

Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

Silje Flyen

Masteroppgave

«Oshan er beste»

*En studie av språkbruk blant ei gruppe ungdommer
på en flerspråklig skole i Oslo*

«Oshan is best»

*A case study of language use among a group of youth at a
multilingual school in Oslo*

Lektorutdanning i språkfag

Høsten 2023

Forord

Etter fem år med mye fokus på norsk som andrespråk var det gøy å endelig få skrive en masteroppgave om kebabnorsk. Skriveprosessen har tidvis føltes lang og frustrerende, men den har samtidig vært utrolig spennende og lærerik. Jeg er glad for at jeg har fått fordype meg i et tema jeg virkelig brenner for, og jeg gleder meg til å ta med meg alt jeg har lært inn i den nye jobben min hvor jeg er så heldig å få jobbe med flerspråklige elever hver dag.

Jeg vil rette en stor takk til mine to fantastiske veiledere, Guri Bordal Steien og Kristin Vold Lexander. Tusen takk, Guri, for at du vekket interessen min for temaet og for at du hjalp meg i oppstarten av dette prosjektet. Tusen takk, Kristin, for tett oppfølging og innsiktsfulle tilbakemeldinger underveis i prosjektet. Jeg er veldig takknemlig for å ha fått jobbe med dere. Uten deres hjelp hadde ikke dette gått.

Videre vil jeg takke verdens beste studievenninne, Marte Maren Lund Eggen, for å ha hjulpet, motivert og inspirert meg de siste fem årene. Jeg vil også si takk til bestevennene mine Solveig, Lars og Desree. Takk for at dere er tålmodige med en usosial masterstudent, og for at dere alltid støtter meg i det jeg driver med. Familien min fortjener også en stor takk. Takk for at dere er investerte og engasjerte i det jeg gjør og for at dere alltid har troa på meg.

Til slutt vil jeg si tusen takk til informantene mine som har bidratt med data ved å låne meg språket sitt. Det hadde aldri blitt noe studie hadde det ikke vært for dere. Takk også til skoleledelse og lærere som hjalp meg med å komme i kontakt med ungdommene. Jeg setter utrolig stor pris på at dere ville samarbeide med meg.

Å forske på kebabnorsk er beste!

Silje Flyen

Hadeland, september 2023

Norsk sammendrag

Denne oppgaven tar for seg språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljøer, det som i litteraturen blant annet blir omtalt som *multietnolekt*, *multietnolektisk stil* og *kebab-norsk*. Metodisk er oppgaven inspirert av UPUS-prosjektet. Ved å analysere en *vennesamtale*, forsøker oppgaven å undersøke hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk som er karakteristiske for talespråket til ei gruppe ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, samt se på hvilke av disse språktrekkene som samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge. Trekkene som undersøkes er brudd på V2-regelen i deklarativer innledet av ikke-subjekter, bruk av *sånn* og genusmarkering, ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler, og bruk av ulike lånord, slangord og diskursmarkører.

På det syntaktiske nivået finner jeg flere brudd på V2-regelen i deklarativer innledet av ikke-subjekter. Videre viser resultatene fra analysen at det er enkelte lingvistiske kontekster som ser ut til å utløse disse bruddene. På det morfologiske nivået finner jeg flere tilfeller av at informantene bruker *sånn*, samt en rekke eksempler på ukonvensjonell bruk av genusmarkører og genuskongruensmarkører, hvor maskulinumsformen vinner over nøytrumsformen i flertallet av eksemplene. Jeg finner òg en rekke eksempler på manglende bruk av bestemte og ubestemte artikler, et trekk som ser ut til å kun forekomme når det er snakk om substantiver i singularis. På det fonologiske nivået finner jeg flere tilfeller av at konvensjonelt lange vokaler uttales som korte, mens konvensjonelt korte vokaler uttales som lange. Her finner jeg òg at det foreligger individuelle forskjeller, da flere av informantene veksler på bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord. Til slutt finner jeg, på det leksikalske nivået, at informantene benytter seg av en rekke lånord, slangord og diskursmarkører som er blitt observert i andre multietniske byer tidligere.

Resultatene fra studien viser at informantene benytter seg av flere språktrekk som er blitt trukket frem som karakteristiske for en multietnolektisk språkstil i flere lignende studier tidligere.

English abstract

This thesis deals with language use among young people in multilingual environments, what is referred to in the literature as *multiethnolect*, *multiethnolectal speech style* and “*Kebab-Norwegian*”. Methodologically, the thesis is inspired by the UPUS project. By analyzing a peer conversation, the thesis investigates which syntactic, morphological, phonological and lexical features are characteristic of the spoken language of a group of youth at a multilingual school in Oslo. It furthermore studies which of these language features that correspond to language features observed in previous studies of multiethnolectal speech style in multilingual environments in Norway. The features that are being examined are violations of the V2-rule in declaratives preceded by non-subjects, the use of “*sånn*” and gender marking, unconventional use of short and long vowels, and the use of various loan words, slang words and discourse markers.

At the syntactic level, I find several violations of the V2-rule in declaratives preceded by non-subjects. Furthermore, the results from the analysis show that there are certain linguistic contexts that seem to trigger these breaches. On the morphological level, I find several cases of the informants using “*sånn*”, as well as several examples of unconventional use of gender markers and gender congruence markers. I also find several examples of the non-use of definite and indefinite articles, a feature that seems to only occur when it comes to singular nouns. On the phonological level, I find several cases of conventionally long vowels that are being pronounced as short, and conventionally short vowels that are being pronounced as long. Here I also find that there are individual differences, as several of the informants alternated between using short and long vowels in pronunciation of the same word. Finally, I find, on the lexical level, that the informants make use of several loan words, slang words and discourse markers that have been observed in other multilingual environments previously.

The results from the study show that the informants make use of several language features that have been highlighted as characteristic of a multiethnolectal speech style in several similar studies in the past.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
NORSK SAMMENDRAG	3
ENGLISH ABSTRACT	4
1. INNLEDNING	8
1.1 Presentasjon av prosjektet	8
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål	9
1.3 Studiens betydning i norskdidaktisk sammenheng.....	9
1.4 Multietnolekt og multietnolektisk stil.....	10
1.5 Tilnærming til multietnolekt.....	11
1.6 Oppgavens oppbygning	12
2. TEORI	13
2.1 Superdiversitet	13
2.1.1 Superdiversitet og språk.....	14
2.1.2 Språklige repertoarer.....	15
2.1.3 Kritikk av superdiversitetsbegrepet	16
2.2 Tidligere forskning på språk i flerspråklige miljøer	16
2.2.1 Multietnolekt i Skandinavia	17
2.2.2 Multietnolekt i Norge.....	18
2.3 Karakteristiske trekk ved multietnolektisk stil	19
2.3.1 Avgrensinger.....	19
2.3.2 Syntaktiske trekk.....	20
2.3.3 Morfologiske trekk.....	22
2.3.4 Fonologiske trekk.....	25
2.3.5 Leksikalske trekk	26
2.3.6 Oppsummering teorikapittel	27
3. METODE	28
3.1 Kvalitativ metodisk tilnærming	28
3.2 Planlegging og forarbeid	29
3.2.1 Kriterier for utvalg av informanter.....	29
3.2.2 Rekruttering av informanter.....	29
3.2.3 Utvalg.....	31
3.2.4 Presentasjon av språksamfunnet	33

3.3 Innsamling og bearbeiding av data	33
3.3.1 Vennesamtale	34
3.3.2 Transkripsjon	35
3.4 Refleksjon rundt studiens kvalitet	37
3.4.1 Begrepsbruk	37
3.4.2 Reliabilitet og validitet.....	38
3.4.3 Forskningsetiske betraktninger	40
4. FUNN OG DRØFTING	41
4.1 Syntaktiske trekk	41
4.1.2 Oppsummering syntaktiske trekk	45
4.2 Morfologiske trekk	46
4.2.1 Sånn.....	46
4.2.2 Genuskongruens og genusmarkering	49
4.2.3 Bestemte og ubestemte artikler	55
4.2.4 Oppsummering morfologiske trekk	58
4.3 Fonologiske trekk	59
4.3.1 Oppsummering fonologiske trekk.....	64
4.4 Leksikalske trekk	65
4.4.1 Oppsummering leksikalske trekk.....	71
5. AVSLUTNING	72
5.1 Oppsummering	72
5.2 Viktige funn.....	72
5.3 Begrensninger	75
5.4 Videre forskning	76
LITTERATURLISTE.....	77
OVERSIKT OVER VEDLEGG	82
VEDLEGG 1: IPA – Vokaler og konsonanter.....	83
VEDLEGG 2: Transkripsjonsveiledning.....	84
VEDLEGG 3: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring.....	85
VEDLEGG 4: Godkjenning fra SIKT	88

LISTE OVER FIGURER OG TABELLER

Figur 1: Eksempel på annotasjon i ELAN 5.9	36
Tabell 1: Oversikt over informantene og deres språkbakgrunn	32
Tabell 2: Oversikt over gruppe I: Adverb+S+V-konstruksjoner	42
Tabell 3: Oversikt over gruppe II: Topikalisert leddsetning+S+V-konstruksjoner.	44
Tabell 4: Oversikt over gruppe III: PP+S+V-konstruksjoner.	44
Tabell 5: Oversikt over gruppe III: Konj+Så+S+V-konstruksjoner.....	45
Tabell 6: Oversikt over bruk av sånn.	47
Tabell 7: Genuskongruens i singularis og pluralis	49
Tabell 8: Oversikt over ukonvensjonell bruk av genus i datamaterialet	50
Tabell 9: Oversikt over tilfeller hvor informantene tar i bruk maskulinumsformen fremfor femininumsformen i leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene.....	53
Tabell 10: Oversikt over tilfeller hvor informantene tar i bruk nøytrumsformen fremfor maskulinumsformen i leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene.....	54
Tabell 11: Oversikt over determinativer som kongruerer i genus.....	55
Tabell 12: Oversikt over manglete bruk av bestemte artikler.	56
Tabell 13: Gradbøying av adjektivet god.....	57
Tabell 14: Oversikt over manglende bruk av ubestemte artikler.	57
Tabell 15: Oversikt over ukonvensjonell bruk av vokallengde – Konvensjonelt korte vokaler som uttales som lange	60
Tabell 16: Oversikt over ukonvensjonell bruk av vokallengde – Konvensjonelt lange vokaler som uttales som korte	61
Tabell 17: Eksempler på bruk av kort vokal i «dere» blant Gabriella og Torbjørn	62
Tabell 18: Eksempler på bruk av kort vokal i «vet» hos Marlon	63
Tabell 19: Eksempler på bruk av kort vokal i «lover» blant tre av informantene.....	63
Tabell 20: Eksempler på bruk av kort vokal i «bare» blant alle seks informantene.	64
Tabell 21: Oversikt over engelske ord med norsk bøyingsmorfologi som forekommer flere ganger i vennesamtalen	65
Tabell 22: Oversikt over engelske ord med norsk bøyingsmorfologi som kun forekommer en gang i vennesamtalen	66
Tabell 23: Oversikt over bruk av «jeg sverger» hos Gabriella.....	69
Tabell 24: Oversikt over bruk av «jeg fakker ikke» blant informantene	71

1. Innledning

1.1 Presentasjon av prosjektet

Denne oppgaven tar for seg språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljøer, det som i litteraturen blant annet blir omtalt som *multietnolekt*, *multietnolektisk stil* og *kebab-norsk*. Formålet med oppgaven er å undersøke hvorvidt det er mulig å identifisere en særegen talemålsstil blant ei gruppe ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, og å se på hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk som i så fall karakteriserer denne talestilen. Et annet viktig mål med oppgaven er å undersøke hvilke av disse språktrekkene som samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer i Norge.

Det er blitt forsket på ungdomsspråk i en rekke byer og land. I Norge er UPUS-Oslo-prosjektet det største forskningsprosjektet gjort om språkbruk blant ungdommer i flerspråklige miljøer, et delprosjekt i det nasjonale prosjektet *Utviklingsprosesser i urbane språkmiljø*. Her ble det undersøkt hvorvidt det var mulig å identifisere en eller flere nye former for norsk talemål i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo, og hva som eventuelt kjennetegnet denne eller disse formene for norsk, samt hvilke funksjoner de hadde. Gjennom funnene gjort i prosjektet ble det klart at språkstilen blant ungdom i flerspråklige miljøer i Norge har flere karakteristiske trekk og at det ikke bare er ungdommer med innvandrerbakgrunn som bruker denne nye varianten av det norske språket, men at også ungdommer med norsk som sitt eneste førstespråk bruker språkvarianten.

Oppgaven min er i stor grad inspirert av UPUS-prosjektet, noe som kommer til syne i både problemstilling og metodevalg. Ved å legge egen forskning tett opp mot forskningen gjort i UPUS-prosjektet, ønsker jeg å danne grunnlag for sammenligning. Ved å ta lydopptak av en *vennesamtale* mellom seks ungdommer med ulik språkbakgrunn var målet å tilegne meg empirisk materiale som sier noe om hvilke trekk som er karakteristiske for informantenes talestil. Jeg fokuserer særlig på brudd på V2-regelen, bruk av *sånn* og ukonvensjonell bruk av genus, ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler, og bruk av ulike slangord og lånord. I funn- og drøftingskapittelet trekker jeg òg frem og kommenterer andre trekk som viser seg å være karakteristiske for ungdommenes talestil når dette er relevant. Videre vil funnene mine bli sammenlignet med funn gjort i tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer i Norge med fokus på funn gjort i UPUS-prosjektet.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Formålet med denne studien er å få kunnskap om hvilke språktrekk som karakteriserer talespråket til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo. Videre ønsker jeg å undersøke hvilke av disse språktrekkene som samsvarer med språktrekk observert i lignende studier tidligere. Problemstillingen for denne oppgaven er dermed følgende:

Hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk karakteriserer talespråket til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, og hvilke av disse språktrekkene samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge?

Først vil jeg altså undersøke hvorvidt det er mulig å identifisere en særegen talemålsstil blant utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo. Videre vil jeg si noe om hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske, og leksikalske trekk som i så fall er karakteristiske for denne talestilen. Og til slutt vil jeg se på hvilke av disse språktrekkene som samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer.

Både problemstillingen og forskningsspørsmålene er formulert med utgangspunkt i UPUS-prosjektet (Svendsen & Røyneland, 2008, Opsahl, 2009, Opsahl & Nistov, 2010, Aarsæther, 2010). For å besvare spørsmålene vil jeg analysere samtalemateriale fra seks utvalgte ungdommer, hvorpå alle ungdommene representerer ulike språkbakgrunner. Videre vil funnene fra analysen bli sammenlignet med funn fra tidligere forskning på ungdomsspråk i flerspråklige miljøer. Her er det særlig funnene fra UPUS-prosjektet som vil være relevante.

1.3 Studiens betydning i norskdiraktisk sammenheng

Språk, identitet og kulturelt mangfold står sentralt i den overordnede delen av fagfornyelsen. Her kommer det blant annet frem at: «Opplæringen skal sikre at elevene blir trygge språkbrukere, at de utvikler sin språklige identitet, og at de kan bruke språk for å tenke, skape mening, kommunisere og knytte bånd til andre. Språk gir oss tilhørighet og kulturell bevissthet» (Kunnskapsdepartementet, 2017). I læreplanen for norskfaget er språklig mangfold et sentralt kjerneelement, og det kommer her frem at elevene skal ha innsikt i sammenhengen mellom språk, kultur og identitet (Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 3). Videre skal de ha kunnskap om dagens språksituasjon i Norge og historien bak.

Dersom vi ser på de ulike kompetansemålene for norskfaget, vil vi se at en rekke av målene åpner opp for å arbeide med multietnolektisk stil i skolen. I kompetansemål etter 10.trinn kommer det frem at elevenes skal utforske språklig variasjon i Norge og reflektere over

holdninger til ulike språk og språkvarianter (Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 9). I kompetansemål etter Vg2 studieforbereende utdanningsprogram heter det at elevene skal kunne redegjøre for talespråk i Norge i dag og reflektere over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet (Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 13). Og i kompetansemål etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram og Vg3 påbygging til generell studiekompetanse står det at elevene skal kunne gjøre rede for endringer i talespråk i Norge i dag og reflektere over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet (Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 15-16). Slik ser vi at den overordnede delen av fagfornyelsen, samt en rekke kompetansemål, oppmuntrer til å jobbe med multietnolektisk stil i skolen.

Skolen skal forberede elevene for fremtiden, gi elevene innsikt i samfunnet vi lever i, bidra til å gi elevene et verdisyn bygget på respekt og gi elevene innsikt i ulike former for mangfold blant mennesker (Kunnskapsdepartementet, 2017). Holdningene lærere har til multietnolektisk stil vil slik kunne påvirke elevenes oppfatning om varieteten, og for elever som bruker varieteten vil dette kunne ha påvirkning på arbeidet med identitetsskaping og utforming av selvbildet. Dermed mener jeg at det å studere ungdomsspråk i flerspråklige miljøer er relevant for lærere som underviser i norskfaget, da det tematiserer både språk, identitet og kulturelt mangfold.

1.4 Multietnolekt og multietnolektisk stil

Studieobjektet i denne undersøkelsen, altså språkbruk blant ungdommer i flerspråklige miljøer, er mye diskutert i faglitteraturen. Innenfor sosiolingvistikken har det foregått en rekke diskusjoner knyttet til hvilken term som best beskriver den språklige praksisen, og flere termer har blitt foreslått. Blant de foreslåtte termene finner vi *multietnolekt* og *multietnolektisk stil*, og det er disse termene jeg i all hovedsak vil benytte meg av i denne undersøkelsen.

Termen *multietnolekt* er en sammensetning av termene *multi* og *etnolekt*. Den første som tok i bruk *etnolekt*-termen i forbindelse med norske språkforhold var Tove Bull, da hun i 1991 beskrev språkkontaktfenomener i Troms (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 113). *Etnolekt* knyttes gjerne til «én bestemt etnisk gruppes variant av et majoritetsspråk, eller til grupper som deler forestillinger om et felles opphav» (Hårstad og Opsahl 2013, s. 113). Prefikset *multi* legges til termen for å understreke at det ikke er snakk om kun én gruppe, men at det er snakk om mangfold og heterogenitet. Multietnolekt skiller seg altså fra etnolekt, da en etnolekt kan defineres som en variant av et språk som er karakteristisk for språkbrukere fra én bestemt etnisk gruppe, mens multietnolekt blir brukt av individer med ulike etniske bakgrunner.

En av de første som tok i bruk multietnolekt-terminen var Michael Clyne (2000). Han definerer multietnolekt som: «[This] may be termed ‘multiethnolect’ because several minority groups use it collectively to express their minority status and / or as a reaction to that status to upgrade it.» (Clyne, 2000, s. 87). Clyne ser altså på multietnolekt som noe som først og fremst knyttes til minoritetsstatus. Flere har senere kritisert denne definisjonen for å være for snever, da multietnolekt har flere funksjoner enn kun å være relatert til minoritetsstatus.

En av de som stiller seg kritisk til multietnolektterminen er Toril Opsahl (2009). I forbindelse med UPUS-prosjektet tar hun derfor i bruk termen *multietnolektisk stil*. Hun peker på at multietnolekt kan være en misvisende term sett i lys av den tradisjonelle etnolektterminen, og hun begrunner bruken av multietnolektisk stil:

Gjennom å kalle det en multietnolekt-isk stil prøver jeg både å innlemme de positive verdimeslige konnotasjonene et *lekt*-suffiks gjerne gir, samtidig som jeg til dels unngår de essensialistiske konnotasjonene som kan sies å være forbundet med det samme suffikset (Opsahl, 2009, s. 22).

Opsahl påpeker at bruken av *lekt*-suffikset kan være misvisende ved at det kan antyde at ungdommen kun snakker denne *lekten*. Hun velger likevel å bruke det, og begrunner dette med at *lekt*-suffikset også gir positive verdimeslige konnotasjoner, nemlig ved at det antyder at vi har å gjøre med en språkform med en viss grad av stabilitet (Opsahl, 2009, s. 22). Videre velger Opsahl å legge *stil* til termen. *Stil* kan «forstås som en samling språklige (eller ikke-språklige) ressurser som assosieres med sosial betydning, og språklig variasjon kan ses på som en del av stilkonstruksjoner» (Opsahl, 2009, s. 23). Stilbegrepet understreker altså, ifølge Opsahl, det dynamiske aspektet ved den språklige praksisen.

1.5 Tilnærming til multietnolekt

Når det kommer til studier om multietnolekt og multietnolektisk stil, er det vanlig å skille mellom studier som undersøker varietetens *form*, og studier som undersøker varietetesens *funksjon*. I artikkelen sin «*Sociolinguistic approaches to multiethnolect: Language variety and stylistic practice*» introduserte Pia Quist to tilnærminger til studier av multietnolekt: *praksistilnærmingen* og *varietetstilnærmingen* (Quist, 2008, s. 49). Innenfor en praksistilnærming ser en på språkbruk som stilistiske praksiser, og en ønsker å forstå hvordan språket brukes som ressurs for selvposisjonering i et sosialt rom (Quist, 2008, s. 49). Denne tilnærmingen fokuserer altså på multietnolektens sosiale betydninger, funksjoner og konsekvenser. Innenfor en varietetstilnærming ønsker en å undersøke og beskrive varieteten i

forhold til et standardspråk (Quist, 2008, s. 49). Tilnærmingen har fokus på lingvistiske trekk, og har som mål å beskrive nye varianter og undersøke hvorvidt en har med et lingvistisk system å gjøre (Quist, 2008, s. 49). Vi kan altså si at man innenfor en praksistilnærming ønsker å undersøke *hvordan* og *hvorfor* multietnolektisk språkstil blir brukt, mens man innenfor en varietetstilnærming ønsker å undersøke *hva* språkstilen innebærer, altså hvilke språktrekk som er karakteristisk for den. Varietetstilnærmingen vil være relevant for mitt prosjekt, da jeg kun ønsker å undersøke hvilke lingvistiske trekk som er karakteristisk for informantenes talestil. Jeg ønsker altså kun å undersøke varietetens *form*.

1.6 Oppgavens oppbygning

Oppgaven er bygd opp av fem hovedkapitler. Så langt har jeg i innledningskapittelet gjort rede for oppgavens formål og relevante læreplaner, samt gjort rede for studieobjektet, nemlig multietnolektisk stil, og ulike tilnærminger til studier av fenomenet. I kapittel 2 presenterer jeg ulike teori og forskning som kan bidra til å besvare studiens problemstilling. Her vil det bli relevant å gjøre rede for superdiversitet og språklige repertoar, se på hvordan forskning på multietnolektisk stil har utviklet seg i Skandinavia, samt hvilke språktrekk som kan sies å være karakteristiske for en multietnolektisk stil i Norge. I kapittel 3 vil jeg gjøre rede for valg av metode og forklare hvordan studien er blitt gjennomført. Her vil jeg også drøfte og begrunne de metodiske valgene som er tatt når det gjelder rekruttering av informanter, gjennomføring av vennesamtale og behandling av data. Kapittelet avsluttes med en refleksjon omkring studiens utfordringer, begrepsbruk, kvalitet og etikk. I kapittel 4 vil jeg både presentere og drøfte funnene mine. Ved å skrive funn og drøfting i samme kapittel mener jeg at oppgaven får en mer logisk struktur, samtidig som jeg unngår unødvendige gjentakelser. Kapittelet vil ha samme oppbygning som andre halvdel av teorikapittelet, hvor jeg tar for meg ett språktrekk av gangen: syntaktiske trekk, morfologiske trekk, fonologiske trekk og leksikalske trekk. I kapittel 6 forsøker jeg å sammenfatte studiens funn og besvare studiens problemstilling. Avslutningsvis vil jeg se etter linjer frem mot videre forskning på området.

2. Teori

I dette kapittelet presenterer jeg ulik teori og forskning som blir brukt i analysen av innsamlede data for å besvare studiens problemstilling: *Hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk karakteriserer talespråket til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, og hvilke av disse språktrekkene samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge?* Jeg begynner med å diskutere superdiversitet og språklige repertoar, som er relevant for å kunne si noe om det flerspråklige miljøet jeg har besøkt i forbindelse med feltarbeid. Deretter går jeg over til å si noe om hvordan forskning på multietnolektisk stil har utviklet seg i Skandinavia. Til slutt vil jeg, ved å se på tidligere studier gjort om språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljøer, se på hvilke språktrekk som kan sies å være karakteristiske for multietnolektisk stil i Norge. Ettersom funnene mine vil bli sammenlignet med funn gjort i tidligere studier, er tidligere forskning en viktig del av det teoretiske rammeverket for analysen.

2.1 Superdiversitet

I løpet av de siste tiårene har det foregått store demografiske, sosiopolitiske, kulturelle og språklige endringer i samfunnet som resultat av globalisering (Arnaut et al., 2016, s. 1). Fremveksten av en rekke teknologiske nyvinninger har gjort oss langt mer mobile enn før, noe som videre har ført til økt utveksling av varer, tjenester og kulturuttrykk. Nye mønstre når det kommer til migrasjon og mobilitet har medført at intensiteten i ulike språkmøter i hverdagen har økt betraktelig for folk flest. Videre har økt geografisk mobilitet av menneskeskapte kulturprodukter som symboler og tekster medført at vi i dag møter langt mer forskjelligartede meningsbærende elementer enn for bare få tiår siden (Hårstad og Opsahl 2013, s. 26).

Termen *superdiversity*, som på norsk kan oversettes til *superdiversitet*, ble introdusert av Steven Vertovec i 2005, og var ment å gi navn til skiftende mønstre observert i britiske migrasjonsdata (Vertovec, 2017, s. 126). Vertovec observerte en rekke statistikker, og det ble tydelig at Storbritannia hadde vært vitne til store demografiske endringer de siste tjue årene, som resultat av migrasjon. Det tradisjonelle mangfoldsbegrepet var ikke lenger tilstrekkelig, mente Vertovec, da det ikke fanget opp de nye dimensjonene av det sosiale, kulturelle og språklige mangfoldet som hadde oppstått som følge av nye migrasjons- og mobilitetsmønstre. Minoritetsgrupper kunne tidligere defineres ut ifra etnisitet, morsmål og botid i landet. Vertovec mente variablene, eller vår forståelse av dem, nå var utvidet, og at det derfor var behov for nye måter å møte mangfoldet på, for å unngå fordommer og feilslutninger

(Vertovec, 2007, s. 1024). Han påpekte at menneskene som nå utgjorde Storbritannia, ikke bare representerte flere etnisiteter, språk og religioner, de representerte også: «differential legal statuses and their concomitant conditions, divergent labour market experiences, discrete configurations of gender and age, patterns of spatial distribution, and mixed local area responses by service providers and residents» (Vertovec, 2007, s. 1025).

Mangfoldet kan altså sies å ha blitt mer mangfoldig, og superdiverse områder preges i dag av mer komplekse sammensetninger av mennesker enn tidligere. Det er derfor ikke tilstrekkelig å se på mangfold kun ut ifra etnisitet og opprinnelsesland, en er også nødt til å inkludere andre faktorer som for eksempel kjønn, alder, seksuell orientering, immigrasjonsstatus, sosial klasse og økonomisk mobilitet (Gogolin, 2002, sitert i Blackledge et al., 2013, s. 60).

2.1.1 Superdiversitet og språk

Innenfor sosiolingvistikken ble superdiversitetsbegrepet først tatt i bruk i 2010 av Creese og Blackledge i deres artikkel «*Towards a Sociolinguistics of Superdiversity*». I artikkelen hevder de at studier om superdiversitet kunne dratt nytte av også å inkludere lingvistikk (Creese & Blackledge, 2010, sitert i Budach & Saint-Georges, 2017, s. 64). De mener det ville vært interessant å undersøke hvordan mennesker bruker språk for å utrykke tilhørighet til ulike sosiale grupper på samme tid, da dette kan gi innblikk i den sosiale kompleksiteten superdiversitet fører med seg. Denne tankegangen følges opp av Blommaert og Rampton i 2011 i artikkelen deres «*Language and Superdiversity*».

I artikkelen peker Blommaert og Rampton på hvordan migrasjon gjør kommunikative ressurser som språkvarianter og skrift mer mobile, og hvordan fremveksten av ny teknologi innenfor kommunikasjon og informasjonssirkulasjon er med på å komplisere de demografiske og sosiale prosessene som Vertovec viser til i sitt superdiversitetsbegrep (Blommaert & Rampton, 2011, s. 3). Mens emigrasjon tidligere betød mindre sosial, kulturell og politisk påvirkning fra hjemsamfunnet sitt, er situasjonen en annen i dag, da både mennesker og samfunn kan holde kontakt med hverandre på lange avstander ved hjelp av ny kommunikasjonsteknologi (Blommaert & Rampton, 2011, s. 3).

Innenfor sosiolingvistikken så man tidligere på det å leve i stabile språkmiljøer som avgjørende for en persons språkutvikling (Blommaert & Rampton, 2011, s. 4). Blommaert og Rampton påpeker imidlertid at sosiolingvister lenge har bestridt denne ideen, da den ikke lar seg forene med teorier om språklig mangfold, blandingspråk og flerspråklighet. En persons språk blir ikke lenger sett på som noe avgrenset og statisk som kun er resultat av etnisitet og

morsmål, men som noe sammensatt og dynamisk (Blommaert & Rampton, 2011, s. 4-5). Dermed burde ikke forestillinger om «språkfelleskap», «morsmål» og «etnolingvistiske grupper» ha noe plass i sosiolingvistikken, mener Blommaert og Rampton, da disse konseptene er for statiske og avgrensede for å kunne regnes som nyttige i beskrivelser av en persons språk. De mener språkforskningen også må belyse språkets sosiale aspekter:

[...] research instead has to address the ways in which people take on different linguistic forms as they align and disaffiliate with different groups at different moments and stages. It has to investigate how they (try to) opt in and opt out, how they perform or play with linguistic signs of group belonging, and how they develop particular trajectories of group identification throughout their lives (Blommaert & Rampton, 2011, s. 5).

Menneskelig kommunikasjon er i dag mer forskjelligartet enn tidligere, mener Blommaert og Rampton, og henviser til globalisering og ny kommunikasjonsteknologi. Når mennesker med ulike språkbakgrunner kommer sammen, vil våre ideer om språk og kommunikasjon kunne endres. Videre vil økt språklig mangfold i superdiverse områder kunne føre til dannelse av komplekse språklige repertoarer hvor flere «migrantspråk» kombineres, vi er derfor nødt til å undersøke språk på nye måter (Blommaert & Rampton, 2011, s. 6).

2.1.2 Språklige repertoarer

Vi varierer språket vårt basert på den sosiale situasjonen vi befinner oss i, hvem vi snakker med og hva vi snakker om. Vi har alle et helt *repertoire* med måter å uttrykke oss på, og kan dermed veksle mellom, og kombinere, ulike språklige varianter for å fremme kommunikasjon i den kommunikative konteksten vi befinner oss i. Vi bruker termen *språklig repertoire* for å beskrive en persons samlede kommunikative kompetanse (Blommaert & Backus, 2013, s. 14). Det er altså alle språklige ressurser en person innehar, som kan hentes frem i ulike situasjoner for å fremme kommunikasjon. Blommaert beskriver språklige repertoarer som noe individuelt som endrer seg i takt med individet selv:

Repertoires are individual, biographically organized complexes of resources, and they follow the rhythms of actual human lives. This means that repertoires do not develop in a linear fashion. They develop explosively in some phases of life and gradually in some others (Blommaert & Backus, 2013, s. 15).

Ens språklige repertoar er altså noe dynamisk som utvikler seg over tid. Blommaert mener dermed vi er nødt til å legge fra oss tanken om at repertoarer utelukkende «tilhører» språk, individ og samfunn, og heller se på dem som noe mer utbredt, slik at vi også er i stand til å

vurdere repertoar fra et mer dynamisk og spredt perspektiv. Sentralt innenfor en slik tankemåte, er en anerkjennelse av de komplekse og blandede språkpraksisene som kan oppstå i flerspråklige samfunn.

2.1.3 Kritikk av superdiversitetsbegrepet

I artikkelen sin «*Superdiversity and why it isn't: Reflections on terminological innovation and academic branding*» undersøker Aneta Pavlenko (2016) en rekke akademiske begreper og retter særlig kritikk mot superdiversitetsbegrepet. Blant artiklene som trekkes frem finner vi Blommaert og Ramptons «*Language and Superdiversity*». Pavlenko viser til studier av førmoderne transkulturelle strømninger og påpeker at store, plutselige bølger av mobilitet slettes ikke er et nytt fenomen (Pavlenko, 2016, s. 18). Videre viser hun til studier som hevder at de nye migrasjonsmønstrene superdiversitetsbegrepet bygger på har liten innvirkning på de språklige repertoarene til vertsbefolkningen i et land, og at de i liten grad ser ut til å påvirke fremveksten av nye ungdomsspråk (Mutsaers & Swanenberg, 2012, sitert i Pavlenko, 2016, s. 20). Hun setter derfor spørsmålsteget ved superdiversitetsbegrepets nytteverdi innenfor sosiolingvistikken.

Pavlenko mener at superdiversitetsbegrepet, på lik linje med de andre begrepene som undersøkes i artikkelen, fungerer mer som «et tomt slagord», fremfor som akademisk begrep (Pavlenko, 2016, s. 1). Begrepet minner lite om et akademisk begrep, mener hun, men det gjør seg godt som slagord, da det er både «fengende, enkelt og minneverdig» (Pavlenko, 2016, s. 3, egen oversettelse). Pavlenko påpeker at hun ikke tviler på superdiversitetsbegrepets nytteverdi innenfor migrasjonsstudier. Innenfor sosiolingvistikken virker derimot begrepet å først og fremst fungere som et ledd i en «academic branding campaign» (Pavlenko, 2016, s. 6-9). Pavlenko trekker frem en rekke forskningsartikler som tar i bruk superdiversitetsbegrepet, og peker videre på hvordan hun mener superdiversitetsbegrepet her brukes som et akademisk markedsføringsmiddel for blant annet å oppnå publisitet (Pavlenko, 2016, s. 6-8).

2.2 Tidligere forskning på språk i flerspråklige miljøer

I innledningsskapittelet gjorde jeg rede for termene *multietnolekt* og *multietnolektisk stil*, som er termene jeg benytter meg av i denne studien. Her gjorde jeg også rede for ulike tilnærminger til studier av multietnolekt, og begrunnet slik eget valg av tilnærming. I det følgende kapittelet vil jeg i korte trekk se på hvordan forskning på multietnolektisk stil blant ungdommer i flerspråklige miljøer har utviklet seg i Skandinavia. Jeg vil også, ved å se på

tidligere studier gjort om språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljøer, se på hvilke språktrekk som kan sies å være karakteristiske for en multietnolektisk stil i Norge.

2.2.1 Multietnolekt i Skandinavia

Den første skandinaviske lingvisten som rettet oppmerksomhet mot bruk av multietnolektisk stil blant ungdom, var Ulla-Britt Kotsinas (Quist, 2008, s. 44). På slutten av 1980-tallet stilte hun spørsmålsteget ved hvorvidt språkstilen blant svensk innvandrerungdom kunne sies å danne en ny svensk dialekt. I sin studie hevdet, og bekreftet, hun at språkstilen til ungdom i Rinkeby skilte seg fra standard svensk, men at dette ikke skyltes dårlige svenskkunnskaper (Røyneland & Svendsen, 2008, s. 64). Språkstilen deres kunne ikke forstås som et mellomspråk, mente Kotsinas, da ungdommene var i stand til å skrive språkstil basert på situasjon og samtalepartner. Språkstilen burde derfor bli betraktet som en svensk dialekt, mente hun, og hun tok i bruk termen Rinkeby-svensk, da det var dette ungdommene selv kalte språkstilen.

Kotsinas studie om Rinkeby-svensk fikk mye oppmerksomhet, både blant lingvister og i media. Studien ble sett på som banebrytende og den åpnet dørene for en rekke nye studier på feltet. I 2002 ble det satt i gang et stort forskningsprosjekt i Sverige, med navn «Språk och språkbruk bland ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer», også kalt SUF-prosjektet (Quist, 2008, s. 45). Formålet med forskningsprosjektet var å beskrive, analysere og sammenligne språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljøer i Stockholm, Göteborg og Malmö. Analysene som baserte seg på funn fra studien tok for seg blant annet fonologi (Bodén, 2010), leksikon (Ekberg, 2010) og syntaks (Ganuza, 2010). I studien ble det gjort funn som samsvarte med Kotsinas tidligere argumenter, og det ble også her konkludert med at ungdommenes språkstil ikke var et uttrykk for manglede svenskkunnskaper, men at den måtte anses som en språkvariant på lik linje med andre svenske språkvarianter og dialekter (Quist, 2008, s. 45).

Det er ikke tilfeldig at den første skandinaviske studien som tok for seg multietnolektisk stil blant ungdom ble utført i Sverige. I tiden hvor studien til Kotsinas ble gjennomført, opplevde Sverige mer immigrasjon enn de andre skandinaviske landene. I Stockholm utviklet det seg en rekke språklig mangfoldige nabolag, en utvikling som senere fant sted i også København og Oslo (Quist, 2008, s. 45).

Den første studien om multietnolektisk stil blant ungdommer i København i Danmark, ble gjort av Pia Quist i 2000. Undersøkelsen til Quist var i stor grad inspirert av Kotsinas studie og tilnærming, da Quist ønsket å undersøke fremveksten av en «ny» språkstil blant tospråklig

ungdom i København (Quist 2000, sitert i Røyneland & Svendsen, 2008, s. 64). Hun rapporterte om en «nydansk» med språktrekk som avviker fra standard dansk innenfor både morfologi, fonologi, syntaks og leksikon. Disse «nydanske» trekkene er å finne hos både flerspråklige og enspråklige ungdommer, men den er mest utbredt blant de flerspråklige, mener Quist. Videre argumenterer hun for at de flerspråklige ungdommene ikke kan regnes som andrespråkselever, da de er født og oppvokst i Danmark, og at talestilen deres derfor skal ansees som en dansk språkvariant, en multietnolekt, og ikke som en etnolekt (Quist 2000 sitert i Røyneland & Svendsen, 2008, s. 64).

2.2.2 Multietnolekt i Norge

Stine Cecilie Aasheim var den første om forsket på språkbruk blant ungdommer i flerspråklige miljøer i Oslo, da hun i 1995 skrev hovedoppgaven sin ved Universitetet i Oslo. Formålet med oppgaven var å undersøke en rekke leksikalske lån hentet fra ulike språk, og kartlegge hvordan disse hadde blitt endret på når det kom til fonologi, morfologi og semantikk. Videre ønsket hun å undersøke hvilken funksjon disse ordene hadde i den sosiale sammenhengen de ble brukt i og hva som hadde gjort det mulig å utvikle en blandingsvarietet. Aasheim valgte å kalle denne nye språkvarietet for "Kebab-norsk", inspirert av "Kebab-svenska" som var navnet på lignende varietet i Sverige, et begrep som senere fikk mye oppmerksomhet både blant lingvister og i media.

I sin masteroppgave avsluttet Aasheim med å skrive at «dette vil vere eit spanande felt å følgje med på i åra som kjem» (Aasheim, 1995, s. 162). Det skulle imidlertid vise seg at Aasheim måtte vente lenge på å få se videre studier av multietnolektale trekk blant ungdommer i flerkulturelle miljøer i Norge. I 1997 startet det fellesnordiske prosjektet UNO (Språkkontakt og ungdomsspråk i Norden), hvor målet var å sammenligne nordiske ungdommers språk, og deres bruk av slang. Prosjektet resulterte i en rekke publikasjoner omhandlende språkbruk blant ungdommer i flerkulturelle miljøer i Norden, men de norske bidragene handlet i liten grad om multietnolektale trekk ut over det leksikalske nivået (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 116). Videre i 2005 skrev Andreas Østby boken *Kebabnorsk ordbok*, som tok for seg ungdomsspråk i flerkulturelle miljøer i Oslo. Også her var det stort sett kun det leksikalske nivået som ble berørt. Ut over dette har det i liten grad blitt forsket på multietnolektisk stil i Norge før det nasjonale forskningsprosjektet, UPUS (Utviklingsprosesser i urbane språkmiljø), startet i 2006 (Opsahl, 2009, s. 222).

UPUS-prosjektet er det største forskningsprosjektet gjort om språkbruk blant ungdommer i flerspråklige miljøer i Norge. I Oslo-delen av prosjektet gikk forskerne, Ingvild Nistov, Toril

Opsahl, Unn Røyneland, Bente Ailin Svendsen og Finn Aarsæther, sammen for å undersøke og beskrive fremveksten av nye multietniske varianter av det norske språket, fra ulike perspektiver (Opsahl, 2009, s. 222). De ønsket å finne ut om det var mulig å identifisere en eller flere nye former for norsk talemål i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo. Videre ønsket de å undersøke hva som i så fall kjennetegner denne eller disse formene for norsk, samt se på hvilke funksjoner de har. Forskerne besøkte fritidsklubber i Oslo, hvor det ble gjennomført både intervjuer og gruppesamtaler. I alt ble samlet inn muntlig materiale fra 56 ungdommer i alderen 13 til 23 år. Alle ungdommene var født og oppvokst i Norge, men de hadde foreldre av ulike opphav.

Gjennom funnene gjort i UPUS-prosjektet ble det klart at språkstilen blant ungdom i flerspråklige miljøer i Norge har flere karakteristiske trekk når det kommer til morfologi, fonologi, syntaks og leksikon. Videre ble det klart at det slettes ikke bare er ungdommer med innvandrerbakgrunn som bruker denne nye varianten av det norske språket, men at også ungdommer med norsk som sitt eneste førstespråk bruker språkvarianten (Freywald et al., 2013, s. 3).

2.3 Karakteristiske trekk ved multietnolektisk stil

Lenge ble multietnolektisk stil regnet for å være synonymt med «slang» (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 116). En slik forestilling kan sees i sammenheng med at det lenge var særlig det leksikalske nivået som var gjenstand for interesse og beskrivelse, både i media og blant lingvister. De siste tiårene har det blitt publisert en rekke studier som i all hovedsak har fokusert på det leksikalske nivået, hvorpå flere av disse har fått stor oppmerksomhet. Funnene gjort i Aasheims masteroppgave (1995), UNO-prosjektet (1997), Østbys *Kebabnorsk ordbok* (2005), og leksikalske studier knyttet til UPUS-prosjektet, er alle eksempler på slike studier. I de siste årene har det imidlertid, gjennom forskning, blitt klart at det ikke bare er det leksikalske nivået som er påvirket av kultur- og språkmøter i urbane miljøer i Oslo (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 116). I det følgende vil jeg derfor se nærmere på syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk som regnes for å være karakteristiske for multietnolektisk stil i Norge.

2.3.1 Avgrensinger

Det er flere språklige trekk som kan sies å være karakteristiske for multietnolektisk stil i Norge, både når det kommer til syntaks, morfologi, fonologi og leksikon. Dermed vil det bli nødvendig å gjøre noen avgrensinger når det kommer til hvilke multietnolektale trekk jeg vil

fokusere på i min oppgave, grunnet plasshensyn og tidsrammene for en masteroppgave. Når det kommer til syntaktiske trekk, vil jeg derfor først og fremst fokusere på brudd på V2-regelen i deklarativer innledet av ikke-subjekter, og blant morfologiske trekk er det hovedsakelig bruk av *sånn* og genusmarkering jeg vil fokusere på. Videre, når det kommer til fonologiske trekk, vil jeg først og fremst fokusere på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler. I forbindelse med leksikalske trekk vil jeg fokusere på lånord og slangord som brukes av informantene, samt se på ulike diskursmarkører informantene bruker i vennesamtalen. Det er særlig bruken av diskursmarkøren *wallah/wolla* jeg vil rette fokus mot i dette kapittelet. Selv om det i hovedsak er disse trekkene jeg vil fokusere på i min oppgave, vil jeg i funn- og drøftingskapittelet òg trekke frem og kommentere på andre trekk som viser seg å være karakteristiske for ungdommenes talestil.

2.3.2 Syntaktiske trekk

Når det kommer til syntaktiske trekk er det særlig brudd på V2-regelen som er karakteristisk for multietnolektisk stil. På det syntaktiske nivået er det derfor brudd på V2-regelen i deklarativer innledet av ikke-subjekter jeg i all hovedsak vil undersøke i min studie. Jeg vil nedenfor gi en kort redegjørelse for V2-regelen, samt si noe om hvordan «brudd» på regelen kan se ut. Videre vil jeg se på tidligere forskning omhandlende slike setningsstrukturer.

Språk som bare kan ha ett ledd i forfeltet, kalles V2-språk. Norsk er, i likhet med blant annet svensk, dansk, tysk og nederlandsk, et slikt språk. I det norske språket står derfor alltid det finitte verbet som andre setningsledd i setningen (Nilsen, 2019, s. 154). Ettersom det kun kan være ett setningsledd i forfeltet, må subjektet flyttes til midtfeltet dersom det står et annet ledd i forfeltet. Dette kalles å inversere setningen. En setning med et annet ledd enn subjektet i forfeltet kalles derfor for en setning med inversjon:

Frida kjøper blomster **i dag** → **I dag** kjøper **Frida** blomster

(Nilsen, 2019, s. 154).

Ved brudd på V2-regelen byttes strukturen *Topikalisert element (X), Verbal (V), Subjekt (S)*, ut med en *XSV*-struktur (Topikalisert element, Subjekt, Verbal). Setninger med *XSV*-struktur kan eksempelvis se slik ut:

1. *I dag* **Frida kjøper** blomster
2. *Etterpå* **vi tar** bussen
3. *Uansett* **de bruker** sminke

Brudd på V2-regelen er karakteristisk for multietnolektisk stil, og er blitt observert av en rekke lingvister. Kotsinas viser blant annet til brudd på V2-regelen i sine beskrivelser av Rinkeby-svensk på slutten av 1980-tallet, og det er gjort lignende funn i både Norge, Danmark, Tyskland og Nederland (Svendsen, 2022, s. 209).

I 2010 studerte Opsahl og Nistov, i forbindelse med UPUS-prosjektet, brudd på V2-regelen blant et utvalg på 22 ungdommer, som alle var født og oppvokst i Oslo. Det var flere gutter enn jenter som deltok i undersøkelsen, og flertallet av ungdommene hadde en minoritetsbakgrunn. Opsahl og Nistov ønsket å sammenligne ungdommenes språklige atferd i ulike samtalesituasjoner, da de hadde en teori om at brudd på V2-regelen i hovedsak er karakteristisk for kommunikasjon mellom ungdommer. De valgte derfor å gjennomføre semistrukturerte intervjuer med forsker til stede, og gruppesamtaler uten forskere til stede (Opsahl & Nistov, 2010, s. 52).

Opsahl og Nistov analyserte alle deklorative hovedsetninger i intervjuene og gruppesamtalene, og det kom tydelig frem at situasjonskonteksten påvirket ungdommenes valg av syntaktisk struktur. De fant at XSV-strukturen forekom totalt 194 ganger, og utgjorde med dette 22% av det totale antallet deklorative hovedsetninger. I gruppesamtalen, hvor det ikke var forskere til stede, var andelen XSV-strukturer så mye som 38%, mens den i intervjuene med forsker til stede utgjorde 12% av alle deklorative hovedsetninger. XSV-strukturen forekom altså oftere da ungdommene snakket med hverandre uten forskere til stede, enn hva den gjorde i intervjuer med forskere. Dette bekrefter deres antakelser om at det i hovedsak er snakk om trekk som er karakteristisk for kommunikasjon mellom ungdommer. Natalia Ganuza gjorde liknende funn da hun i 2008 undersøkte denne typen syntaktiske strukturer blant svenske ungdommer i multietniske språkmiljøer. Hun fant også at det var tydelige situasjonelle forskjeller da det gjaldt ungdommenes syntaktiske struktur i deklorative hovedsetninger:

Ungdomarna avviker oftare från standardsvenskans regler i de mindre styrda situationerna jämfört med de mer styrda situationerna. Flest raka ordföljder produceras i kontexter där ungdomarna pratar mer eller mindre fritt med varandra om vad de vill utan någon vuxens närvaro (Ganuza, 2008, s. 158).

Hverken Ganuza eller Opsahl og Nistov fant noen tydelig signifikant sammenheng mellom deltakernes eventuelle flerspråklige bakgrunn og deres bruk av XSV-strukturer. Kun to av Opsahl og Nistovs informanter hadde ingen forekomster av XSV-strukturer. Som de skriver

selv, så skulle man kanskje kunne tenke seg at disse informantene var ungdommer med norskfødte foreldre, men dette var altså ungdommer med innvandrerbakgrunn. Alle informantene med norskfødte foreldre hadde tilfeller av XSV-strukturer i gruppesamtalene, men de bemerker at ingen av dem hadde forekomster av XSV-strukturer i intervjuene med forsker (Opsahl & Nistov, 2010, s. 58).

Videre fant Opsahl og Nistov at det foreligger en variasjon knyttet til de lingvistiske kontekstene XSV-strukturen opptrer i, og at det er noen spesifikke adverb som ser ut til å «utløse» XSV-struktur (Opsahl & Nistov, 2010, s. 58). De finner eksempler på at XSV-strukturen forekommer med adverbene «uansett» og «egentlig» på første plass i setningen, hvorpå adverbet «egentlig» forekommer hos flere informanter. Lignende funn er gjort i andre studier tilknyttet UPUS-prosjektet, hvor det er funnet en rekke XSV-strukturer innledet med adverbene «egentlig», «etterpå» og «plutselig» (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 120).

2.3.3 Morfologiske trekk

To morfologiske trekk som kan anses som karakteristisk for en multietnolektisk stil i Norge er bruken av *sånn* og forenkling av genussystemet. I det følgende vil jeg derfor se på tidligere forskning om de to trekkene.

2.3.3.1 Sånn

Bruken av *sånn* kan sies å være et språktrekk som befinner seg i krysningspunktet mellom et morfologisk nivå og et diskursivt nivå (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 123). I artikkelen «*Veldig sånn festejente*» skriver Svein Lie (2008) at bruken av *sånn* i substantivsfraser er dobbelt så stor blant de yngste NoTa-informantene i forhold til hva den er blant den eldste aldersgruppa. Han hevder dermed at bruken av *sånn* er økende blant ungdom i Oslo. I artikkelen starter Lie med å se på hvordan *sånn* fungerer i pragmatikken. Her viser han til Christensen og Simonsen (1980) som trekker frem to pragmatiske bruksmåter av *sånn*, som blant annet *det omtrentlige* og *det forsterkende* (Lie, 2008, s. 81). Videre trekker han frem tre eksempler fra NoTa-materialet og viser hvordan *sånn* brukes på forskjellige måter:

- (1) Vi hadde hus eller *sånn* tomt – eller *sånn* tomt rundt og hage
 - (2) Hun skal bli *sånn* ergoterapeut
 - (3) Så har jeg gått i bare *sånn* skikkelig sløve klasser, vet du
- (Lie, 2008, s. 82-83)

I mange av eksemplene Lie (2008) finner i NoTa-korpuset ser det ut til at *sånn* brukes som det Lie omtaler som en demper. Ved å bruke *sånn* foran et ord eller en frase taleren er usikker på

kan taleren dempe eller svekke saksforholdet i setningen, slik som vist i (1). Slik brukes *sånn* for å signalisere at ordet eller uttrykket som følger ikke er helt konvensjonelt eller dekkende for det taleren ønsker å si.

Lie viser også til eksempler hvor taleren virker å være sikker på bruken av ordet eller frasen etter *sånn*, hvor *sånn* brukes dersom ordet eller frasen som følger er noe ukjent for mottakeren, slik som vist i (2). I den forbindelse kan bruken av *sånn* være en høflighetsstrategi, hvor *sånn* brukes for å «ufarliggjøre» bruken av ulike ord og fraser mottakeren kanskje ikke er helt fortrolig med slik at mottakeren ikke føler på å tape ansikt:

[...] ved å si en *sånn* MP3-spiller, trekker jeg samtalepartneren inn i et fells forståelsesfellesskap, ved å gi uttrykk for at jeg tror den andre kjenner begrepet, men også for å signalisere overfor den andre at heller ikke jeg er helt ut fortrolig med begrepet eller fenomenet, eller iallfall for å foregi at jeg ikke er det (Lie, 2008, s. 84).

Derfor er det neppe tilfeldig at vi finner *vet du* eller lignende etter setninger, slik som vist i (3), mener Lie. Videre trekker han linjer mellom bruken av *sånn* og bruken av *liksom* i norsk og viser til Hasund (2003, 2006) som beskriver bruken av *liksom* som noe som markerer at det språklige uttrykket som brukes ikke er helt dekkende, eller at taleren ikke ønsker å være for kategorisk (Hasund, 2003, 2006, sitert i Lie 2008, s. 84).

2.3.3.2 Genusmarkering

Når det kommer til undersøkelser gjort om genus i Oslo-området, er det kanskje særlig Toril Opsahl (2009) sin doktoravhandling som er relevant. I 2009 foretok Opsahl en undersøkelse av genusmarkering i norsk i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo. Undersøkelsen var en av fem sosiolingvistiske delstudier som til sammen utgjorde hennes doktoravhandling hvor målet var å undersøke ulike trekk ved det norske språket i multietniske miljøer i Oslo. I delundersøkelsen jeg tar for meg i dette delkapittelet, «Genusmarkering og *sånn* i norsk i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo», formulerer Opsahl to forskningsspørsmål:

1. Hvordan fordeles uttrykk for ulike genera på nominalfraser i entall i det norske talemålet til ungdommer i multietniske miljøer i Oslo?
2. Finnes det karakteristiske trekk ved nominalfrasene i materialet som ikke stemmer overens med, eller ikke er dekket utførlig av, tidligere beskrivelser av norsk? (Opsahl, 2009, s. 80).

For å svare på forskningsspørsmålene bruker Opsahl data fra Oslo-delen av UPUS-materialet. Tidligere studier gjort i andre europeiske land har løftet frem forenkling av genussystemet

som et karakteristisk trekk ved språkbruk blant ungdommer i multietniske språkmiljøer (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 122). Dette kommer blant annet til syne hos Kotsinas (1988) i hennes beskrivelser av «Rinkeby-svensk» og i Quist (2000) sine beskrivelser av «nydansk». Videre har det òg blitt gjort lignende funn i flerspråklige miljøer i Nederland (Opsahl, 2009, s. 78). Det viser seg imidlertid at avvikende genusmarkering ikke er et så gjennomgående trekk i UPUS-materialet.

I Opsahls analyse kommer det frem at kun 2,6 % av de genusmarkerte frasene i datamaterialet bryter mot en tradisjonell norm, etablert på bakgrunn av *Bokmålsordboka* (Opsahl, 2009, s. 24). Dette dreier seg i hovedsak om maskulinumsform som «spiser seg inn» i tradisjonelle nøytrumsformer. I tillegg er det jevnt over er flere maskulinmarkerte fraser enn hva *Norsk referansegrammatikk* antyder som normalfordeling.

I analysen til Opsahl kommer det òg frem at ingen av ungdommene bruker den ubestemte femininumartikkelen *ei* (Opsahl, 2009, s. 24). Skal en sammenligne med andre talemålskorpus fra Oslo gjort i nyere tid, for eksempel NoTa-korpuset, kan det se ut til at den ubestemte feminine artikkelen er i ferd med å forsvinne helt fra Oslo (Opsahl & Nistov, 2010, s. 60). Opsahl og Nistov påpeker at det imidlertid ser ut til at den feminine bestemte artikkelen, suffikset *-a*, står sterkt blant UPUS-ungdommene. De finner flere eksempler på substantiver (*greia*, *rumpa*), og ord som assosieres med naturlig kjønn (*mora*, *søstra*), som ser ut til å avvise maskulin deklinasjon. Men her finnes det store intraindividuelle forskjeller, påpeker Opsahl og Nistov, og viser til et eksempel fra Opsahls (2009) forskning hvor jenta Aysha veksler mellom *-a* og *-en*-endelser ved de samme leksemene:

hun er også **venninna mi** [...] hvis jeg er med **venninnen min** sammen med deg for eksempel eller **bestevenninna mi** eller **moren min** eller noe [...] jeg skal bare hente **en venninne**

Det kan være vanskelig å se noe mønster knyttet til frasene som avviker fra tradisjonell norm (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 123). I sin analyse skriver Opsahl at maskulinum ser ut til å fungere som et slags *default*-genus som befinner seg øverst i det norske genushierarkiet. Overvekten av maskulinumstrekk kan sies å støtte opp om en slik forestilling (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 123). Basert på funnene sine, konkluderer Opsahl med at genus er en sårbar kategori i et heterogent språkmiljø (Opsahl, 2009, s. 24). Lignende funn ble også gjort av Konzett, Johansen og Sollid (2011) da de undersøkte genusvariasjon i nordnorske kontaktmiljøer.

2.3.4 Fonologiske trekk

Dersom en sammenligner med studier av leksikalske og syntaktiske trekk, er det gjort færre studier fra multietniske miljøer omhandlende fonologiske trekk. Et trekk som imidlertid trekkes frem i flere studier omhandlende fonologiske forhold, er karakteristisk uttale. Både Kotsinas (1988, 1990) og Quist (2000, 2005) trekker frem karakteristisk uttale som et av de kanskje mest fremtredende trekkene ved multietnolektisk stil i Stockholm og København. Likevel synes de begge det er vanskelig å gi en språklig beskrivelse av nøyaktig hva som skiller denne uttalen fra standardisert svensk og dansk uttale (Kotsinas 1988, 1990, Quist 2000, 2005, sitert i Røyneland & Svendsen, 2008, s. 72). I sin undersøkelse gjort i 2008, diskuterer Røyneland og Svendsen språklige trekk ved multietnolektisk stil blant ungdom i Oslo, og fremhever trekkene som har paralleller i andre skandinaviske multietnolekter. Også de peker på denne karakteristiske uttalen, som informantene i deres undersøkelse selv beskriver som «mer stakkato, hardere, raskere og mer aggressiv enn «vanlig» norsk» (Røyneland & Svendsen, 2008, s. 71, egen oversettelse). At informantene i deres undersøkelse rapporterer om en «hardere og mer aggressiv» variant av norsk, kan skyldes en rekke fonologiske faktorer, mener Røyneland og Svendsen. En faktor kan være varierende vokallengde.

I det norske fonologiske systemet omfatter kvantitetssystemet både vokaler og konsonanter (Harnæs & van Dommelen, 2013, s. 54). Det norske språket har ni vokaler, og regnes derfor som det vi kaller et nivokalsystem. Videre skiller vi i norsk mellom korte og lange vokaler. Hvorvidt vokalen er kort eller lang, avhenger blant annet av om stavelsen er trykktung eller trykklett. I trykktunge stavelser kan vokalen være enten lang eller kort, mens trykklette stavelser alltid har kort vokal (Harnæs & van Dommelen, 2013, s. 54). I trykktunge stavelser etterfølges lang vokal av kort konsonant, og kort vokal etterfølges av lang konsonant. Et eksempel på dette kan være «vase» [²va:sə] og «vasse» [²vasə].

Når det kommer til rytmeforskjeller mellom ulike språk, er det vanlig å skille mellom stavelsesisokrone språk og trykkisokrone språk. I stavelsesisokrone språk er stavelseslengden tilnærmet lik. Polsk og spansk er eksempler på slike språk. I trykkisokrone språk er tiden mellom to trykksterke stavelser tilnærmet lik. Norsk og engelsk er eksempler på slike språk. Både Kotsinas (1990) og Quist (2005) har observert forlengelse av korte vokaler og forkorting av lange vokaler, noe som resulterer i minket forskjell mellom korte og lange vokaler. Disse observasjonene kan gjenspeile påvirkning fra stavelsesisokrone språk, mener Røyneland og Svendsen (Røyneland & Svendsen, 2008, s. 73).

2.3.5 Leksikalske trekk

Som nevnt tidligere var det lenge leksikon, altså ordforrådet, som var gjenstand for flest beskrivelser og mest interesse både blant lingvister og i mediene. Bruken av lånord og slang har i flere tidligere studier blitt trukket frem som karakteristisk for ungdomsspråk i flerspråklige byområder.

I NoTa-Oslo-korpuset ble det samlet inn data fra 166 informanter født og oppvokst i Oslo og Oslo-området. Her kom det frem at det er ungdommer som tar i bruk flest lånord, og at det er særlig unge gutter i øst som tar i bruk lånord fra andre språk enn norsk og engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 117). Videre kommer det frem at det er jenter i vest som virker å bruke flest forskjellige engelske ordformer (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 117-118).

Dersom en sammenligner låneordene som brukes i Norge med låneordene som brukes i andre skandinaviske land, blir det nokså tydelig hvorvidt en har med direkte språkkontaktfenomener å gjøre. Noen ord er det vi kan kalle for *transskandinaviske* og *transeuropeiske*. Dette er ord som går igjen i beskrivelser av multietniske språkmiljøer i flere europeiske land (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 117). I tillegg til å fungere som slang eller innholdsord, kjennetegnes flere av disse «gjengangerne» av å ha utviklet egne interaksjonelle funksjoner i samtale, noe som kanskje særlig gjelder for «*wallah*» eller «*wolla*».

I forbindelse med UPUS-prosjektet var *wolla* det ordet som befant seg øverst på frekvenslista over låneord og slang fra andre språk enn norsk og engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 118). I 2009 skrev Toril Opsahl artikkelen «*Wolla I swear this is typical for the conversational style of adolescents in multiethnic areas in Oslo*» i forbindelse med UPUS-prosjektet. I artikkelen skriver Opsahl at multietnolektisk stil i Norge virker å ha en rekke strukturelle egenskaper når det kommer til prosodi, morfologi og syntaks. Hun argumenterer for at samtalestilen til ungdommer i multietniske områder i Oslo preges av diskursmarkører som peker eksplisitt mot ytringers sannhetsverdi og bidrar til økt epistemisk fokus. Det er særlig bruken av *wallah*, eller *wolla* som det ofte refereres til på norsk, blant ungdommer i flerspråklige miljøer som eksemplifiserer denne funksjonen.

Wallah stammer originalt fra arabisk og betyr «å sverge ved Allah». *Wallah/wolla* er en transskandinavisk markør som brukes både av ungdommer i flerspråklige miljøer i Skandinavia. Opsahl refererer til Quist (2008) som skriver om hvilke funksjoner *wallah* har i de språklige praksisene som brukes blant ungdom i flerspråklige miljøer i København. Quist skriver at *wallah* kan brukes med både stigende og synkende intonasjon, basert på om man

ønsker å indikere spørring eller bekreftelse. Hun skriver også, slik som Opsahl, at *wallah* ofte brukes for å understreke nyhetsverdien eller sannhetsverdien i en ytring. Madsen (2008) kommenterer bruken av *wallah* i dansk på lignende måte, da hun skriver at *wallah* ofte brukes for å angi hvor sant innholdet i en ytring er. Det er også dokumentert bruk av *wallah/wolla* i land utenfor Skandinavia, eksempelvis Tyskland og Nederland (Opsahl, 2009, s. 225).

Om bruken av *wolla* blant ungdom i flerspråklige miljøer i Oslo skriver Svendsen & Røyneland (2008) at: «In conversation, it functions as an intensifier and emphaziser» (Svendsen & Røyneland 2008, s. 71). De beskriver altså *wallah* som et ord som brukes for å forsterke eller understreke innholdet i ytringer. Opsahl (2009) mener Svendsen & Røynelands beskrivelse er udiskutabel, men hun ønsker å undersøke *hva* som skal forsterkes/understrekes, og *hvorfor*. Når det kommer til *hva* som skal forsterkes/understrekes fant Opsahl ut at *wolla* gjerne brukes når ens samtalepartner setter spørsmålsteget ved sannhetsverdien i ens ytringer, eller når ens samtalepartner utfordrer ens handlinger eller intensjoner. *Wolla* er altså en diskursmarkør samtalepartene tar i bruk for å posisjonere seg selv i forhold til det de snakker om, ut ifra en epistemisk dimensjon. Når det gjaldt *hvorfor*, fant hun ut at *wolla* i mange tilfeller fungerte som et retorisk instrument i argumenterende samtaler for å oppgradere påstander.

2.3.6 Oppsummering teorikapittel

I dette kapittelet har jeg presentert ulik teori og forskning som vil bli brukt i analysen av innsamlede data for å besvare studiens problemstilling. Først diskuterte jeg superdiversitet og språklige repertoar. Deretter så jeg på hvordan forskning på multietnolektisk stil har utviklet seg i Skandinavia før jeg til slutt sa noe om hvilke språktrekk som kan sies å være karakteristiske for multietnolektisk stil i Norge. På det syntaktiske nivået er det særlig brudd på V2-regelen som peker seg ut som karakteristisk for en multietnolektisk språkstil. Videre på det morfologiske nivået er forenkling av genussystemet og bruk av *sånn* to språktrekk som ansees som karakteristiske for språkstilen. Blant fonologiske trekk valgte jeg å se på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler, et multietnolektisk språktrekk som er blitt observert i flere tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer. Til slutt, på det leksikalske nivået, så jeg på bruken av, den *transskandinaviske* og *transeuropeiske* markøren *wallah/wolla*. I neste kapittel vil jeg gjøre rede for valg av metode og forklare hvordan studien er blitt gjennomført.

3. Metode

Metode handler om hvordan vi kan gå fram for å skape kunnskap, og valg av metode påvirker slik hva slags kunnskap som utvikles (Lund & Haugen, 2006, sitert i Høgheim, 2020, s. 27). Denne studien tar for seg bruk av multietnolektale trekk blant utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo. Med dette som utgangspunkt har jeg valg å benytte en kvalitativ metodisk tilnærming, med *vennesamtale* som metode. Et viktig prinsipp innenfor kvalitativ tilnæringsmetode er at forskeren skal være transparent i forskningen sin (Bryman, 2016, s. 396). Det er dermed viktig at man gjør greie for hvordan man har kommet frem til analysens resultater. I dette kapittelet vil jeg derfor redegjøre for den vitenskapsteoretiske forankringen som ligger til grunn for de metodiske og analytiske valgene som er tatt. Videre vil jeg gjøre rede for, og diskutere, valgene som er tatt i forbindelse med planlegging, gjennomføring og analyse.

3.1 Kvalitativ metodisk tilnærming

Formålet med denne studien er å undersøke hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk som er karakteristiske for talespråket til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, samt hvilke av disse trekkene som samsvarer med funn gjort i tidligere studier av multietnolektisk stil i Oslo. Ved å ta lydopptak av en vennesamtale er målet å tilegne seg empirisk materiale som sier noe om hvilke trekk som er karakteristiske for informantenes talestil, slik at jeg videre kan sammenligne funnene mine med funn gjort i tidligere studier av multietnolektisk stil i Oslo.

Basert på studiens problemstilling og forskningsspørsmål har jeg valgt å ta i bruk kvalitativ metodisk tilnærming. Årsaken til dette er at en kvalitativ tilnærming etterstreber dybdekunnskap, og gjør det mulig å studere kompleksiteten og nyansene i forskningsspørsmålet. Mens kvantitative metodiske tilnærminger samler inn data i form av *tall*, samler kvantitative metodiske tilnærminger inn data i form av *tekst*, *tale* og *bilde* (Kvarv, 2014, s. 137). Om bruk av kvalitativ metodisk tilnærming skriver Akselberg og Mæhlum: «[Målet er] først og fremst å oppnå en dypere innsikt og forståelse av sammenhengene mellom språk og de konkrete individene som bruker språket (Akselberg & Mæhlum, 2008, s. 77). I studien min ønsker jeg å undersøke nettopp dette: Benytter informantene seg av en særegen talestil, og hva er det som i så fall er karakteristisk for denne talestilen? For å finne ut av dette, vil det være relevant å analysere informantenes *tale*, ved å ta lydopptak av en *vennesamtale*.

Det skal nevnes at jeg òg kunne valgt å studere dette kvantitativt, men med tanke på rammene for dette prosjektet var det kun mulig å ta i bruk en kvantitativ tilnæringsmetode dersom jeg ønsket å samle inn mine egne data.

3.2 Planlegging og forarbeid

I det følgende vil jeg gjøre rede for hvilke vurderinger og refleksjoner som ble gjort i forkant av og underveis i prosjektet knyttet til rekruttering av informanter. Jeg vil gjøre rede for hvilke kriterier jeg satte for utvalget, samt hvordan rekrutteringsprosessen foregikk. Deretter vil jeg gi en kort introduksjon av informantene. Kapittelet avsluttes med en beskrivelse av skolen jeg har besøkt i forbindelse med innsamling av data. Skolen vil ikke beskrives med navn, men jeg vil gi en presentasjon av bydelen skolen ligger i, samt si noe om hvorfor akkurat denne skolen er en egnet arena for undersøkelse av multietnolektisk stil.

3.2.1 Kriterier for utvalg av informanter

Jeg satte to utvalgsriterier for min informantgruppe. Det første utvalgsriteriet var at informantene skulle være venner fra før av, og at de helst skulle omgås ofte. Dette kriteriet ble satt for at vennesamtalen skulle bli så «naturlig» som mulig og for at informantene skulle være så komfortable som mulig med opptakssituasjonen. Det andre utvalgsriteriet var alder. Aldergruppen jeg valgte henger sammen med tilgjengelighet, UPUS-prosjektet og Kotsinas (1994) forskning på ungdomskultur. Mens UPUS-prosjektet arbeidet med aldersgruppen 13-23, hadde Kotsinas 13-25 som sin aldersgruppe. Etersom funnene mine vil bli sammenlignet med funn gjort i tidligere studier, var det naturlig for meg å søke etter informanter innenfor omtrent samme aldersgruppe. Jeg valgte derfor å søke etter informanter innenfor aldersgruppen 13-23 år.

3.2.2 Rekruttering av informanter

Etter at kriteriene for informantutvalget var blitt satt, bestemte jeg meg, i samråd med veilederen min, for å søke etter informanter på en flerspråklig barne- og ungdomsskole i Oslo hvor jeg hadde kjennskap til ledelsen og flere av de ansatte fra før av. I sin studie om ungdomsspråk i Trondheim rapporterer Hårstad (2010) at det å rekruttere informanter til studien var mer tidkrevende enn først antatt. For å unngå å støte på lignende utfordringer selv, tenkte vi det ville være tidsbesparende for meg å rekruttere informanter på skolen jeg selv er kjent med, fremfor å søke etter informanter på ulike ungdomskubber i Oslo, slik som gjort i UPUS-prosjektet. Å gjennomføre forskningen min her ville imidlertid automatisk føre til en innsnevring når det kommer til informantenes alder. Jeg og veilederen min diskuterte derfor

om jeg burde søke etter informanter andre steder òg, slik at aldersspennet på informantene ble større. Vi kom frem til at dette ikke var nødvendig, da denne studien ikke søker å si noe generelt om ungdomsspråk i Oslo, men heller ønsker å undersøke hva som kjennetegner utvalgte ungdommers talespråk.

Da jeg skulle finne informanter til min studie benyttet jeg meg av strategisk utvelgning, som vil si at jeg var på utkikk etter informanter som dekker de kriteriene som er relevante for studien (Thagaard, 2018, s. 54). Videre baserte valg av informanter seg på et tilgjengelighetsutvalg, som handler om å rekruttere informanter basert på hvilke personer man har tilgang til gjennom eksempelvis eksisterende kontakter (Thagaard, 2018, s. 56). Når valg av informanter baserer seg på et tilgjengelighetsutvalg, er det fort gjort å kun operere innenfor et sosialt felt, noe som kan medføre at bredden på utvalget blir snevert. Dette hadde som sagt jeg og veilederen min snakket om i forkant, og kommet frem til at det ikke nødvendigvis ville være negativt med et noe snevert utvalg. Dette fordi jeg i denne studien ikke forsøker å si noe om ungdomsspråk generelt, men om ei gruppe ungdommers talestil. Likevel mener jeg utvalget i denne studien er variert, da informantene til sammen representerer ulike språkbakgrunner.

Da jeg skulle komme i kontakt med informanter til studien, tok jeg først kontakt med skolens ledelse via e-post og gjorde rede for studien og dens formål, og førhørte meg om det var i orden at jeg gjennomførte forskningen min der. Jeg forklarte at jeg var på utkikk etter 5-7 elever på ungdomstrinnet som alle var venner fra før av. Jeg fikk fort svar om at dette var i orden og at lærerne på ungdomstrinnet ville bli informert om prosjektet. Etter kort tid fikk jeg mail om at alle lærerne var blitt informert om prosjektet, og at det var flere elever som kunne passe godt som informanter i min studie. Videre ble vi enige om at det letteste ville være om jeg kom til skolen og tok direkte kontakt med de lærerne jeg tenkte var aktuelle å spørre om hjelp.

Kort tid senere dro jeg til skolen og snakket med en av lærerne som jeg hadde kjennskap til fra før av, og som jeg vet at har en god relasjon til de fleste elevene på ungdomstrinnet. Sammen satte vi oss ned og ble enige om hvilke elever som kunne passe til å være med i min studie. Vi forsøkte å sette sammen en elevgruppe med variasjoner innenfor alder, kjønn og språkbakgrunn. Videre så vi etter elever som var utadvendte og som sannsynligvis ville delta aktivt i vennsamtaalen. Vi endte med å plukke ut to jenter og fem gutter, som alle var venner og som til sammen representerte ulike språkbakgrunner. Når det kommer til alder, endte vi imidlertid med kun å plukke ut elever fra samme trinn. Vi vurderte å plukke ut elever fra

andre trinn òg, men konkluderte med at samtalen sannsynligvis ville flyte bedre dersom alle elevene gikk på samme trinn.

Da vi hadde gjort et utvalg tok læreren kontakt med de utvalgte elevene og gjorde rede for prosjektet, samt forklarte hva deltakelse ville innebære for dem. Alle guttene som ble spurt om å delta sa ja, mens det kun var en av jentene som ønsket å ta del i prosjektet. Ettersom jeg da allerede hadde seks elever som hadde takket ja til å delta, og ettersom variasjon i kjønn ikke var et av utvalgskriteriene mine, valgte jeg å ikke spørre andre jenter om å delta, selv om dette ble vurdert. Dermed ble det delt ut samtykkeskjema til de seks elevene som hadde takket ja til å delta i prosjektet. Disse skjemaene tok elevene med hjem til sine foresatte for signering, og da de alle hadde levert signert samtykkeskjema tilbake til meg, avtalte vi tidspunkt for vennesamtalen.

3.2.3 Utvalg

Etter rekrutteringsprosessen satt jeg igjen med utvalget vist i tabellen nedenfor. Informantene i prosjektet har fått fiktive navn som assosieres med deres bakgrunn. Informantenes alder og språkbakgrunn er derimot reell. Jeg anser det som et positivt element i teksten å presentere deltakerne med navn. På denne måten kommer leseren tettere på informantene, og teksten kan leses med mer flyt.

Navn	Alder	Foreldrebakgrunn	Førstespråk
Marlon	15 år	Mamma oppvokst i Norge. Pappa oppvokst i Vest-Afrika.	Norsk
Oshan	16 år	Begge foreldre født og oppvokst i Sri Lanka.	Tamilsk og norsk
Håkon	15 år	Begge foreldre født og oppvokst i Norge.	Norsk
Gabriella	15 år	Pappa oppvokst i Kurdistan. Mamma oppvokst i Norge.	Norsk
Abdi	15 år	Begge foreldre født og oppvokst i Somalia.	Somalisk

Torbjørn	15 år	Pappa oppvokst i Norge. Mamma oppvokst i Nederland.	Norsk
----------	-------	---	-------

Tabell 1: Oversikt over informantene og deres språkbakgrunn

Marlon er en 15 år gammel gutt som er født og oppvokst i Norge. Han har bodd i Oslo hele livet. Faren til Marlon kommer fra Vest-Afrika, og moren hans kommer fra Norge. Marlon forteller at førstespråket hans er norsk, men at også han behersker engelsk godt. Marlon bor sammen med mammaen sin. Hjemme snakker Marlon og moren norsk sammen.

Oshan er en 16 år gammel gutt som er født og oppvokst i Norge. Han har bodd i Oslo hele livet. Foreldrene hans er født og oppvokst i Sri Lanka. Foreldrene hans kom til Norge for om lag 17 år siden og snakker for det meste tamilsk. Oshan oppgir at norsk og tamilsk er førstespråkene hans, og at han også behersker engelsk. Hjemme snakker han og foreldrene for det meste tamilsk sammen, men foreldre snakker også litt norsk, og familien snakker derfor litt norsk sammen også.

Håkon er en 15 år gammel gutt som er født og oppvokst i Norge. Han har bodd i Oslo hele livet. Begge foreldrene til Håkon er født og oppvokst i Norge, og de bor sammen. Håkons førstespråk er norsk, og han oppgir at han også behersker engelsk. Hjemme snakker han og foreldrene norsk sammen.

Gabriella er en 15 år gammel jente som er født og oppvokst i Norge. Hun har bodd i Oslo hele livet. Faren til Gabriella kommer fra Kurdistan, men har bodd i Norge de siste 25 årene. Moren til Gabriella er født og oppvokst i Norge. Foreldrene til Gabriella er skilt, og hun bor litt hos dem begge. Gabriella oppgir at norsk er språket hun behersker best og at hun også behersker engelsk. Videre forteller hun at hun kan litt kurdisk. Hjemme hos moren snakker Gabriella og moren norsk sammen. Hjemme hos faren snakker Gabriella norsk til faren, mens han snakker kurdisk til henne. Hun snakker også litt kurdisk til han noen ganger.

Abdi er en 15 år gammel gutt. Han ble født i Somalia, og flyttet til Norge sammen med foreldrene sine da han var 6 år. Abdi oppgir at førstespråket hans er somalisk, men at han også behersker norsk og engelsk. Han forteller at han fikk litt norskopplæring da han kom til Norge som seksåring. Hjemme snakker Abdi og foreldrene for det meste somalisk sammen. Noen ganger snakker de også litt norsk.

Torbjørn er en 15 år gammel gutt som er født og oppvokst i Norge. Han har bodd i Oslo hele livet. Moren til Torbjørn er født i USA, men er oppvokst i Nederland. Hun bor nå i Norge og snakker norsk. Faren til Torbjørn er født og oppvokst i Norge. Torbjørn snakker norsk, og behersker også engelsk. Han bor sammen med begge foreldrene, og hjemme snakker de norsk sammen.

3.2.4 Presentasjon av språksamfunnet

Den flerspråklige skolen jeg har besøkt i forbindelse med mitt feltarbeid, befinner seg i bydel Bjerke i Oslo, som ligger ved Groruddalens utløp mellom sentrum og marka. Folketallet i bydelen er på omtrent 32 500 innbyggere, et tall som er forventet å stige i årene som kommer (Oslo Kommune, u.å.). Bydelen har en sammensatt befolkning hvor mange av innbyggerne har innvandrerbakgrunn. Ferske tall fra Oslo kommunes nettsider viser at blant personer etter innvandrerkategori, det vil si personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre, kommer de største gruppene fra Polen, Somalia, Pakistan og Irak (Oslo Kommune, 2023). Blant norskfødte med innvandrerforeldre, det vil si personer med to foreldre som er født i utlandet, er andelens størst blant personer med foreldre født i Pakistan, Somalia, Irak og Sri Lanka (Oslo Kommune, 2023). Bjerke bydel er dermed en svært mangfoldig bydel, både språklig og kulturelt.

I teorikapittelet skrev jeg om superdiversitet og om språkutvikling i superdiverse områder. Her gjorde jeg rede for Blommaert og Ramptons ideer om individ og språk, hvor de blant annet hevder at en persons språk er noe sammensatt og dynamisk som endrer seg i takt med personen selv (Blommaert & Rampton, 2011, s. 4-5). Når mennesker med ulike språkbakgrunner kommer sammen i superdiverse områder vil det kunne oppstå nye komplekse språkvarianter (Blommaert & Rampton, 2011, s. 6). Skolen jeg har besøkt, samt dens elever, er en god gjenspeiling av Bjerke bydels språklige og kulturelle mangold. Elevene på skolen representerer flere titalls språkgrupper, og jeg mener derfor at denne skolen er en svært passende arena for undersøkelser av multietnolektisk stil.

3.3 Innsamling og bearbeiding av data

I det følgende vil jeg gjøre rede for, drøfte og begrunne de metodiske valgene som er tatt når det gjelder gjennomføring av vennesamtale og behandling av data. Jeg vil og redegjøre for metodiske utfordringer knyttet til vennesamtalen og databehandlingen.

3.3.1 Vennesamtale

I forbindelse med innsamling av data, valgte jeg å benytte meg av vennesamtale som metode. Vennesamtale innebærer at informantene har en samtale sammen, alene på et rom, mens det tas lydopptak av samtalen. Labov (1972) foreslår vennesamtale som metode for å minimere observatøreffekten og få tilgang til: «[T]he style in which the minimum attention is given to the monitoring of speech», dermed er en viktig faktor ved denne metoden at det ikke er noen andre enn informantene selv til stede i rommet under samtalen. Videre anså jeg det som viktig at informantene var venner fra før av, slik at samtalen skulle oppleves som så uformell og hverdagslig som mulig av informantene selv og at de skulle bruke sitt «naturlige» språk. At informantene var venner fra før av ble derfor satt som et av to utvalgs-kriterier da jeg skulle rekruttere informanter til prosjektet.

Før informantene ble spurt om å delta i prosjektet, hadde jeg og læreren deres diskutert når og hvor vennesamtalen skulle foregå, og kommet frem til at det ville være lettest å arrangere samtalen og samle alle informantene dersom vennesamtalen foregikk på et grupperom på skolen, i skoletiden. Videre ble vi enige om at vennesamtalen skulle foregå mens elevene hadde time, og ikke i friminuttet, da vi tenkte at det å få fri fra timen ville motivere til deltakelse. Dermed ble vi enige om å ta informantene ut av timen da samtalen skulle gjennomføres.

Et annet metodisk valg som ble gjort i forbindelse med gjennomføringen av vennesamtalen, var å ikke filme informantene under samtalen. Å filme informantene under vennesamtalen kunne vært en fordel ved at det hadde blitt lettere å vite hvem som sa hva til enhver tid ettersom jeg da ville kunne se dette på film. Jeg valgte likevel å ikke gjøre dette, da jeg ønsket å minske observatøreffekten, samtidig som jeg tenkte det ville være lettere å rekruttere informanter dersom vennesamtalen ikke skulle filmes, da jeg tenkte at flere ville følt seg ukomfortable med å være på kamera. Videre hadde jeg kjennskap til informantene fra før av, og følte meg trygg på at jeg ville kjenne igjen stemmene deres ved kun å lytte til taleopptaket. Jeg og informantenes lærer snakket likevel om at hun kunne bistå meg i å sette riktig navn på riktig replikk dersom jeg skulle ha problemer med å høre hvem som sa hva til enhver tid. Dette ble likevel ikke nødvendig. Det var noen få replikker hvor jeg ikke kunne høre hvem som snakket kun gjennom å lytte til stemme, med da kom dette tydelig frem gjennom samtalekonteksten.

Det ble kun gjennomført én vennesamtale. Alle informantene var på skolen dagen samtalen skulle foregå og møtte på grupperom til avtalt tid. Jeg hadde i utgangspunktet planlagt å gi

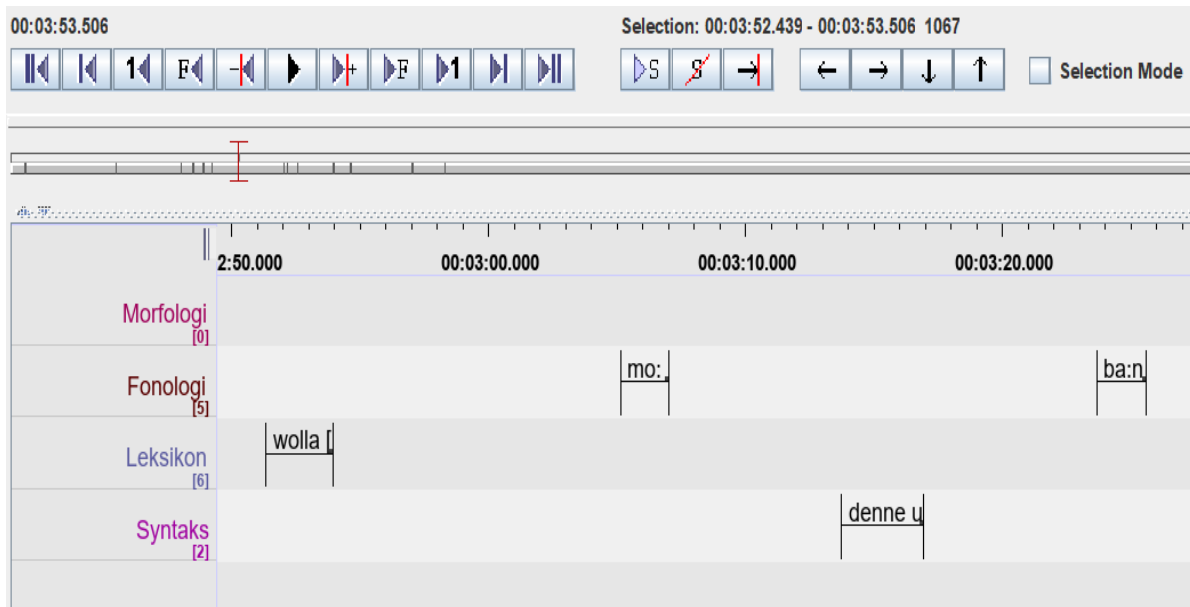
informantene noen forslag til temaer de kunne snakke om, slik som det ble gjort i UPUS-prosjektet, men valgte til slutt å ikke gjøre dette, da læreren deres mente at samtalen sannsynligvis ville flyte bedre dersom de fikk snakke om det de selv ville. Dermed fikk informantene beskjed om nettopp å snakke om det de selv ville, men samtidig styre unna samtaleemner som la opp til deling av sensitiv informasjon. Samtalen varte i 42 minutter.

Når det kommer til vennesamtale som metode, kan det anses som en svakhet at samtalen er arrangert. Det å ta lydopptak av en arrangert samtale, slik jeg har gjort, for å forske på «naturlig» språk er et problem omtalt som *the observers paradox*: «the aim of linguistic research in the community must be to find out how people talk when they are not being systematically observed; yet we can only obtain these data by systematic observation» (Labov, 1972, s. 209). Paradokset innebærer at det å ha en observatør i rommet når en ønsker å observere «naturlig» språk, vil kunne føre til at informantene snakker mer formelt: «språkbrukeren snakker mer formelt, og dermed oppstår observatørens paradoks» (Sollid, 2002, s. 176). Selv om det ikke var noen observatør i rommet i form av et annet menneske, var informantene bevisste på at de ble observert. I starten av samtalen sier Marlon følgende: «[...] hei jeg lover tenk om hun er egentlig sånn under cover police mann», og henviser til meg som skal lytte til samtalen deres i etterkant. Likevel, basert på samtaleemnene som dukket opp underveis i samtalen, virket det som informantene av og til glemte at det ble gjort lydopptak av samtalen deres.

3.3.2 Transkripsjon

Etter at vennesamtalen var gjennomført, hadde jeg i 42 minutter med tale som skulle transkriberes (42 minutter og 5 sekunder). Først transkriberte jeg hele intervjuet i Word. Dette var en tidkrevende prosess som ble gjennomført svært nøye. Ved å transkribere samtalen på denne måten, satt jeg igjen med detaljerte transkripsjoner hvor jeg enkelt kunne se hvem som hadde sagt hva til enhver tid. Slik ble også analysearbeidet lettere, da jeg enkelt kunne søke etter ord og fraser i dokumentet. Videre tok jeg og i bruk dataprogrammet ELAN, et transkriberingsprogram som ga meg muligheten til å opprette ulike koder ut ifra hvilke funn jeg ønsket å fremheve i lydklippet. Transkripsjonene ligger tett opp mot bokmålsrettskrivingen, hvorpå *Bokmålsordboka* ligger til grunn. Dette for at det skal være lettere for meg selv å søke opp ord i analysearbeidet og for å lettere kunne lese sitatene i analysen. Enkelte ord ble likevel transkribert slik de ble sagt, og ikke slik de ville vært skrevet i henhold til *Bokmålsordboka*. Eksempelvis skrev jeg «ass» istedenfor «altså» og «i morra» istedenfor «i morgen», da det var slik ordene ble sagt av informantene.

Slik som vist i figuren nedenfor, opprettet jeg en annotasjonslinje for hvert språklige trekk. Dermed kunne jeg enkelt annotere brudd på V2-regelen, bruk av *sånn* og ukonvensjonell bruk av genusmarkering, ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler og bruk av lånord og dissmarkører som ikke er tilgjengelig i *Bokmålsordboka*, samt andre trekk som karakteriserer ungdommenes talestil etter hvert som jeg lyttet til lydklippet.

Figur 1: Eksempel på annotasjon i ELAN 5.9

Jeg kunne valgt å transkribere hele samtalen i ELAN, på denne måten hadde jeg ikke måttet transkribere i Word i det hele tatt. Dette ville vært tidsbesparende, men jeg valgte likevel å ikke gjøre dette, da jeg personlig synes det er mer oversiktlig å ha hele samtalen transkribert i Word, slik at jeg enkelt kan søke opp ulike ord og fraser, samt se hvem som sier hva til enhver tid.

En utfordring jeg møtte på i forbindelse med transkriberingen, var dette med transkribering av sensitiv informasjon. I forkant av vennesamtalen fikk informantene beskjed om at de kunne snakke om det de selv ville. Jeg var dermed forberedt på at noe deling av sensitiv informasjon ville forekomme, og at jeg ville måtte anonymisere en del av det som ble sagt, selv om informantene ble bedt om å forsøke å styre unna temaer som la opp til dette. Informantene, som ofte virket å glemme at de ble tatt opptak av, snakket en god del om sensitive temaer og om enkeltpersoner. Jeg så meg derfor nødt til å klippe bort enkelte segmenter fra samtalen, da å ikke gjøre dette ville vært problematisk med tanke på personvern. I andre segmenter i samtalen er det deling av sensitiv informasjon som for eksempel navn og gjenkjennelige stedsnavn. I disse segmentene har jeg anonymisert de navn og stedsnavn som nevnes, men

ellers beholdt hele segmentet slik det er, så lenge det ikke har vært problematisk i forhold til personvern å kun anonymisere på denne måten. Det er imidlertid enkelte segmenter av samtalen hvor informantene snakket utelukkende om en spesifikk person eller om et spesifikt tema, hvor det å anonymisere navn og stedsnavn ikke vil være tilstrekkelig for å imøtekomme ulike hensyn knyttet til personvern. Tre segmenter i samtalen ble derfor klippet bort. Dermed ble til sammen 3 minutter og 37 sekunder fjernet fra vennesamtalen. Det som ble sagt i disse segmentene ble ikke transkribert, og utgjør dermed ikke del av mitt datamateriale.

En annen utfordring jeg møtte på i forbindelse med transkriberingene, var dette med markering av pauser. Dette gjaldt særlig de replikkene hvor det forekom tilfeller av XSV-strukturer, da det i noen replikker kunne være utfordrende å høre om taleren tok en pause eller ikke etter X-leddet. I de tilfellene hvor jeg var usikker om det var pause eller ikke, og hvor jeg derfor var usikker på om det var snakk om en XSV-struktur eller ikke, valgte jeg å ikke inkludere replikken i listen over XSV-forekomster. Dermed er de replikkene som er listet som eksempler på V2-brudd kun replikker hvor det fremkommer av konteksten at setningen er en sammenhengende setning med V2-brudd, eller replikker hvor taleren ikke tar noe pause etter X-leddet i det hele tatt. Videre er kortere pauser i materialet markert med # og lengre pauser på over ett sekund er markert med ##.

3.4 Refleksjon rundt studiens kvalitet og begrepsbruk

Studios kvalitet bedømmes etter hvordan kunnskap er blitt produsert og i hvor stor grad en har klart å være transparent i egen forskning. Dermed er to grunnleggende forhold en skal være oppmerksom på ved vitenskapelige undersøkelser reliabilitet og validitet (Thurén, 2009, s. 31). I et kvalitativt forskningsprosjekt hvor en forsker på mennesker kan det være utfordrende å vurdere reliabilitet og validitet. I det følgende vil jeg likevel forsøke å diskutere denne studiens datakvalitet. Jeg har allerede diskutert noen av de metodiske utfordringene jeg møtte på underveis i prosjektet, noe som er med på å påvirke studiens reliabilitet og validitet. Jeg vil nå si noe om hvilke tanker jeg har gjort i forbindelse med begrepsbruk, før jeg går over til å fokusere på det som støtter oppunder studiens troverdighet og pålitelighet.

3.4.1 Begrepsbruk

En utfordring jeg møtte på underveis i skriveingen, var dette med begrepsbruk knyttet til språket jeg ønsker å undersøke i denne studien. Når lingvister undersøker hvordan språket brukes i uformelle, dagligdagse situasjoner, brukes gjerne begreper som «naturlig» og «ekte» språk, det Labov (1972) omtaler som «the vernacular» eller «casual speech» (Akselberg &

Mæhlum, 2008, s. 82). «Naturlig» er et ord jeg selv bruker for å beskrive språket jeg er interessert å undersøke i denne studien, og jeg ønsker derfor å kommentere på bruken av begrepet. For dersom en tar utgangspunkt i at det finnes en type språkbruk som er «naturlig» eller «ekte», vil det nødvendigvis også finnes en type språkbruk som er «unaturlig» eller «uekte» (Akselberg & Mæhlum, 2008, s. 82).

I teorikapittelet gjorde jeg rede for termen språklig repertoar, en term som brukes for å beskrive en persons samlede kommunikative kompetanse. Her gjorde jeg rede for hvordan vi alle har et helt repertoar med måter å uttrykke oss på, og at vi dermed kan veksle mellom, og kombinere, ulike språklige varianter for å fremme kommunikasjon i den kommunikative konteksten vi befinner oss i. Det å variere språket vårt basert på den sosiale situasjonen vi befinner oss i, hvem vi snakker med og hva vi snakker om er normalt, og jeg mener dermed det blir feil å tenke at en person har ett språklig register som er mer «naturlig» eller «ekte» enn andre. Også Akselberg og Mæhlum (2008) diskuterer problematikken knyttet til begrepene som tas i bruk når en snakker om ulike språklige registre, og sier det blir feil å si at et språklig register er mer genuint enn et annet (Akselberg & Mæhlum, 2008, s. 82). Når jeg skriver at jeg ønsker å undersøke informantenes «naturlige» og «ekte» språk mener jeg altså ikke at informantene har et språklig register som er mer genuint enn et annet og at det er dette jeg ønsker å undersøke. Det jeg mener, er at jeg ønsker å undersøke det dagligdagse og uformelle språket som er naturlig for dem å bruke i samtale med vennene sine.

3.4.2 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet knyttes til spørsmålet om en kritisk vurdering av prosjektet gir inntrykk av at forskningen er gjennomført på en pålitelig, troverdig og tillitvekkende måte (Thagaard, 2018, s. 187). Transparens i arbeidsmåter og utvalg er dermed viktig for at dette skal kunne vurderes. Tidligere har begrepet reliabilitet vært knyttet til spørsmålet om hvorvidt annen, lignende forskning vil komme frem til de samme forskningsresultatene (Thagaard, 2018, s. 187). Dette positivistiske vitenskapssynet som vektlegger objektivitet i den forstand at utvikling av kunnskap blir sett på som uavhengig av forskerens deltakelse, har etter hvert blitt utfordret av interaksjonistiske og konstruktivistiske perspektiver (Thagaard, 2018, s. 188). Et sentralt poeng innenfor disse perspektivene er oppfatningen om at forståelsen forskeren utvikler i løpet av feltarbeidet, baserer seg på kontakt mellom forsker og deltakere (Thagaard, 2018, s. 188). Dermed er forskeren selv nødt til å argumentere for studiens reliabilitet ved å gjøre rede for utviklingen av data i løpet av forskningsprosessen. Dette innebærer blant annet

å reflektere over konteksten for utvikling av data, samt hvorvidt forskeren har en relasjon til informantene som vil kunne påvirke utvikling av data (Thagaard, 2018, s. 188).

Validitet knyttes til resultatene av forskningen og handler om hvor gyldig materialet og forskerens tolkning av materialet kan sies å være (Thagaard, 2018, s. 189). Videre knyttes validitet til hvorvidt materialet og analysens resultater reflektere studiens formål, og hvorvidt den viser til virkeligheten på en gyldig måte (Johannessen et al., 2016, s. 199). Dermed kan studiens validitet styrkes ved å vektlegge teoretisk gjennomsliktighet, som vil si at en gjør rede for eget teoretisk ståsted, samt viser til hvordan analysen gir grunnlag for tolkningene og konklusjonene en har kommet frem til (Silverman, 2014, s. 84, sitert i Thagaard, 2018, s. 189).

I min studie har jeg forsøkt å ha en kontinuerlig refleksivitet gjennom hele prosessen, slik at alle valg og vurderinger som har blitt tatt underveis blir beskrevet og begrunnet. Ved å gjøre rede for valg av metode, rekruttering av informanter og erfaringer med datainnsamling har jeg forsøkt å synliggjøre hvordan forskningsprosessen er blitt utformet. Hensikten med disse redegjørelsene har vært å gjøre forskningsprosessen så transparent som mulig, noe som bidrar til å styrke studiens reliabilitet. Videre kan reliabiliteten i denne studien spesielt kunne knyttes til transkripsjonene av datamaterialet. Studiens reliabilitet kan styrkes å gjøre rede for hva som er innsamlede data og hva som er vår egen tolkning, hvorpå den dataen som er adskilt fra forskerens egne tolkninger, kalles «primærdata» (Seale, 2007, s. 383-384, sitert i Thagaard, 2018, s. 188). Mens intervju samtaler og observerte hendelser danner grunnlag for utvikling av egne tolkninger, gir lydopptak og videoopptak grunnlag for å utvikle data som er mer uavhengig av forskerens egne oppfatninger (Thagaard, 2018, s. 188). Dermed vil jeg argumentere for at min studies pålitelighet styrkes, da jeg kun har lydopptak som datamateriale.

I forbindelse med studiens validitet, vil det være relevant å diskutere hvorvidt en har benyttet seg av de rette metodene for innsamling av data. Vi kan òg argumentere for studiens validitet ved å sammenligne funn fra egen studie med funn fra andre studier som tar i bruk lignende metoder (Thagaard, 2018, s. 191). Mine fremgangsmåter baserer seg i stor grad på metodene som brukes i UPUS-prosjektet (Svendsen & Røynealand, 2008, Opsahl, 2009 og Nistov & Opsahl, 2010). Videre vil funnene mine bli sammenlignet med funn gjort i tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer. Slik vil min studies validitet kunne styrkes dersom funnene mine kan sammenlignes med funnene gjort i lignende studier. Etersom jeg i denne studien ønsker å undersøke utvalgte ungdommers talestil, med utelukkende fokus på språkets

form, og ikke det funksjon, mener jeg at datainnsamlingen har gitt relevante og pålitelige data som reflekterer studiens formål.

3.4.3 Forskningsetiske betraktninger

Gjennom hele forskningsprosessen er en nødt til å ta vurderinger knyttet til etiske valg. Sentrale forskningsetiske spørsmålsstillinger en bør reflektere rundt når en forsker på mennesker, er knyttet til samtykke og konfidensialitet (Eckert, 2013, s. 14). Ettersom min studie håndterer personopplysninger, søkte jeg prosjektet mitt til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Etter noen justeringer av samtykkeskjemaet, ble studien vurdert til å være i tråd med personvernregelverket. Dermed ble ulike hensyn knyttet til personvern, foreldremedvirkning og samtykkeskjema regulert gjennom deres retningslinjer. For å imøtekomme de ulike retningslinjene valgte jeg å ta kontakt med informantenes lærer, og ba henne om hjelp med å komme i kontakt med informantene og deres foreldre og redegjøre for prosjektet og hva deltakelse ville innebære. Da jeg hadde forsikret meg om at alle hadde godtatt deltakelsen, både informantene og deres foreldre, ble det sendt ut samtykkeskriv for foreldrene å signere. Da jeg hadde mottatt alle de signerte samtykkeskrivene, avtalte vi tid for gjennomføring av vennesamtalen.

Informert samtykke og konfidensialitet vil alltid være viktig i et slikt prosjekt, men kanskje særlig viktig når en jobber med sårbare grupper som barn og ungdom, slik jeg gjør (Postholm, 2010, s. 153). Det har derfor blitt lagt stor vekt på dette i løpet av prosjektet. Både informantene og deres foreldre fikk informasjon om prosjektet både muntlig og skriftlig, og ble fortalt at de når som helst kunne velge å trekke seg eller sitt barn fra prosjektet. Dette kommer også tydelig frem i samtykkeskrivet. Videre kom det frem i samtykkeskrivet at jeg ville være den eneste med tilgang til informantenes opplysninger og at deres personopplysninger ville bli erstattet med koder og oppbevart adskilt fra øvrige data, samt at lydopptaket av samtalen ville bli lagret i et eget program som kun jeg hadde tilgang til gjennom personlig kode.

4. Funn og drøfting

I dette kapittelet vil funnene fra analysen bli presentert og drøftet. Kapittelet er delt inn i fire hoveddeler og har samme oppbygning som andre halvdel av teorikapittelet, hvor jeg tar for meg et språktrekk av gangen: syntaktiske trekk, morfologiske trekk, fonologiske trekk og leksikalske trekk. Hvert kapittel vil ta for seg både funn, drøfting og sammenligning med tidligere studier.

4.1 Syntaktiske trekk

I forbindelse med det syntaktiske nivået vil jeg se på brudd på V2-regelen i deklarativer innledet av ikke-subjekter. Det vil si setninger som bryter med strukturen i standard norsk, *Topikalisert element (X), Verbal (V), Subjekt (S)*, slik at resultatet blir en XSV-struktur (Topikalisert element, Subjekt, Verbal). I mitt datamateriale finner jeg brudd på XVS-strukturer til sammen 25 ganger. Videre finner jeg at XSV-strukturer forekommer hos fem av seks informanter, alle utenom Torbjørn. Som tidligere nevnt, finner Opsahl og Nistov, i forbindelse med UPUS-prosjektet, at det foreligger en variasjon knyttet til de lingvistiske kontekstene XSV-strukturen opptrer i, og at det er noen spesifikke adverb som ser ut til å «utløse» XSV-struktur (Opsahl & Nistov, 2010, s. 58). I det videre vil jeg derfor se nærmere på hvilke lingvistiske kontekster som kan sies å påvirke forekomsten av XSV-strukturene i mine data. Dette vil jeg gjøre ved å se nærmere på X-leddet i de ulike XSV-strukturene. Delkapittelets oppbygning er inspirert av oppbygningen Opsahl (2009) følger i sin undersøkelse av XSV-strukturer, hvor hun tar for seg en kategori med X-ledd av gangen.

Etter å ha gjennomført en analyse av X-leddet i alle deklarativer innledet av ikke-subjekter i mitt datamateriale, fant jeg at flesteparten av V2-bruddene forekom når X-leddet var et enkeltstående adverb. Dette fant jeg til sammen ni tilfeller av i mitt datamateriale. Den nest største gruppa er XSV-strukturer hvor X-leddet er en topikalisert leddsetning. Til sammen fant jeg syv slike tilfeller i mine data. Videre fant jeg fem tilfeller av XSV-forekomster når X-leddet var en preposisjonsfrase, og til sist fant jeg fire XSV-forekomster når X-leddet var en konjunksjon etterfulgt av *så*. Setningene nedenfor illustrerer typen X-ledd i forfeltet, basert på de overnevnte gruppene:

- (I) Oshan: *Egentlig **ryktene sier** at du ikke kommer inn*
- (II) Gabriella: *Den kunst og håndverkgreia vi akkurat fikk **jeg skjønte** den ikke*
- (III) Marlon: *Mange steder **de har** sånn nasjonal eller sånn vanlig leke for barn*

(IV) Abdi: *Og så han sier* jeg skal tæse PlayStation fem

Som jeg nevner i metodekapittelet, kunne det ved noen replikker være utfordrende å høre om taleren tok en pause etter X-leddet eller ikke. I de tilfellene hvor jeg var usikker om det var pause eller ikke, og hvor jeg derfor var usikker på om det var snakk om en XSV-struktur eller ikke, valgte jeg å ikke inkludere replikken i listen over XSV-forekomster. Dermed er de replikkene som er listet som eksempler på V2-brudd kun replikker hvor det fremkommer av konteksten at setningen er en sammenhengende setning med V2-brudd, eller replikker hvor taleren ikke tar noe pause etter X-leddet i det hele tatt.

Den første gruppa består av enkeltstående adverb. I denne gruppa valgte jeg å også inkludere enkeltstående tids- og stedsadverb dersom det ble relevant, slik som *da*, *nå*, *her* og *der*. Videre i gruppe II finner vi XSV-strukturer hvor X-leddet er en topikaliserende leddsetning. Deretter finner vi, i gruppe III, XSV-strukturer hvor X-leddet er en preposisjonsfrase. I denne gruppa finner vi blant annet tids- og stedsadverbialer som *Denne uka* og *I Somalia*. Til sist, i gruppe IV, finner vi setninger hvor X-leddet er en konjunksjon etterfulgt av *så*. Dette fant jeg til sammen fire tilfeller av i mine data.

	Informant	Eksempel
2.1	Oshan	«Egentlig Abdi kan klippe deg»
2.2	Oshan	«Egentlig ryktene sier at du ikke kommer inn»
2.3	Abdi	«Egentlig barnebidrag er ikke mye»
2.4	Marlon	«Etterpå (navn) sitter ved siden av»
2.5	Håkon	«Etterpå jeg kunne ikke no»
2.6	Abdi	«Etterpå vi klør han på rumpa ja»
2.7	Gabriella	«Uansett dere trenger ikke gjøre det på den måten»
2.8	Marlon	«Nå vi ser på skolebildet mann»
2.9	Marlon	«Nå vi snakker om noe annet»

Tabell 2: Oversikt over gruppe I: Adverb+S+V-konstruksjoner

Den største gruppa er, som vist i Tabell 2, XSV-strukturer hvor X-leddet er et enkeltstående adverb, noe som forekommer hos alle informantene utenom Torbjørn. Som vi ser er det adverbene *egentlig* og *etterpå* i X-leddet som forekommer flest ganger, som begge forekommer tre ganger hver. Videre er det to tilfeller av *nå* i X-leddet og et tilfelle av adverbet *uansett* i X-leddet. At adverb i forfeltet «utløser» XSV-strukturer er et mønster som ikke bare er blitt observert i flerspråklige miljøer i Norge, men også i andre land, deriblant

Sverige og Tyskland. Videre er dette et mønster som er blitt beskrevet i flere undersøkelser av multietnolektale trekk i Norge, blant annet i Oslo (Røynesdal, 2007, Opsahl, 2009, Opsahl & Nistov, 2010), i Bergen (Ellingsen, 2015) og i Fredrikstad (Rashidi, 2022).

Som vist i Tabell 2, er det adverbene *egentlig* og *etterpå* som forekommer flest ganger i mitt datamateriale. Dette er interessant, da begge de to adverbene er blitt trukket frem som «utløser» av XSV-strukturer i annen forskning tidligere. Da Opsahl og Nistov i 2010 undersøkte brudd på V2-regelen blant et utvalg på 22 ungdommer som alle var født og oppvokst i Oslo, fant de ut at det foreligger en variasjon knyttet til de lingvistiske kontekstene XSV-strukturen opptrer i, og at det er noen spesifikke adverb som ser ut til å «utløse» XSV-struktur (Opsahl & Nistov, 2010, s. 58). Blant adverbene som her ble trukket frem fantes både *egentlig* og *uansett*, adverb som jeg også finner i mine data. Videre finner også Opsahl (2009) i sitt datamateriale at *egentlig* er det adverbet i X-leddet som utløser flest XSV-strukturer (Opsahl, 2009, s. 133). I sin masteroppgave om språklige trekk blant ungdommer i multietniske miljøer i Fredrikstad, finner også Bahra Rashidi (2022) at det foreligger en variasjon knyttet til de lingvistiske kontekstene XSV-strukturen opptrer i. Videre trekker hun, i likhet med Opsahl & Nistov, frem adverbet *egentlig* når det er snakk om hvilke adverb i X-leddet som utløser flest XSV-strukturer (Rashidi, 2022, s. 51).

Både Opsahl (2009) og Rashidi (2022) mener X-leddets lengde kan ha betydning for hvor ofte tilfeller av manglete inversjon forekommer. Om adverbene *egentlig*, *plutselig* og *etterpå* skriver Opsahl at adverbenes trestavelsesstruktur kan være av betydning, men at det empirisk sett er vanskelig å undersøke betydningen av dette basert på dataene hun har til rådighet (Opsahl, 2009, s. 137). Også Rashidi finner at hennes data kan støtte en slik tolkning, da «tunge» X-ledd ser ut til å hindre inversjon (Rashidi, 2022, s. 51). Også mine data kan se ut til å støtte en slik tolkning, da manglende inversjon forekommer oftere når X-leddet består av flere ord eller stavelser, enn hva det gjør når X-leddet er en mindre omfattende konstruksjon. Dette med X-leddets lengde skal jeg se videre på i forbindelse med gruppe II, III og IV.

	Informant	Eksempel
3.1	Abdi	<i>Hvis han der får mere enn meg wolla jeg skal klage</i>
3.2	Abdi	<i>Hvis det skjer noe (guttenavn) er ved siden av meg skjønner</i>
3.3	Gabriella	<i>Den kunst og håndverkgreia vi akkurat fikk jeg skjønnte den ikke</i>
3.4	Abdi	<i>Når han kommer tilbake han går rett til klubben på fest</i>

3.5	Marlon	<i>Når de går inn de putter <utydelig> på oss</i>
3.6	Abdi	<i>Når jeg blir stor jeg skal ...</i>
3.7	Abdi	<i>Etter han er ferdig med å be han faster ikkesant</i>

Tabell 3: Oversikt over gruppe II: Topikalisert leddsetning+S+V-konstruksjoner

Som en kan se i Tabell 3, finner jeg til sammen syv forekomster av XSV-strukturer når X-leddet er en topikalisert leddsetning. Videre ser vi at to av de syv tilfellene er topikalisererte leddsetninger innledet av *hvis*. I sin masteroppgave om språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljø i Bergen, finner Ellen Marie Ellingsen flere tilfeller av manglende inversjon når det befinner seg en leddsetning i forfeltet (Ellingsen, 2015, s. 72). I den forbindelse trekker hun særlig frem leddsetninger som starter med *hvis*. At manglende inversjon forekommer etter leddsetninger innledet med *hvis*, er et trekk som er blitt observert i både Norge (Opsahl, 2009), Sverige (Ganuza, 2008) og Tyskland (Freywald et al., 2015).

	Informant	Eksempel
4.1	Abdi	<i>I dag han går til Oshan og meg</i>
4.2	Marlon	<i>Denne uka han tok hel snusboks med hasj</i>
4.3	Marlon	<i>Mange steder de har sånn nasjonal eller sånn vanlig leke for barn</i>
4.4	Abdi	<i>I Somalia vi har kameler</i>
4.5	Abdi	<i>Under han skriver hashtag dramaserie tv eller noe</i>

Tabell 4: Oversikt over gruppe III: PP+S+V-konstruksjoner.

Slik det fremkommer i Tabell 4, foreligger det variasjon knyttet til typen preposisjonsfraser som befinner seg i X-leddet, og både tids- og stedsadverbialer er representert. Videre ser vi at ingen av preposisjonsfrasene går igjen flere ganger. Det vi derimot ser at alle X-leddene har til felles, er at de utgjør det Rashidi (2022) beskriver som «tunge» X-ledd. Altså ledd bestående av flere enn to stavelser. Dette gjelder alle eksemplene i Tabell x, utenom eksempel 4.1 (*i dag*) og eksempel 4.5 (*under*). I eksempel 4.5 ser vi at preposisjonen *under* står alene og ikke danner det som tydelig ser ut til å være en preposisjonsfrase. Likevel plasserer jeg eksempelet i denne kategorien, ettersom preposisjoner kan stå uten utfylling og danne en preposisjonsfrase alene (Faarlund et al., 2002, s. 35).

	Informant	Eksempel
5.1	Marlon	<i>Og så han spør meg fem ganger til</i>
5.2	Abdi	<i>Og så jeg sier til han nei ikke gjør det du faster</i>

5.3	Abdi	<i>Og så han sier</i> jeg skal tåse PlayStation fem
5.4	Håkon	<i>Og så de bare</i> kommer i friminuttet vårt bror

Tabell 5: Oversikt over gruppe III: Konj+Så+S+V-konstruksjoner

Den siste gruppa med XSV-strukturer, er setninger hvor X-leddet er en konjunksjon etterfulgt av *så*, som jeg finner til sammen fire tilfeller av i vennesamtelen. Denne gruppen XSV-strukturer finner også Opsahl (2009) i sine data. Her brukes *så* som et kontekstbindende setningsadverbial som betyr «deretter» eller «etterpå», og ikke som konjunksjonen *så* som markerer følge eller konsekvens (Faarlund et al., 1997, s. 816, Faarlund, 1992, s. 92, sitert i Opsahl, 2009, s. 135). Også Rashidi (2022) finner flere forekomster av denne typen XSV-strukturer i sine data, og i likhet Opsahl (2009) peker Rashidi (2022) på at *så* brukes som temporal konnektiv i dataene hennes, og brukes av ungdommene i forbindelse med fortellinger (Rashidi, 2022, s. 56). Dermed kan Opsahl (2009) og Rashidis (2022) tolkning av det temporale konnektivet *så* og forekomsten av XSV-strukturer sies å stemme overens med hva jeg finner i mine data, da også jeg finner at *så* er noe ungdommene bruker i forbindelse med fortellinger.

En ting som er verdt å merke seg når det kommer til fordelingen av XSV-forekomster, er ungdommenes språkbakgrunn og hvilken sammenheng den eventuelt har for antall tilfeller av XSV-forekomster. Opsahl (2009) påpeker i sin studie av brudd på V2-regelen at det ikke ser ut til å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og antall tilfeller av XSV-forekomster (Opsahl, 2009, s. 127). Noe også jeg ønsker å kommentere på i forbindelse med egne data. For selv om vi ser at det er Abdi som har flest XSV-forekomster, ser vi samtidig at Håkon bryter med V2-regelen like mange ganger som det Oshan og Gabriella gjør. Dermed finner også jeg, i likhet med Opsahl, at det ikke å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og antall tilfeller av XSV-forekomster.

4.1.2 Oppsummering syntaktiske trekk

I dette delkapittelet har jeg sett på tilfeller av brudd på V2-regelen i mitt datamateriale, og jeg har forsøkt å si noe om hvilke lingvistiske kontekster som ser ut til å utløse V2-brudd. Etter å ha analysert alle XSV-forekomstene i mitt datamateriale, fant jeg at manglende inversjon forekom flest ganger i de tilfellene hvor X-leddet var et enkeltstående adverb. Her så det ut til at særlig adverbene *egentlig* og *etterpå* kunne knyttes til forekomster av XSV-strukturer. Deretter forekom det nest flest XSV-strukturer når X-leddet var en topikalisert leddsetning. Her fant jeg to forekomster av XSV-strukturer når X-leddet var en topikalisert leddsetning

innledet av *hvis*, et trekk som er blitt observert tidligere, både i Norge (Ellingsen, 2015, Opsahl, 2009), Sverige (Ganuza, 2008) og Tyskland (Freywald et al., 2015). Videre fant jeg fem tilfeller av XSV-forekomster når X-leddet var en preposisjonsfrase. Her fant jeg imidlertid ikke noe gjentakende «mønster» knyttet til typen preposisjonsfraser som befinner seg i X-leddet, da både tids- og stedsadverbialer var representert, og ingen av preposisjonsfrasene gikk igjen flere ganger. Til slutt fant jeg fire tilfeller av XSV-forekomster hvor X-leddet var en konjunksjon etterfulgt av *så*, et trekk også Opsahl (2009) og Rashidi (2022) peker på. Her så jeg at *så* ble brukt som et kontekstbindende setningsadverbial som betyr «deretter» eller «etterpå», og ble brukt av ungdommene i forbindelse med fortellinger. Som det fremkommer av de ulike XSV-forekomstene i mitt datamateriale, kan det se ut til at dataene mine støtter opp under Rashidi (2022) sin ide om at «tunge» X-ledd, altså ledd som består av flere enn to stavelser, i større grad virker å hindre inversjon enn hva kortere X-ledd gjør. Videre fant jeg at det ikke ser ut til å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og antall tilfeller av XSV-forekomster.

4.2 Morfologiske trekk

Jeg går nå vekk fra å se på syntaktiske forhold og over til å se på morfologiske forhold. I den forbindelse vil jeg starte med å se på bruken av *sånn* før jeg går over til å se på ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører, som kan sies å være et karakteristisk trekk ved multietnolektisk stil. Deretter vil jeg se på bruk av genusmarkører i datamaterialet, før jeg videre går over til å se på andre morfologiske trekk som er fremtredende i datamaterialet og som kan sies å være karakteristisk for informantenes talestil. Dette gjelder først og fremst manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler. Til slutt vil jeg gi en kort oppsummering av delkapittelet om morfologiske trekk.

4.2.1 Sånn

Bruken av *sånn* kan sies å være et språktrekk som befinner seg i krysningpunktet mellom et morfologisk nivå og et diskursivt nivå (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 123) og er noe som blir brukt mye av informantene i vennesamtalen. I artikkelen «*Veldig sånn festejente*» skriver Svein Lie (2008) om hvordan bruken av *sånn* er økende blant ungdom i Oslo. Her gjør han rede for bruken av *sånn*, og lister tre ulike måter *sånn* brukes på:

1. Vi hadde hus eller *sånn* tomt – eller *sånn* tomt rundt og hage
2. Hun skal bli *sånn* ergoterapeut

3. Så har jeg gått i bare *sånn* skikkelig sløve klasser, vet du
(Lie, 2008, s. 82-83)

Først og fremst brukes *sånn* foran et ord eller en frase taleren er usikker på for å dempe eller svekke saksforholdet i setningen og signalisere at ordet eller uttrykket som følger ikke er helt dekkende for det taleren ønsker å si (1). Videre brukes *sånn* dersom ordet eller frasen som følger er noe ukjent for mottakeren, slik at mottakeren ikke skal føle på «å tape ansikt» (2). Slik fungerer *sånn* som det Lie omtaler som en høflighetsstrategi. Til sist kan *sånn* brukes i sammenheng med *vet du* slik som vist i (3). I forbindelse med eksempel 3 trekker Lie linjer mellom bruken av *sånn* og *liksom*, som kan beskrives som noe som markerer at det språklige uttrykket som brukes ikke er helt dekkende for det taleren ønsker å si, eller at taleren ikke ønsker å være for kategorisk (Hasund, 2003, 2006, sitert i Lie 2008, s. 84).

I mitt datamateriale finner jeg til sammen 14 tilfeller av at *sånn* brukes slik Lie (2008) viser til i eksempel 1 og eksempel 2, enten som en demper (1), eller som en høflighetsstrategi (2). Alle informantene utenom Torbjørn bruker *sånn* på denne måten minst en gang hver. I tabellen nedenfor viser jeg et eksempel på slik bruk av *sånn* fra hver av de fem informantene:

	Informant	Eksempel
6.1	Oshan	Han hoppa fra sånn badegreie sånn # han hoppa ...
6.2	Gabriella	Føler ikke dere litt sånn target at (jentenavn) valgte dere som snakkefolk?
6.3	Håkon	Jeg lover han er sikkert sånn kar som ikke har bilde bror
6.4	Marlon	Sånn barnebidrag av staten
6.5	Abdi	Har du sånn reinsdyr?

Tabell 6: Oversikt over bruk av *sånn*

Hvorvidt tilfellene ovenfor viser til bruken av *sånn* som demper (1) eller som høflighetsstrategi (2) er vanskelig å si med sikkerhet. Jeg mener imidlertid det er nærliggende å anta at eksemplene ovenfor viser bruken av *sånn* som en demper (1). I alle tilfellene ovenfor ser det ut til at *sånn* fokuserer på det språklige uttrykket som følger og brukes som et signal om at ordet eller uttrykket som kommer ikke er helt konvensjonelt eller dekkende for det de ønsker å si. Særlig i eksempel 6.1 kan det se ut til at Oshan bruken *sånn* på denne måten, da han sier «sånn badegreie». Her kan det se ut som at Oshan ønsker å signalisere at ordet etter *sånn* ikke er helt dekkende for det han egentlig ønsker å si. At begrepet etter *sånn* ikke er helt

dekkende kommer og til syne ved at Oshan benytter seg av ordet *greie*, et ord en ofte tar i bruk dersom man er usikker på eller ikke husker ordet man egentlig ønsker å si.

Videre mener jeg eksempel 6.2 også passer godt inn i Lie (2008) sin beskrivelse av bruken av *sånn* som en demper. Her ser vi at Gabriella bruker *sånn* foran det engelske ordet *target*. At informantene bruker *sånn* foran et engelsk ord eller uttrykk, finner jeg flere tilfeller av i mitt datamateriale. Dette ser vi òg i eksempelet jeg har vist til tidligere i oppgaven hvor Marlon sier: «[...] hei jeg lover tenk om hun er egentlig *sånn* under cover police mann». I tilfellene hvor informantene bruker *sånn* foran et engelsk ord eller uttrykk, ser det ut til at de gjør dette fordi de ikke er helt fortrolig med det gjeldene ordet eller uttrykket på norsk og at de derfor bruker engelsk isteden. Videre ser det ut til at de bruker *sånn* foran det engelske ordet eller uttrykket for å signalisere nettopp dette. På denne måten trekker de samtalepartnerne sine inn i et felles forståelsesfellesskap og signaliserer at: «jeg er ikke helt kjent med dette ordet på norsk, derfor sier jeg det heller på engelsk». Slik mener jeg *sånn* fungerer som en demper i disse tilfellene.

Mens jeg finner flere tilfeller hvor *sånn* brukes som en demper (1), finner jeg kun to eksempler på at *sånn* brukes i sammenheng med *vet du* (3). Disse to tilfellene forekommer begge i samme samtalesegment og det er kun Marlon som bruker *sånn* på denne måten.

Samtaleutdrag 1: Marlon: Er det **sånn** *du vet* fordi mange land eller # mange steder de har **sånn** nasjonal eller **sånn** vanlig leke for barn
 Gabriella: De har trommer
 <latter> {tromming}
 Gabriella: Hva slags leke har ditt land a? ## snakker om spesielle steder og leker
 Marlon: Okei Abdi **sånn** *du vet*
 Abdi: Jeg skjønnte hva du mente
 Marlon: Du *liksom* # du skjønner hva jeg mener

I eksemplene ovenfor ser vi at Marlon sier *du vet* i sammenheng med *sånn* to ganger. Om å bruke *sånn* på denne måten skriver Lie (2008) at: ved å bruke *sånn* kan en dempe sitt eget utsagn. Videre kan man ved å bruke *vet du*, gi uttrykk for at en tror den andre kjenner begrepet som følger, samtidig som en også signaliserer at man ikke er helt fortrolig med begrepet selv (Lie, 2008, s. 84). Dersom en aksepterer en slik analyse av *sånn*, blir bruken av *sånn* ikke ulik bruken av *liksom* i norsk, skriver Lie, hvorpå *liksom* kan beskrives som noe som markerer at det språklige uttrykket som brukes ikke er helt dekkende for det taleren

ønsker å si, eller at taleren ikke ønsker å være for kategorisk (Hasund, 2003, 2006, sitert i Lie 2008, s. 84). Eksempelet er dermed interessant, da Marlon bruker begge de to «strategiene», altså *sånn* og *liksom*, for å signalisere at han ikke er kjent med navnet på leken den er snakk om.

4.2.2 Genuskongruens og genusmarkering

Jeg går nå bort fra å se på bruken av *sånn* og over til å se på genuskongruens og genusmarkering. I norsk bokmål har vi det vi kaller et tre-genussystem med de tre kategoriene maskulinum, femininum og nøytrum. Alle femininer kan imidlertid tildeles maskulinum, slik at bokmål òg kan ha et to-genussystem med de to kategoriene nøytrum og fellesgenus (Ragnhildstveit, 2018, s. 169). Genus kan defineres som «classes of nouns reflected in the behavior of associated words» (Corbett, 1991, s. 1). Genus kan altså sies å være en kongruenskategori. Dermed er det ordene som står som adledd til substantivet som er avgjørende for ordets genus. For å uttrykke korrekt genuskongruens er man dermed nødt til å vite hvilke ord som kongruerer i genus, på hvilken måte ordene kongruerer, og hvilket genus et substantiv har (Ragnhildstveit, 2018, s. 169). Det er ikke alltid enkelt å avgjøre hvilket genus et substantiv har, dersom dette ikke kommer til syne gjennom formelle eller semantiske egenskaper ved substantivet selv. Da er det formen på adjektiv og determinativer som viser hvilket genus substantivet har. I norsk er det visse adjektiv og determinativer i genus, hvorpå adjektiv kongruerer i ubestemt form, mens determinativer kongruerer i både bestemt og ubestemt form (Ragnhildstveit, 2018, s. 169). Slik som vist nedenfor.

	Singularis		Pluralis	
	Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
M.	En rød bil Min bil	Den røde bilen Bilen min	Røde biler Mine biler	De røde bilene Bilene mine
F.	Ei gammel klokke Mi klokke	Den gamle klokka Klokka mi	Gamle klokker Mine klokker	De gamle klokkene Klokkene mine
N.	Et rundt bord Mitt bord	Det runde bordet Bordet mitt	Runde bord Mine bord	De runde bordene Bordene mine

Tabell 7: Genuskongruens i singularis og pluralis

Det foreligger uenighet i litteraturen omkring spørsmålet om hvorvidt bestemthetsuffikset skal regnes som uttrykk for genus eller ikke. Enger (2004) skiller mellom bøyingsklasse og genus, og argumenterer for at endelser ikke er tilstrekkelig for å regnes som uttrykk for genus, da han mener dette heller er et uttrykk for bøyingsklasse (Enger, 2004, s. 133). I *Norsk*

Referansegrammatikk (1997) mener Faarlund, Lie og Vannebo på sin side at bestemthetssuffikset er en viktig genusmarkør i norsk (s. 150). I sin artikkel om genusmarkering påpeker Ragnhildstveit (2018) at «bestemthetssuffikset er en *genusmarkør*, mens determinativer og adjektiv er *genuskongruensmarkører*. Disse kan også kalles genusmarkører, men bestemthetssuffikset kan altså ikke omtales som en genuskongruensmarkør» (Ragnhildstveit, 2018, s. 170). I mitt materiale velger jeg, i likhet med Ragnhildstveit, å behandle bestemthetssuffikset som en genusmarkør, mens determinativer og adjektiv vil bli behandlet som genuskongruensmarkører. Jeg skiller altså mellom genusmarkører og genuskongruensmarkører.

Når det kommer til genuskongruens i mitt datamateriale, fant jeg til sammen ni tilfeller av ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører etter å ha analysert vennesamtalen. I alle de ni tilfellene tar informantene i bruk maskulinumsformen fremfor nøytrums- og femininumsformen, noe som er med å støtte opp under tanken om maskulinum som en slags *default-genus* (Opsahl, 2009).

	Informant	Eksempel	Kontekst
8.1	Marlon	God spørsmål	«Det var god spørsmål »
8.2	Abdi	Seriøs spørsmål	«[...] det er seriøs spørsmål »
8.3	Marlon	Sensitiv tema	«Det er sensitiv tema »
8.4	Torbjørn	Full navn	«Si full navn »
8.5	Gabriella	Åpen kommentarfelt	«Han burde ha åpen kommentarfelt »
8.6	Marlon	Sånn barnebidrag	« Sånn barnebidrag av staten»
8.7	Torbjørn	En kufjes	«Skal jeg tegne en kufjes? »
8.8	Abdi	Hjerten vår	«(gjenkjennelig stedsnavn) er hjerten vår »
8.9	Abdi	Forskjellige bygger	«Selv om det er forskjellig bygger og forskjellig farger så er vi fortsatt (gjenkjennelig stedsnavn)»

Tabell 8: Oversikt over ukonvensjonell bruk av genus i datamaterialet

I eksempel 8.1 ser vi at Marlon bøyer adjektivet *god* i hankjønns- / hunkjønnsformen, istedenfor nøytrumsformen «godt» slik som ville vært forventet av kongruens med substantivet *spørsmål*, som er et intetkjønnssubstantiv. Lignende tilfelle ser vi i eksempel 8.2 hvor Abdi bøyer adjektivet *seriøs* i hankjønns- / hunkjønnsformen istedenfor nøytrumsformen «seriøst», når det brukes i sammenheng med leksetet *spørsmål*. Også i eksempel 8.3 finner vi

manglende kongruens mellom adjektivet og substantivet, da Marlon bøyer adjektivet *sensitiv* i hankjønns- / hunkjønnsformen når det er snakk om leksemet *tema*, som er et intetkjønnssubstantiv. Dermed viser eksempel 8.1, 8.2 og 8.3 manglende kongruensbøying med substantivet, og i alle de tre eksemplene vinner maskulinumsformen over nøytrumsformen. Det som videre er interessant med de tre eksemplene er at hverken Marlon og Abdi tar i bruk den ubestemte intetkjønnsartikkelen *et*. Dette med bruk av bestemte og ubestemte artikler vil jeg kommentere nærmere senere i kapittelet.

Eksempel 8.4 og 8.5 i Tabell 8 viser, i likhet med eksempel 8.1, 8.2 og 8.3, inkongruens mellom adjektiv og substantiv. Dette ser vi ved at Torbjørn bøyer adjektivet *full* etter hankjønns- / hunkjønnsformen, fremfor å bøye det i nøytrumsformen «fullt», slik som ville forventet av kongruens med nøytrumssubstantivet *navn*. Tilsvarende tilfelle ser vi i eksempel 8.5 hvor Gabriella bøyer adjektivet *åpen* etter hankjønnsformen, istedenfor nøytrumsformen «åpent», når det er snakk om nøytrumssubstantivet *kommentarfelt*.

I eksempel 8.6 ser vi at Marlon sier *sånn barnebidrag* istedenfor «sånt barnebidrag», slik som ville vært forventet av kongruens mellom det demonstrative determinativet *sånn* og substantivet *barnebidrag*. Demonstrativer er ord som peker ut hvilket substantiv det er snakk om, og enkelte demonstrative determinativer bøyes etter substantivet, deriblant *sånn* (Nilsen, 2019, s. 46). Ifølge *Bokmålsordboka* er *barnebidrag* et intetkjønnssubstantiv, dermed skal det demonstrative determinativet *sånn* bøyes i intetkjønnsformen «sånt» for at det skal være kongruens mellom determinativ og substantiv.

I eksempel 8.7 ser vi at Torbjørn tar i bruk den ubestemte artikkelen *en* når han snakker om et fjes han skal tegne. Artiklene regnes for å være viktige kjennetegn for substantivets genus (Faarlund et al., 1997, s. 150). Etersom leksemet *fjes* er et intetkjønnssubstantiv, viser eksempelet manglende kongruens mellom den ubestemte hankjønnsartikkelen *en* og intetkjønnssubstantivet *fjes*, da den ubestemte artikkelen for nøytrumformer er *et*.

Eksempel 8.8 skiller seg noe ut fra de andre eksemplene. Her sier Abdi *hjerten vår* istedenfor «hjertet vårt», noe som er interessant da han bøyer både leksemet *hjerter* og det possessive pronomenet *vår* i maskulinumsform. Leksemet *hjerter* er etter *Bokmålsordboka* et intetkjønnssubstantiv og bøyes til «hjertet» i bestemt form entall. Det possessive pronomenet *vår* tar form etter substantivet det står sammen med, og skal dermed i dette tilfellet bøyes i nøytrumsform «vårt». Eksempelet viser altså kongruens mellom substantivet og det

possessive pronomenet, men ukonvensjonell bruk av genus, da Abdi bruker maskulinumsformen istedenfor nøytrumsformen.

Samtaleutdrag 2: Gabriella: Men jeg skjønner ikke hvorfor det skal være grå blokker her
gule blokker der røde blokker der

Abdi: Selv om det er **forskjellig bygger** og forskjellig farger så er vi
fortsatt (gjenkjennelig stedsnavn)

Oshan: <ler> **bygger**

Håkon: <ler> **bygger**

Abdi: Ja men se på **blokken**

I eksempelet ovenfor, som viser til eksempel 8.9 i Tabell 8, ser vi at Abdi sier *forskjellig bygger* når han viser til blokkene som Gabriella snakker om i tur 1. Basert på hva som

fremkommer av konteksten forstår vi at det her er snakk om bygg / blokker i flertall.

Adjektivet *forskjellig* bøyes i kjønn når det er snakk om entall, mens i flertall har ordet alltid den samme formen: *forskjellige*. Videre ser vi at leksetet *bygg*, som etter *Bokmålsordboka*

bøyes til «(flere) bygg» i flertall ubestemt form, blir omtalt som *bygger* av Abdi. Vi ser her at måten Abdi bøyer ordet *bygg* på, minner mye om hvordan en ville bøyd et

maskulinumssubstantiv i ubestemt flertallsform, altså ved å legge -er til stammen (eks. **biler**, **hester** og **gutter**). Jeg mener eksempelet kan sies å vise en slags form for kongruens mellom

adjektivet og substantivet, da adjektivet *forskjellig* er bøy i maskulinums-, femininums- / nøytrumsformen og substantivet *bygg* er bøyd i samsvar med maskulinum i bestemt

flertallsform.

Videre er eksempelet interessant, da vi i tur 3 og 4 ser vi at både Oshan og Håkon påpeker, og «gjør narr av», at Abdi sier *bygger* istedenfor *bygg*. Videre i tur 5 ser det ut til at Abdi prøver

å rette på seg selv, og vi ser at han går bort fra å si *bygger*, og heller bruker leksetet *blokk*, slik som Gabriella gjør i tur 1. Slik det fremkommer i *Bokmålsordboka* kan substantivet *blokk*

bøyes i både hankjønnsformen og hunkjønnsformen. Et interessant punkt her er at Abdi

bruker maskulinumsformen *blokken* istedenfor femininumsformen *blokka*, noe som støtter opp under tanken om maskulinum som en slags *default*-genus (Opsahl, 2009). Eksempelet

viser altså at maskulinumsformen brukes til fordel for femininumsformen, noe jeg finner flere tilfeller av i mitt datamateriale.

I tillegg til de ni tilfellene av ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører vist i Tabell 8, fant jeg også ti tilfeller av at informantene velger maskulinumsformen ovenfor

femininumformen når det er snakk om leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene. Dette kommer til syne i både substantivenes endelser i bestemt form entall, i bruken av ubestemte artikler og i bruken av possessive pronomener. Eksempelene illustrer ikke inkongruens mellom substantiv og adledd slik som eksempelene ovenfor, og illustrer dermed ikke ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører. Likevel mener jeg eksempelene er interessante, da også dette kan bidra til å støtte opp under tanken om at maskulinum befinner seg øverst i det norske genushierarkiet (Opsahl, 2009).

	Informant	Eksempel	Kontekst
9.1	Abdi	Kusinen til	«Se på kusinen hennes »
9.2	Torbjørn	Moren hans	«Mamma er venn med moren hans »
9.3	Gabriella	Lillesøsteren min	« Lillesøsteren min sa det til meg når jeg spiste middag der [...]
9.4	Torbjørn	Moren min	«Du vet moren min ...»
9.5	Abdi	Moren din	«Men ærlig hvor møttes faren din og moren din egentlig?»
9.6	Torbjørn	Kuen min	«Ey gutta følte dere kuen min eller?»
9.7	Torbjørn	En ku	«Skal jeg tegne en ku ?»
9.8	Gabriella	En ku	«Det ligna på en ku »
9.9	Gabriella	En bok	«Skal hun lage en bok av alt det vi sa?»
9.10	Abdi	En jente	«(jentenavn) var en jente som ingen likte»

Tabell 9: Oversikt over tilfeller hvor informantene tar i bruk maskulinumsformen fremfor femininumformen i leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene

I eksempel 9.1, 9.2, 9.3, 9.4 og 9.5 ser vi at informantene velger å ta i bruk hankjønnsformen av leksemene *kusine*, *lillesøster* og *mor* istedenfor å bruke hunkjønnsformen. Ifølge *Bokmålsordboka* kan disse leksemene bøyes etter både hankjønnsformen og hunkjønnsformen, men informantene velger altså her å ta i bruk hankjønnsformen. Dermed bruker de alle endelsen -en i bestemt form entall, istedenfor endelsen -a. Dette er interessant da *kusine*, *lillesøster* og *mor* er ord som alle knyttes naturlig til hunkjønnsformen. I eksempel 9.10 ser vi lignende tilfelle, hvor Abdi bruker den ubestemte hankjønnsartikkelen *en* når det er snakk om substantivet *jente*, istedenfor å bruke den ubestemte feminine artikkelen *ei*.

I eksempel 9.3, 9.4, 9.5 og 9.6 ser vi at Gabriella, Torbjørn og Abdi bruker det maskuline possessive pronomenene *min* og *din* istedenfor de feminine possessive pronomenene *mi* og *di* når de snakker om substantivene *lillesøster*, *mor* og *ku*, som alle kan bøyes etter både

hankjønnsformen og hunkjønnsformen. Dermed sier de *lillesøsteren min, moren min, moren din og kuen min* istedenfor «lillesøstera mi», «mora mi», «mora di» og «kua mi». De possessive pronomenene *din, min* og *vår* bøyes etter substantivets kjønn, tall og form (Nilsen, 2019, s. 40).

I sin analyse av genusmarkering i Oslo fant Toril Opsahl at ingen av ungdommene brukte den ubestemte femininumartikkelen *ei* (Opsahl, 2009, s. 24). Dersom en sammenligner Opsahls funn med andre talemålskorpus fra Oslo gjort i nyere tid, eksempelvis NoTa-korpuset, kan det se ut til at den ubestemte feminine artikkelen *ei* er i ferd med å forsvinne helt fra Oslo (Opsahl & Nistov, 2010, s. 60). Dette samsvarer med funnene jeg har gjort i min analyse, da ingen av deltakerne i mitt prosjekt tar i bruk den ubestemte feminine artikkelen. Dette kommer til syne i eksempel 9.6, 9.7, 9.8 og 9.9 hvor informantene bruker den ubestemte hankjønnsartikkelen *en* når det er snakk om leksemene *ku, bok* og *jente*, som alle er substantiver som kan bøyes etter både hankjønnsformen og hunkjønnsformen.

Til nå har jeg sett på tilfeller av ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkering, samt tilfeller hvor informantene tar i bruk maskulinumsformen fremfor femininumformen i leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene. Nå vil jeg se på det eneste tilfellet i datamaterialet hvor en informant tar i bruk nøytrumsformen eller hunkjønnsformen til fordel for hankjønnsformen når det er snakk om leksemer som tradisjonelt sett knyttes til maskulinum. Selv om det kun finnes ett eksempel på i mitt datamateriale, men jeg ønsker likevel å kommentere på funnet, da jeg ønsker å være så transparent som mulig i min studie.

	Informant	Eksempel	Kontekst
10.1	Gabriella	Ordbruket til	« Ordbruket til ungdom i 2023»

Tabell 10: Oversikt over tilfeller hvor informantene tar i bruk nøytrumsformen fremfor maskulinumsformen i leksemer som kan bøyes etter begge de to kjønnene

I eksempel 10.1 ser vi at Gabriella sier «**Ordbruket** til ungdom i 2023». Substantivet *ordbruk* finnes ikke i *Bokmålsordboka*, men hvis vi ser på de lignende substantivene *bruk* og *misbruk* ser vi at de begge kan bøyes i både hankjønnsformen og nøytrumsformen og at de dermed bøyes til *bruken / bruket* og *misbruken / misbruket* i bestemt form entall. Ettersom substantivet *ordbruk* ikke finnes i *Bokmålsordboka*, søkte jeg også etter ordet i *Det norske akademiets ordbok* (NAOB). Slik det kommer frem i NAOB er *ordbruk* et hankjønnssubstantiv som bøyes til *ordbruken* i bestemt form entall. Det kan altså se ut til at substantivet *ordbruk* kan bøyes etter både hankjønnsformen og nøytrumsformen, likevel velger jeg å ta med eksempelet, da jeg selv forbinder ordet med maskulinum. Her ser vi altså

at Gabriella bruker bestemthetssuffikset *-et* som markerer nøytrum, fremfor å bruke bestemthetssuffikset *-en* som markerer maskulinum og at hun dermed bøyer ordet i nøytrum fremfor i maskulinum. Det er interessant at Gabriella bruker nøytrumsformen istedenfor hankjønnsformen, da det, til forskjell fra de andre eksemplene vist ovenfor, strider med tanken om maskulinum som en slags *default*-genus (Opsahl, 2009).

4.2.3 Bestemte og ubestemte artikler

Et annet morfologisk trekk som er fremtredende i vennesamtalen, er manglede bruk av de bestemte artiklene *den* og *det*, og de ubestemte artiklene *en*, *ei* og *et*. Dette trekket forekommer totalt 14 ganger i vennesamtalen, og er med dette et språktrekk jeg mener kan sies å være karakteristisk for deltakernes talestil. Videre er dette et trekk som forekommer minst en gang hos alle deltakerne utenom Torbjørn. Manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler er ikke blitt fremhevet som karakteristisk for ungdomsspråk i multietniske områder i lignende forskning tidligere, som det er meg kjent. Dermed finner jeg det interessant at dette språktrekket er såpass fremtredende blant mine informanter, og velger derfor å kommentere funnet.

I norsk er det obligatorisk å bruke *den* eller *det* som bestemt artikkel foran substantiv i bestemt form når en bruker adjektiv (Nilsen, 2019, s. 26). Videre skal substantivet vanligvis ha artikkel i ubestemt form singular, og må alltid ha artikkel dersom en bruker adjektiv. På norsk har den ubestemte artikkelen tre former: *en*, *ei* og *et*. Både de bestemte og de ubestemte artiklene er determinativer, hvorpå de bestemte artiklene *den* og *det* er demonstrativer, mens de ubestemte artiklene *en*, *ei* og *et* er kvantorer, slik som vist nedenfor. Videre kongruerer alle disse determinativene i genus.

Determinativer					
Demonstrativer			Kvantorer		
Maskulinum	Femininum	Nøytrum	Maskulinum	Femininum	Nøytrum
Den	Den	Det	En	Ei	Et

Tabell 11: Oversikt over determinativer som kongruerer i genus

I mitt datamateriale finner jeg til sammen fire tilfeller av manglede bruk av de bestemte artiklene *den* og *det* foran substantiv i bestemt form. Videre finner jeg til sammen ti tilfeller av manglende bruk av de ubestemte artiklene *en*, *ei* og *et*.

	Informant	Eksempel	Kontekst
12.1	Abdi	Er beste stedet	«(gjenkjennelig stedsnavn) er beste stedet»
12.2	Marlon	Kanskje største MPC-en	«Jeg lover han der er kanskje største MPC-en jeg kjenner»
12.3	Gabriella	Første gruppa	«Jeg var på første gruppa»
12.4	Håkon	Er beste	«Oshan er beste her»

Tabell 12: Oversikt over manglede bruk av bestemte artikler

I eksempel 12.1 ser vi at Abdi sier «(gjenkjennelig stedsnavn) er beste stedet». Her tar han altså ikke i bruk bestemt artikkel foran substantivet, slik som er obligatorisk i norsk når en bruker adjektiv (Nilsen, 2019, s. 26). Som tidligere nevnt behandler jeg, i likhet med Ragnhildstveit (2018), determinativer som genuskongruensmarkører. Dermed regner de bestemte artiklene *den* og *det*, og de ubestemte artiklene *en*, *ei* og *et* for å være genuskongruensmarkører. Dersom det skulle vært kongruens mellom determinativ og substantiv i eksempel 12.1 hadde Abdi måttet ta i bruk den bestemte intetkjønnsartikkelen *det* foran substantivet og sagt «(gjenkjennelig stedsnavn) er *det* beste stedet», ettersom *stedet* er et intetkjønnsst substantiv ifølge *Bokmålsordboka*.

Lignende tilfeller ser vi i eksempel 12.2 og 12.3 hvor Marlon og Gabriella ikke tar i bruk bestemt artikkel, selv om de begge bruker adjektiv foran substantivet. I eksempel 12.2 sier Marlon «største MPC-en». Selv vet jeg ikke hva MPC er en forkortelse for, men det fremkommer av bøyingssuffikset *-en* at det her er snakk om hankjønn. Dermed ville Marlon måttet bruke den bestemte hankjønnsartikkelen *den* dersom det skulle vært kongruens mellom determinativ og substantiv. Videre i eksempel 12.3 ser vi at Gabriella sier «Jeg var på første gruppa» og ikke tar i bruk den bestemte hankjønnsartikkelen *den* og sier «Jeg var på *den* første gruppa», slik som ville vært forventet av kongruens mellom determinativ og substantiv.

I eksempel 12.4 ser vi at Håkon sier «Oshan er beste her» når det er snakk om hvem i rommet som er best på å ta push ups. Eksempelet kan se ut til å skille seg noe ut fra de andre eksemplene, da setningen ikke inneholder både adjektiv og substantiv, slik som de andre. Likevel har jeg valgt å inkludere replikken i eksempler på manglede bruk av bestemt artikkel, da det ser ut til å foreligge et implisitt substantiv i setningen: «Oshan er (den) beste (personen) her». Dersom en aksepterer en slik tolkning, ville Håkon ha måttet bruke den bestemte artikkelen *den*, dersom det skulle vært kongruens mellom determinativet og det implisitte substantivet. En annen måte å tolke Håkons replikk på, er å ikke se på replikken som et eksempel på manglede bruk av bestemt artikkel, men heller se på den som et eksempel på

ukonvensjonell gradbøyning av adjektivet *god*. I forbindelse med grammatikk handler gradbøyning om å bøye et adjektiv eller et adverb for å sammenligne. Mens man ved komparativ sammenligner to individer, sammenligner man ved superlativ et individ med resten av en gruppe (Theil, 2023). Dermed ville det, slik det fremkommer av konteksten, vært mer korrekt av Håkon å si «Oshan er best her», ettersom det her er snakk om hvor god Oshan er til å ta push ups sammenlignet med resten av gruppa.

Gradbøyning		
Positiv	Komparativ	Superlativ
God	Bedre	Best

Tabell 13: Gradbøyning av adjektivet *god*

Som tidligere nevnt har den ubestemte artikkelen tre former på norsk: *en*, *ei* og *et*. Substantivet skal vanligvis ha artikkel i ubestemt form singular, og må alltid ha artikkel dersom en bruker adjektiv. I mitt datamateriale finner jeg til sammen ti tilfeller av manglete bruk av de ubestemte artiklene.

	Informant	Eksempel	Kontekst
14.1	Håkon	Spesiell timer	«Er det spesiell timer når vi er ferdig?»
14.2	Marlon	Spesiell leke	«Har samer spesiell leke?»
14.3	Marlon	Hel snusboks	«[...] han tok hel snusboks med hasj»
14.4	Abdi	Er det ritual	«Er det ritual?»
14.5	Håkon	Det var uhell	«Det var uhell det var uhell [...]»
14.6	Marlon	Land før	«Var det ikke land før?»
14.7	Håkon	På rom	«Han skulle bli med på rom»
14.8	Gabriella	Ikke leke	«Det er ikke leke»
14.9	Håkon	Halvtime til	«Vi snakker halvtime til»
14.10	Håkon	Haug med barn	«Jeg og Torbjørn møtte han på hva heter det T-banestasjonen med haug med barn mann»

Tabell 14: Oversikt over manglende bruk av ubestemte artikler

I eksempel 14.1, 14.2 og 14.3 ser vi at Håkon og Marlon ikke tar i bruk ubestemt artikkel, slik som er obligatorisk i norsk dersom en bruker adjektiv. I alle de tre tilfellene ser vi dermed at Håkon og Marlon hadde vært nødt til å bruke den ubestemte artikkelen *en* dersom det skulle vært kongruens mellom determinativ og substantiv. Dette fordi substantivene *timer*, *leke* og *snusboks* tradisjonelt sett bøyes etter hankjønnsformen.

I de resterende eksemplene fra Tabell 14 kan vi se manglede bruk av de ubestemte artiklene *et* og *en*. Som det fremkommer i tabellen ovenfor, brukes det ikke adjektiv i noen av tilfellene, dermed er det ikke obligatorisk å ta i bruk ubestemt artikkel. Likevel kan vi se at det mangler artikkel i alle de seks tilfellene, da substantivet vanligvis skal ha artikkel i ubestemt form singular. I eksempel 14.4, 14.5, 14.6 og 14.7 skulle dermed Abdi, Marlon og Håkon tatt i bruk intetkjønnsartikkelen *et*, slik som ville vært forventet av kongruens mellom determinativ og substantiv. Dette fordi *rituale*, *uhell*, *land* og *rom* alle er intetkjønnsst substantiver. Videre i eksempel 14.8, 14.9, og 14.10 hadde Håkon og Gabriella vært nødt til å bruke den ubestemte hankjønnsartikkelen *en* dersom det skulle vært kongruens mellom determinativ og substantiv. Dette fordi substantivene *leke*, *halvtime* og *haug* tradisjonelt sett bøyes etter hankjønnsformen.

4.2.4 Oppsummering morfologiske trekk

I dette delkapittelet har jeg analysert informantenes bruk av *sånn* og ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører og genusmarkører, samt sett på manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler. I mitt datamateriale fant jeg til sammen 14 tilfeller av at informantene bruker *sånn*, slik som Lie (2008) viser til i sin artikkel *Veldig sånn festjente*. I 12 av de 14 tilfellene ser det ut til at informanten bruker *sånn* som det som Lie (2008) omtaler som en *demper*. Videre fant jeg to tilfeller av at *sånn* ble brukt i sammenheng med *vet du*, noe Lie mener er noe taleren gjør for å gi uttrykk for at en tror den andre kjenner begrepet som følger, på samme tid som man signaliserer at man ikke er helt fortrolig med begrepet selv (Lie, 2008, s. 84). I artikkelen sin hevder Lie at bruken av *sånn* er økende blant ungdom i Oslo, noe resultatene fra min undersøkelse kan sies å støtte oppunder.

Videre, i forbindelse med ukonvensjonell bruk av genuskongruensmarkører og genusmarkører, fant jeg at maskulinumsformen vinner over nøytrumsformen i flertallet av eksemplene fra mitt datamateriale. Ikke bare gjelder dette i de tilfellene hvor informantene bruker genus på ukonvensjonelle måter, men også når de bruker ord som kan bøyes i både maskulinumsform og femininumform. Interessant er det også at informantene velger å ta i bruk maskulinumsformen når de har å gjøre med ord som er knyttet til naturlig kjønn, som for eksempel leksemene *kusine*, *søster*, *mor* og *jente*. Selv mener jeg altså at jeg finner maskulinum som *default*-genus i mine data.

Til slutt valgte jeg å se på manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler, da dette var et svært fremtredende trekk blant informantene. Manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler er ikke blitt fremhevet som karakteristisk for ungdomsspråk i multietniske områder

tidligere, slik det er meg kjent. Dermed var det interessant å se at dette var et svært fremtredende trekk blant mine informanter. Det er ikke enkelt å si noe sikkert om hvilke lingvistiske kontekster som utløser manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler, men slik det kommer frem i mitt datamateriale, er dette et trekk som kun forekommer når det er snakk om substantiver i singularis.

4.3 Fonologiske trekk

Jeg beveger meg nå videre til å se på fonologiske forhold. I den forbindelse har jeg i min studie valgt å se nærmere på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler. Dersom en sammenligner med studier av leksikalske og syntaktiske trekk, er det gjort færre studier fra multietniske miljøer omhandlende fonologiske trekk. Et trekk som imidlertid trekkes frem i flere studier omhandlende fonologiske forhold, er karakteristisk uttale, og det er dette jeg vil se på i dette delkapittel, ved å se på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler blant informantene.

Både Kotsinas (1988, 1990) og Quist (2000, 2005) trekker som tidligere nevnt frem karakteristisk uttale som et av de kanskje mest fremtredende trekkene ved multietnolektisk stil i Stockholm og København. Også Røyneland og Svendsen (2008) peker på karakteristisk uttale i sin undersøkelse av språklige trekk ved multietnolektisk stil blant ungdom i Oslo. En uttale som informantene deres selv beskriver som «mer stakkato, hardere, raskere og mer aggressiv enn «vanlig» norsk» (Røyneland & Svendsen, 2008, s. 71, egen oversettelse). At informantene i deres undersøkelse rapporterer om en «hardere og mer aggressiv» variant av norsk, kan skyldes en rekke fonologiske faktorer, mener Røyneland og Svendsen. Videre hevder de at en av faktorene som forårsaker denne karakteristiske uttalen kan være varierende vokallengde.

I sin masteroppgave problematiserer Rashidi (2022) bruken av merkelapper som «stakkato» og «hardere» i beskrivelser av ungdomsspråk: «Disse termene er mer folkelige merkelapper, og slike etiketter kunne en neppe finne i ei vanlig dialektbok. Å beskrive de flerspråklige varietetenes uttale som et «nytt intonasjonsmønster i norsk», er mer passende etter mitt skjønn» (Rashidi, 2022, s. 19). Jeg er enig med Rashidi i at bruken av merkelapper som «stakkato» og «hardere» kan problematiseres. Derfor vil jeg benytte meg av Rashidis term «nytt intonasjonsmønster i norsk» når jeg nå skal snakke om ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler i blant informantene.

Når jeg nå skal se på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler i datamateriale, vil jeg ta utgangspunkt i egen evne som førstespråksbruker av norsk til å skille mellom minimale par når jeg skal avgjøre hva som er konvensjonell vokallengde og ikke i ulike ord. Jeg har selv bodd i bydel Bjerke, og det var her jeg lærte å snakke. Selv om jeg har flyttet på meg i senere tid, mener jeg selv at jeg har bevart Oslo-dialekten min, og at språket mitt er lite påvirket av andre dialekter som brukes på stedene jeg har bodd i senere tid. Derfor mener jeg og at det å ta utgangspunkt i egen evne til å skille mellom korte og lange vokaler ved å lytte til taleopptak vil gi en god pekepinn på hva som er konvensjonell og ukonvensjonell vokallengde på standardisert Oslo-dialekt.

I mitt datamateriale finner jeg flere tilfeller av at informantene bytter om på bruken korte og lange vokaler når de snakke, slik at konvensjonelt lange vokaler i noen tilfeller blir korte, mens konvensjonelt korte vokaler i noen tilfeller blir lange. Forkortning av vokaler er et trekk som forekommer hos alle de seks informantene i vennesamtalen. I tabellene nedenfor har jeg listet alle ordene hvor informantene uttaler konvensjonelt korte vokaler som lange, og konvensjonelt lange vokaler som korte, videre har jeg transkribert ordene slik det blir uttalt i vennesamtalen. Transkripsjonene tar utgangspunkt i NTNUs oversikter over vokaler og diftonger, og konsonanter og affrikater.

	Informant	Ordet i skrift	Ordet slik uttalt
15.1	Abdi	<land>	[la:n]
15.2	Håkon	<mobba>	[mo:ba]
15.3	Abdi	<skjedde>	[ʃe:də]
15.4	Marlon	<banker>	[ba: ŋker]
15.5	Marlon	<banke>	[ba: ŋkə]

Tabell 15: Oversikt over ukonvensjonell bruk av vokallengde – Konvensjonelt korte vokaler som uttales som lange

	Informant	Ordet i skrift	Ordet slik uttalt
16.1	Oshan	<ferdig>	[fædʒi]
16.2	Abdi	<ærlig>	[æli]
16.3	Håkon	<tider>	[tider]
16.4	Abdi	<hør>	[hør]
16.5	Oshan	<reklamen>	[reklamen]
16.6	Abdi	<dag>	[dag]

16.7	Abdi	<klør>	[klør]
16.8	Oshan	<mer>	[mer]
16.9	Håkon	<brukeren>	[brøkæŋ]
16.10	Marlon	<bevis>	[bevis]
16.11	Marlon	<vet>	[vet]
16.12	Gabriella	<dere>	[derə]
16.13	Torbjørn		
16.14	Oshan	<lover>	[lover]
16.15	Marlon		
16.16	Torbjørn		
16.17	Gabriella	<bare>	[barə]
16.18	Oshan		
16.19	Torbjørn		
16.20	Abdi		
16.21	Håkon		
16.22	Marlon		

Tabell 16: Oversikt over ukonvensjonell bruk av vokallengde – Konvensjonelt lange vokaler som uttales som korte

Slik vi kan se finner jeg både forlengelse og forkortning av vokaler blant mine informanter, et trekk som er blitt observert i flere lignende studier tidligere. Både Kotsinas og Quist har observert forlengelse av korte vokaler og forkortning av lange vokaler tidligere, et trekk noe som naturlig nok resulterer i minskede forskjeller mellom korte og lange vokaler (Kotsinas 1988, 1990, Quist 2000, 2005, sitert i Røyneland & Svendsen, 2008, s. 73). Disse observasjonene kan gjenspeile påvirkning fra stavelsesisokrone språk hvor alle stavelser har tilnærmet lik lengde, mener Røyneland og Svendsen, og resultere i det de kaller «stakkato rytme», eller «arabisk intonasjon» som informantene deres kaller det (Røyneland & Svendsen, 2008, s. 73).

Som det fremkommer av de to tabellene, finner jeg langt færre tilfeller av konvensjonelt korte vokaler som blir lange enn tilfeller av konvensjonelt lange vokaler som blir korte. Det er ikke lett å si noe om hvorfor forkortelse av vokaler forekommer så mye oftere enn forlengelse, men jeg tenker at dette muligens kan henge sammen med snakke-hastighet. Både Røyneland og Svendsen (2008) og Rashidi (2022) rapporterer om at informantene deres snakker fort: «Et annet trekk ved uttalen til de unge er at de snakker fort» (Rashidi, 2022, s. 44). Også jeg

opplever at informantene som deltar i min studie snakker fort, og tenker at dette kan ha påvirkning på vokallengde, og bidra til å fremkalle bruk av kort vokal i ord som konvensjonelt sett uttales med lang vokal.

Videre er det ikke lett å si noe om hvilke kontekster som fremkaller ukonvensjonell bruk av vokallengde, eller hvorvidt dette har med den lingvistiske konteksten å gjøre, eller den sosiale. Dersom vi ser på oversikten over konvensjonelt lange vokaler som blir korte, kan vi se at det som regel er kortere ord bestående av kun en eller to stavelser som oftest ser ut til å få kort vokal. Men dersom vi ser på oversikten over konvensjonelt korte vokaler som blir lange, er det ikke like lett å se noe mønster. At forkortning av vokaler først og fremst forekommer i korte ord med få stavelser er ikke blitt pekt på i noen lignende studier tidligere så vidt det er meg kjent. At jeg finner dette blant mine informanter, tenker jeg at det kan handle om tilfeldigheter.

Som det fremkommer i Tabell 16, finnes det flere «gjengangere» når det kommer til hvilke ord som får enten forlengelse eller forkortning av vokaler. Blant ordene som ofte får kort vokal fremfor lang finner vi *dere*, *vet*, *lover* og *bare*, hvorpå *bare* uttales med kort vokal minst en gang hos alle de seks informantene.

	Informant	Kontekst
17.1	Gabriella	Har dere sett på (gjenkjennelig stedsnavn) [...]
17.2	Torbjørn	Hei dere ta en annen som er bedre

Tabell 17: Eksempler på bruk av kort vokal i «dere» blant Gabriella og Torbjørn

At *dere* uttales med kort vokal, finner jeg to ganger i mitt datamateriale, slik som vist i Tabell 17. Som jeg nevner innledningsvis bruker jeg egen evne til å skille mellom minimale par som «mal» for hva som er konvensjonell og ukonvensjonell bruk av vokallengde. Ordet <dere> uttales vanligvis [de:rə], men i de to eksemplene vist ovenfor uttaler både Gabriella og Torbjørn ordet som [derə], altså med kort e. Det som imidlertid er interessant med disse eksemplene, er det at jeg òg finner flere eksempler i datamaterialet hvor Gabriella og Torbjørn uttaler <dere> som [de:rə]. Jeg finner altså at de veksler på konvensjonell og ukonvensjonell bruk av vokallengde i uttale av samme ord. Dette trekket finner jeg flere tilfeller av blant de andre informantene også.

	Informant	Kontekst
18.1	Marlon	Jeg vet ikke selv

18.2	Marlon	Du vet inne på Teams [...]
18.3	Marlon	Du vet fattern [...]

Tabell 18: Eksempler på bruk av kort vokal i «vet» hos Marlon

Et annet ord som flere ganger i vennesamtalen får ukonvensjonell vokallengde er *vet*. Det forekommer tre ganger, men det er kun Marlon som uttaler ordet med kort vokal. Vanligvis uttales <vet> som [ve:t], men i de tre eksemplene i Tabell 18, uttaler Marlon det som [vet], altså med kort e. Ettersom denne uttalen av ordet <vet> forekommer hos Marlon flere ganger, kunne det vært nærliggende å tenke at Marlon alltid uttaler ordet på denne måten. Dette er imidlertid ikke tilfelle, da Marlon også flere ganger uttaler ordet med lang vokal. Altså er også Marlons uttale av <vet> et eksempel på vekslende bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord.

	Informant	Kontekst
19.1	Oshan	Jeg lover Torbjørn er grov på å tegne mann
19.2	Oshan	Jeg lover
19.3	Marlon	Hei jeg lover det her # lærerne går inn og putter <utydelig> på oss
19.4	Marlon	Jeg lover søstra til Gabriella ...
19.5	Torbjørn	Jeg lover jeg tror jeg klarer det

Tabell 19: Eksempler på bruk av kort vokal i «lover» blant tre av informantene

Som det fremkommer i tabellen ovenfor, finner jeg til sammen fem tilfeller av at *lover* uttales med kort vokal. Ordet <lover> uttales vanligvis som [lo:ver], men Oshan, Marlon og Torbjørn uttaler det som [lover] i eksemplene ovenfor. Jeg finner det interessant at *lover* forekommer sammen med *jeg* i alle de fem eksemplene. I alle de fem eksemplene trekker informantene sammen ordene *jeg* og *lover*, slik at ordene uttales som et samlet ord: [jælover]. Dermed kunne det vært nærliggende å tenke at «jeg lover» fungerer som en diskursmarkør blant de tre ungdommene og at det er blitt etablert en egen måte og uttale markøren på. Dette er nok imidlertid ikke tilfelle, da jeg også finner flere tilfeller av at informantene uttaler <jeg lover> som [jælo:ver]. Altså foreligger det også her en variasjon knyttet til bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord.

	Informant	Kontekst
20.1	Håkon	Hun bare ser på ordene
20.2	Marlon	Jeg sier bare trykk på oppgaven [...]

20.3	Torbjørn	Det er bare den fagsamtalen
20.4	Oshan	Jeg bare det er random
20.5	Gabriella	Det har aldri vært et land det bare ...
20.6	Abdi	La meg kjenne bare

Tabell 20: Eksempler på bruk av kort vokal i «bare» blant alle seks informantene

Som nevnt finner jeg at alle de seks informantene uttaler ordet *bare* med ukonvensjonell vokallengde minst en gang hver. Vanligvis uttales <bare> som [ba:rə], men i tilfellene vist i Tabell 20 uttaler alle de seks informantene ordet som [barə], altså med kort a istedenfor lang. Ettersom alle de seks informantene uttaler *bare* med kort vokal, kunne det vært nærliggende å anta at denne uttalen av ordet var blitt etablert i vennegjengen. Men i likhet med de andre ordene som uttales med ukonvensjonell vokallengde flere ganger, foreligger det også her en variasjon knyttet til bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord. Både Håkon, Oshan og Abdi uttaler *bare* med kort vokal flere ganger, jeg finner imidlertid flere tilfeller av at de alle uttaler ordet med lang vokal òg. Når det kommer til Gabriella, Torbjørn og Marlon finner jeg kun et tilfelle blant hver av de hvor *bare* uttales med kort vokal, men også her finner jeg tilfeller av at ordet òg uttales med lang vokal. Også her foreligger det altså en variasjon knyttet til bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord.

4.3.1 Oppsummering fonologiske trekk

I forbindelse med ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler, fant jeg at informantene bytter om på bruken korte og lange vokaler når de snakke, slik at konvensjonelt lange vokaler i noen tilfeller blir korte, mens konvensjonelt korte vokaler i noen tilfeller blir lange. I mitt datamateriale fant jeg flest tilfeller av lange vokaler som ble til korte. I den forbindelse fant jeg flere ord som ble uttalt med ukonvensjonell vokallengde flere ganger. Dette gjaldt blant annet ordene *lover* og *bare* som forekom med kort vokal blant flere av informantene. Her fant jeg imidlertid at det forelå individuelle forskjeller, da flere av informantene vekslet på bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord. Videre fant jeg at det ikke ser ut til å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler.

Det er ikke enkelt å si noe generelt om akkurat hva som påvirker forekomsten av ukonvensjonell bruk av vokallengde blant informantene. Ei heller er det lett å avgjøre hvorvidt det er de lingvistiske eller de sosiale kontekstene som fremkaller slike forekomster. Dersom vi ser på oversikten over konvensjonelt lange vokaler som blir korte, kan vi se at det

som regel er kortere ord bestående av kun en eller to stavelser som oftest ser ut til å få kort vokal. Men dersom vi ser på oversikten over konvensjonelt korte vokaler som blir lange, er det ikke like lett å se noe mønster. En annen mulig analyse kunne vært å se på de sosiale omstendighetene rundt forekomstene og undersøke om sosiale forhold kan ha påvirkning forekomsten av ukonvensjonell bruk av vokallengde. Dette ville imidlertid ikke vært relevant i min studie, da jeg i denne studien kun ser på språkets *form* og ikke dets *funksjon*.

4.4 Leksikalske trekk

Jeg beveger meg nå over til siste delkapittelet, hvor jeg vil se på leksikalske forhold. Som jeg nevner innledningsvis, vil jeg i forbindelse med leksikalske trekk se på bruken av ulike slang- og lånord ungdommene bruker, samt se på de ulike diskursmarkørene som brukes frekvent av ungdommene i vennesamtalen. Etter å ha gjennomført en analyse av leksikalske trekk i mitt datamateriale, fant jeg ut at det er *wolla* som befinner jeg øverst på lista over slang og lånord informantene bruker i vennesamtalen. Videre fant jeg flere engelske ord som brukes mye av ungdommene i vennesamtalen, som for eksempel *chille*, *beefe*, *joine* og *jette*, samt en rekke andre diskursmarkører ungdommene bruker mye, deriblant *mann*, *bror*, *lover*, *sverg* og *du vet*.

Når det kommer til bruk av lånord i datamateriale, finner jeg flere eksempler på at engelske ord får norsk bøyingsmorfologi, et trekk som er funnet i flere studier av ungdomsspråk i multietniske miljøer tidligere (Quist, 2000, Rashidi, 2022). Noen av ordene brukes kun en gang, mens andre dukker opp flere ganger i vennesamtalen. De engelske ordene med norsk bøyingsmorfologi som dukker opp flere ganger i samtale er *joine*, *jette* og *beefe*.

	Informant	Eksempel	Kontekst
21.1	Torbjørn	Joiner	Ey joiner dere Kahoot?
21.2	Oshan	Jetter	Ja # men skal du være i kantina eller jetter du hjem?
21.3	Gabriella	Beefen	Å jeg husker den dagen # jeg husker jeg og Marlon hadde den groveste beefen utenfor her

Tabell 21: Oversikt over engelske ord med norsk bøyingsmorfologi som forekommer flere ganger i vennesamtalen

Setningen til Torbjørn kan oversettes til «Blir dere med på Kahoot?», da det engelske ordet *join* kan oversettes til «bli med». Her ser vi at stammen på det engelske verbet *join* får norsk presensbøyning, og dermed får endelsen -er. Lignende ser vi i spørresetningen til Oshan, som

kan oversettes til «Skal du være i kantina eller stikker du hjem?». Her ser vi at også Oshan bøyer ordet etter norsk presensbøying, slik at ordet er endelsen -er.

I Gabriella sin setning, som kan oversettes til «[...] jeg og Marlon hadde den groveste krangelen utenfor her», ser vi at ordet *beef* behandles som et norsk substantiv. Vi ser at Gabriella tar i bruk hankjønnsformen av substantivet, og bøyer ordet i bestemt form entall, slik at ordet får endelsen -en. Videre ser vi at ordet også kombineres med den bestemte maskuline artikkelen *den*, som samsvarer med regelen om at man i norsk er nødt til å bruke *den* eller *det* som bestemt artikkel foran substantiv i bestemt form når en bruker adjektiv (Nilsen, 2019, s. 26).

Blant de engelske ordene med norsk bøyingsmorfologi, finner jeg mange ord som forekommer kun en gang i vennesamtalen. Videre er dette et trekk som forekommer hos alle informantene. Jeg har derfor valgt å trekke frem et eksempel fra hver informant i tabellen nedenfor:

	Informant	Eksempel	Kontekst
22.1	Håkon	Gamet	Det gamet var dårlige greier mann
22.2	Marlon	Kiden	Wolla hvor er han derre (guttenavn) kiden
22.3	Torbjørn	Kidsa	De derre små kidsa
22.4	Gabriella	Disrespectfult	Abdi hvorfor sier dere sånn? # det er drit disrespectfult
22.5	Abdi	Violata	Hvor er (guttenavn)? # jeg vil se (guttenavn) bli violata
22.6	Oshan	Clapper	Ey jeg hører rykter om at (guttenavn) clapper dere alle ass

Tabell 22: Oversikt over engelske ord med norsk bøyingsmorfologi som kun forekommer en gang i vennesamtalen

Som det fremkommer i tabellen, bøyer informantene både substantiver, adjektiver og verb etter norske bøyingsystemer. I eksempel 22.1, 22. og 22.3 ser vi at Håkon, Marlon og Torbjørn bøyer ordene *game* og *kid* etter norske bøyingsystemer. Håkon behandler ordet *game* som et norsk intetkjønnsadjektiv i bestemt form entall, slik en ville behandlet det norske ordet *spill*. Dermed får ordet endelsen -et. Videre i eksempel 22.2 ser vi at Marlon behandler ordet *kid* på samme måte som en ville behandlet det norske ordet *unge*. I Marlons eksempel snakker han om en spesifikk person, og bøyer derfor ordet *kid* i bestemt form entall slik at

ordet får endelsen -en. Marlon bøyer altså det engelske ordet *kid* på samme måte som en ville ha bøyd det norske ordet *unge*. I eksempel 22.3 ser vi at også Torbjørn tar i bruk det engelske ordet *kid*, og bøyer det etter norsk bøyning. I dette eksempelet kan det imidlertid se ut til at Torbjørn tar utgangspunkt i det norske ordet *barn* når han skal bøye ordet, og ikke *unge* slik som Marlon. Dette ser vi på grunn av a-endelsen, som er den endelsen ordet *barn* får i bestemt form flertall.

I eksempel 22.4 ser vi at Gabriella behandler det engelske ordet *disrespectful* som et norsk intetkjønnsadjektiv. Ordet får endelsen -t, og vi kan dermed se at også Gabriella bøyer det engelske ordet slik hun ville bøyd den norske varianten av det samme ordet. Videre i eksempel 22.5 ser vi at stammen på det engelske verbet *violate* får norsk preteritumsbøyning, og dermed får a-endelse. Eksempel 22.6 er hentet fra et samtalesegment hvor guttene snakker om spillet Fortnite. Her sier Oshan «[...] (gutteneavn) clapper dere alle ass» som kan «oversettes» til «(gutteneavn) slår/knuser dere alle ass». Her ser vi at ordet *clapper* får norsk presensbøyning, og dermed får endelsen -er.

At lånord får norsk bøyingsmorfologi er som nevnt et trekk som er funnet i flere studier av ungdomsspråk i multietniske miljøer tidligere. I sin studie om multietnolekt i København dokumenterer Quist (2000) at flere innlånerord bøyes etter dansk bøyningssystem. Lignende funn gjøres også av Rashidi (2022), som i sitt datamateriale finner flere eksempler på at kurdiske ord bøyes etter norske bøyningssystemer. Rashidi påpeker imidlertid at dette ikke nødvendigvis er et trekk som er karakteristisk for multietnolektisk talestil, men at det kanskje heller er karakteristisk for ungdomsspråk generelt: «Dette er ikke nødvendigvis et trekk ved multietnolekten i Fredrikstad, eller multietnolektisk talestil generelt, ettersom bruken av engelske ord og uttrykk stadig øker, blant ungdom spesielt» (Rashidi, 2022, s. 43-44).

Som jeg nevnte innledningsvis i kapittelet, var det *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista over låneord og slang som ungdommene bruker i vennesamtalen. Om bruken av *wolla* blant ungdom i flerspråklige miljøer i Oslo skriver Svendsen & Røyneland (2008) at: «In conversation, it functions as an intensifier and emphasize» (Svendsen & Røyneland 2008, s. 71). De beskriver altså *wolla* som et ord som brukes for å forsterke eller understreke innholdet i ytringer. Lignende beskrivelse finner vi i Toril Opsahls (2009) artikkel *Wolla I swear this is typical for the conversational style of adolescents in multiethnic areas in Oslo*. I artikkelen skriver Opsahl at samtalestilen til ungdommer i multietniske områder i Oslo preges av diskursmarkører som peker eksplisitt mot ytringers sannhetsverdi og bidrar til økt epistemisk fokus. Hun påpeker at det er særlig bruken av *wallah*, eller *wolla* som det ofte

refereres til på norsk, blant ungdommer i flerspråklige miljøer som eksemplifiserer denne funksjonen. Videre refererer hun til Quist (2008) som skriver at *wolla* kan brukes med både stigende og synkende intonasjon, basert på om man ønsker å indikere spørring eller bekreftelse.

Disse beskrivelsene av bruken av *wolla* ser til en viss grad ut til å stemme overens med funnene jeg gjør meg i min analyse. I likhet med både Svendsen og Røyneland (2008) og Opsahl (2009), finner jeg at *wolla* brukes for å forsterke sannhetsverdien i en ytring. Samtalesegmentet nedenfor illustrerer slik bruk av *wolla*. I utdraget snakker ungdommene om hvilken videregående skole de planlegger å søke seg inn på etter ungdomsskolen. Når Oshan forteller hvilken skole han tenker å søke på, tror ikke Abdi på det han sier, og Oshan bruker *wolla* for å understreke sannhetsverdien i sin forrige ytring (Madsen 2008, Opsahl, 2009).

Samtaleutdrag 3: Gabriella: Hva med deg Oshan?
 Oshan: (gjenkjennelig stedsnavn)
 Abdi: Oshan nei
 Oshan: Jo **wolla jeg lover**

I sin masteroppgave, finner også Rashidi (2022) at *wolla* brukes mye av hennes informanter, og i likhet med meg, finner også hun at *wolla* brukes med både forsterkende og bekreftende funksjon. Videre finner hun i sitt datamateriale at *wolla* brukes med stigende intonasjon og markerer spørring (Rashidi, 2022, s. 77). At *wolla* brukes med spørrende funksjon, er et trekk som er blitt funnet i flere studier tidligere, blant annet hos Quist (2008), Opsahl (2009) og nå hos Rashidi (2022). Det overrasker meg derfor at dette er et trekk jeg ikke finner blant mine informanter, da jeg i mine data kun finner at *wolla* brukes med enten forsterkende eller bekreftende funksjon.

Om bruken av *wolla* skriver Opsahl (2009) at *wolla* ofte ser ut til å forekomme sammen med *sverg*, *jeg sverger* og *helt ærlig* (s. 221). Også dette stemmer til en viss grad overens med hva jeg finner i mitt datamateriale. Mens jeg finner flere eksempler på at *wolla* brukes i sammenheng med *jeg sverger*, finner jeg kun ett eksempel på at *wolla* brukes sammen med *helt ærlig*. Jeg finner imidlertid flere eksempler på at *wolla* brukes i sammenheng med *jeg lover*. Samtalesegmentet nedenfor illustrer bruken av både *jeg sverger*, og *jeg lover* i sammenheng med *wolla*:

Samtaleutdrag 4: Abdi: Ja **wolla** hun der er så usikker i seg selv **jeg sverger**
 Marlon: **Jeg lover # wolla** jeg skal begynne å si så mye piss

Oshan: Han der # han kødder med hun så mye

Abdi: **Wolla** jeg var der hva heter den?

Oshan: Jeg vet

Abdi: Ja **wolla** jeg var der

I forbindelse med UPUS-prosjektet var det som nevnt *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista over låneord og slang fra andre språk enn norsk og engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 118). Noe som også var tilfelle i mitt datamateriale, da *wolla* forekommer hele 44 ganger i vennesamtalen. Ifølge Røyneland og Svendsen (2008) ser det ut til at diskursmarkøren *wolla* er et maskulint fenomen (s. 71). Også Opsahl (2009) ser på hvordan bruken av diskursmarkøren *wolla* fordeler seg mellom guttene og jentene i sitt materiale, og kommer frem til lignende konklusjon: «[...] the distribution of wolla tokens [...] indicated that we seem to be dealing with a primarily masculine phenomenon» (Opsahl, 2009, s. 238). Dette stemmer  g overens med mine data, da det kun er guttene som tar i bruk diskursmarkøren *wolla* i vennesamtalen. Videre finner jeg at også markørene *bror* og *mann* kun brukes av guttene. Lignende funn gjør også Rashidi (2022), da hun finner at markøren *mann* kun brukes av guttene i hennes datamateriale. Rashidi finner  g at markøren *sverger* kun brukes av guttene i hennes undersøkelse, noe som ikke stemmer overens med mine data, da Gabriella sier *jeg sverger* ved flere anledninger:

	Informant	Eksempel	Kontekst
23.1	Gabriella	Jeg sverger	Abdi jeg sverger jeg kommer til � # jeg kommer til � drepe deg snart
23.2	Gabriella	Jeg sverger	Det er (jentenavn) jeg sverger ...

Tabell 23: Oversikt over bruk av «jeg sverger» hos Gabriella

I tillegg til *wolla*, finner jeg en rekke diskursmarkører som brukes frekvent av ungdommene i vennesamtalen, deriblant *mann*, *bror*, *lover*, *sverger* og *du vet*, hvorpå flere av disse markørene er blitt funnet i andre multietniske byer, både i Norge og i andre land (Aasheim, 1995, Ben řskov , 2007, Svendsen & Røyneland, 2008, Opsahl, 2009, Ellingsen, 2015, Quist, 2000, Rashidi, 2022). Samtalesegmentene nedenfor illustrerer bruken av noen av disse diskursmarkørene:

Samtaleutdrag 5: Håkon: Abdi n r er du back on the basket ball field **mann**?

Abdi: Etter ...

Håkon: Aldri **mann**

{ utydelig, flere snakker samtidig }

Oshan: **Jeg lover** det er grovt **mann**

Torbjørn: **Jeg lover** det er fint ass

Oshan: La meg se la meg se la meg se la meg se

Håkon: Du må [braide] **mann**

Samtaleutdrag 6: Håkon: Oshan er beste her # **wolla** du hadde aldri tatt # Oshan er beste på push ups her
Abdi: **Jeg sverger mann** # han er tett innerst inne # han må finne sin indre tiger ...
{ utydelig, flere snakker samtidig }
Torbjørn: Vil du kjenne Gabriella?
Abdi: La meg kjenne la meg kjenne bare kjenne
{ utydelig, flere snakker samtidig }
Abdi: **Wolla** han gjør det til en rar greie
Torbjørn: Han gjør det til ## det er du som gjør det til en rar greie
Oshan: Ja **mann**

Den diskursmarkøren som brukes flest ganger av informantene i vennesamtalen, sett bort ifra *wolla*, er *mann*. Bruken av markøren kommer til syne i begge de to samtalesegmentene ovenfor. I vennesamtalen brukes *mann* som tiltaleord og det er kun guttene som bruker det. I sin studie om multietnolekt i København gjør Pia Quist (2000) lignende funn. Her peker Quist på bruken av *mann*, og viser til hvordan markøren både har en ytringsforsterkende og en ytringsavsluttende funksjon (Quist, 2000, s. 154). Dette samsvarer med hva jeg finner i min analyse, da *mann* virker å ha samme funksjon blant mine informanter som hva Quist beskriver fra København. Også Rashidi (2022) finner at diskursmarkøren *mann* er utbredt blant hennes informanter, og finner i likhet med meg at det er kun guttene som tar markøren i bruk.

En annen markør som dukker opp flere ganger i vennesamtalen er *fakker*. *Fakker* kan «oversettes» til tuller/kødder, slik at når informantene sier «jeg fakker ikke» betyr det at de ikke tuller – at det de sier er sant. Nedenfor eksemplifiseres bruken av markøren:

	Informant	Eksempel	Kontekst
24.1	Abdi	Jeg fakker ikke	Jeg sverger jeg fakker ikke jeg finner (navn) på Tiktok hele tiden

24.2	Marlon	Jeg fakker ikke	Ey men wolla jeg fakker ikke
24.3	Abdi	Jeg fakker ikke	Men ærlig jeg fakker ikke ...

Tabell 24: Oversikt over bruk av «jeg fakker ikke» blant informantene

Jeg mener det er hensiktsmessig å analysere bruken av markøren i lys av Opsahls (2009) beskrivelser av koblingen mellom *wolla* og *jeg sverger / jeg lover*. I alle de tre eksemplene vist ovenfor ser vi at *fakker*, eller *jeg fakker ikke*, brukes på lignende måte som *jeg sverger* og *jeg lover*, både i sammenheng med *wolla*, og alene. Videre ser det ut til at informantene bruker markøren som et grep for å forsterke sannhetsverdien i gjeldene eller foregående ytring.

4.4.1 Oppsummering leksikalske trekk

I dette delkapittelet har jeg analysert deltakernes bruk av lånord og slang. Som nevnt valgte jeg å også plassere diskursmarkørene under leksikalske trekk. Dermed ble det òg relevant å se på ulike diskursmarkører som informantene bruker mye i vennesamtalen. Blant slang og låneord fant jeg en del engelske ord som brukes mye av ungdommene i vennesamtalen, som *chille*, *beef*, *joine* og *jette*. I forbindelse med de engelske lånordene, fant jeg at flere av ordene fikk norsk bøyingsmorfologi, et trekk som er funnet i flere studier av ungdomsspråk i multietniske miljøer tidligere (Quist, 2000, Rashidi, 2022).

Videre, etter å ha undersøkt de ulike diskursmarkørene som brukes av informantene i vennesamtalen, fant jeg at det var *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista. Dette samsvarer med funnene gjort i UPUS-prosjektet, da det også her var *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista over låneord og slang fra andre språk enn norsk og engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 118). Videre fant jeg at det kun er guttene som tar i bruk markøren. I tillegg til *wolla*, fant jeg en rekke andre diskursmarkører som ble brukt frekvent av ungdommene i vennesamtalen, som *mann*, *bror*, *lover*, *sverger* og *du vet*, hvorpå flere av disse er blitt funnet i andre multietniske byer, både i Norge og i andre land (Aasheim, 1995, Benýšková, 2007, Svendsen & Røynealand, 2008, Opsahl, 2009, Ellingsen, 2015, Quist, 2000, Rashidi, 2022).

5. Avslutning

I denne studien ønsket jeg å undersøke hvilke syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske trekk som er karakteristisk for talespråket til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, samt å se på hvilke av disse språktrekkene som samsvarer med språktrekk observert i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge. Datamaterialet som danner grunnlag for undersøkelsen er en vennesamtale på om lag 40 minutter hvor seks informanter deltar, alle med ulik språkbakgrunn. Undersøkelsen er i stor grad inspirert av UPUS-prosjektet, noe som kommer til syne i både problemstilling og metodevalg. Ved å legge egen forskning tett opp mot forskningen gjort i UPUS-prosjektet, ønsket jeg å danne grunnlag for sammenligning. I det følgende vil jeg gi en kort oppsummering av oppgaven og forsøke å sammenfatte det jeg mener er hovedfunnene fra denne studien. Videre vil jeg si noe om ulike refleksjoner jeg har gjort meg rundt studiens begrensninger, før jeg helt til slutt ser etter linjer frem mot videre forskning på området.

5.1 Oppsummering

Denne studien er bygd opp av fem hovedkapitler. I innledningskapittelet gjorde jeg rede for studiens formål og relevante læreplaner. Videre redegjorde jeg for ulike tilnærminger til studier av multietnolektisk stil, hvorpå jeg har valgt en varietetstilnærming i min undersøkelse. I teorikapittelet presenterte jeg ulik teori og tidligere forskning på feltet. Her ble det relevant å gjøre greie for superdiversitet og språklige repertoar, se på hvordan forskning på multietnolektisk stil har utviklet seg i Skandinavia, samt hvilke språktrekk som kan sies å være karakteristiske for en multietnolektisk stil i Norge. Videre i metodekapittelet redegjorde jeg for valg av metode og forklarte hvordan studien er blitt gjennomført. Her drøftet og begrunnet jeg de metodiske valgene som er tatt når det gjelder rekruttering av informanter, gjennomføring av vennesamtale og behandling av data. Kapittelet ble avsluttet med en refleksjon omkring studiens utfordringer, kvalitet og etikk. I funn- og drøftingskapittelet beskrev jeg funnene som er gjort i studien. Her så jeg på syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske språktrekk, og hovedfunnene ble analysert og diskutert. Videre så jeg på hvilke språktrekk som samsvarte med språktrekk observert i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge.

5.2 Viktige funn

For å besvare første del av problemstillingen min om hvilke språktrekk som er karakteristiske for talestilen til utvalgte ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, har det empiriske

grunnlaget for denne studien vært samtalemateriale fra seks ungdommer på en flerspråklig skole i Oslo, alle med ulik språkbakgrunn. Videre for å besvare problemstillingens andre del, om hvilke av språktrekkene observert i mitt samtalemateriale som samsvarer med observasjoner gjort i tidligere studier av multietnolektisk stil i flerspråklige miljøer i Norge, ble det relevant å sammenligne mine funn med funn gjort i lignende studier tidligere. Her ble det særlig relevant å se på funnene gjort i UPUS-prosjektet. Etter å ha analysert samtalematerialet, har jeg funnet karakteristiske språktrekk på det syntaktiske, morfologiske, fonologiske og leksikalske nivået. Jeg finner videre at flere av språktrekkene jeg har observert blant mine informanter, er funnet i lignende studier tidligere.

På det syntaktiske nivået fant jeg en rekke forekomster av brudd på V2-regelen i deklarativsetninger innledet av ikke-subjekter, noe som resulterer i at standard XVS-struktur blir byttet ut med en XSV-struktur, et trekk som er blitt funnet i flere lignende studier tidligere (Røynesdal, 2007, Opsahl, 2009, Opsahl & Nistov, 2010, Ellingsen, 2015, Rashidi, 2022). Her ble det relevant å undersøke om det er mulig å si noe generelt om hvilke lingvistiske kontekster XSV-strukturene opptrer i. I den forbindelse fant jeg at det forekom flest XSV-strukturer i de tilfellene hvor X-leddet var et enkeltstående adverb. Her var det særlig adverbene *egentlig* og *etterpå* som så ut til å kunne knyttes til slike forekomster. Deretter fant jeg at forekom det nest flest XSV-strukturer når X-leddet var en topikalisert leddsetning. Her fant jeg to forekomster av XSV-strukturer når X-leddet var en topikalisert leddsetning innledet av *hvis*, et trekk som er blitt observert tidligere, både i Norge (Ellingsen, 2015, Opsahl, 2009), Sverige (Ganuza, 2008) og Tyskland (Freywald et al., 2015). Videre fant jeg fem tilfeller av XSV-forekomster når X-leddet var en preposisjonsfrase, og fire tilfeller av XSV-forekomster hvor X-leddet var en konjunksjon etterfulgt av *så*.

Slik det fremkommer av de ulike XSV-forekomstene i mitt datamateriale, kan det se ut til at «tunge» X-ledd, altså ledd som består av flere enn to stavelser, i større grad virker å hindre inversjon enn hva kortere X-ledd gjør. Dette finner også Rashidi (2022) i sin studie om grammatiske og leksikalske trekk blant et utvalg ungdommer i multietniske miljøer i Fredrikstad. Videre fremkommer det i dataene at det ikke ser ut til å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og antall tilfeller av XSV-forekomster.

På det morfologiske nivået ble det relevant å se på informantenes bruk av *sånn* og ukonvensjonell bruk av genusmarkører og genuskongruensmarkører, samt se på manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler. I samtalematerialet fant jeg til sammen 14 tilfeller av at informantene bruker *sånn* slik som Lie (2008) viser til i sin artikkel *Veldig sånn festjente*,

altså som en demper eller i sammenheng ved *vet du*. Videre, i forbindelse med ukonvensjonell bruk av genusmarkører og genuskongruensmarkører, fant jeg at maskulinumsformen vinner over nøytrumsformen i flertallet av eksemplene fra mitt datamateriale, noe jeg vil si at støtter opp under tanken om maskulinum som en slags *default*-genus som befinner seg øverst i det norske genushierarkiet (Opsahl, 2009). Ikke bare gjaldt dette i de tilfellene hvor informantene bruker genus på ukonvensjonelle måter, men også når de bruker ord som kan bøyes i både maskulinumsform og femininumform. Videre finner jeg, i likhet med Opsahl (2009) at ingen av ungdommene tar i bruk den ubestemte feminine artikkelen *ei*.

Til slutt så jeg på manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler, da dette var et svært fremtredende trekk i samtalematerialet. Manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler er ikke blitt fremhevet som karakteristisk for ungdomsspråk i multietniske områder tidligere, slik det er meg kjent. Dermed var det interessant å se at dette var et svært fremtredende trekk blant mine informanter, og forekom blant alle informantene utenom en. Det var imidlertid ikke enkelt å si noe sikkert om hvilke lingvistiske kontekster som utløser manglede bruk av bestemte og ubestemte artikler, men slik det kommer frem i datamaterialet, er dette et trekk som kun forekommer når det er snakk om substantiver i singularis.

I forbindelse med fonologiske trekk valgte jeg å se på ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler. Her fant jeg en rekke tilfeller av at informantene byttet om på bruken korte og lange vokaler når de snakket, slik at konvensjonelt lange vokaler i noen tilfeller ble korte, mens konvensjonelt korte vokaler i noen tilfeller ble lange. Jeg fant imidlertid at det forelå individuelle forskjeller, da flere av informantene vekslet på bruk av kort og lang vokal i uttale av samme ord. Videre fant jeg at det ikke ser ut til å foreligge noen direkte forbindelse mellom ungdommenes språkbakgrunn og ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler, da dette er et trekk som forekommer hos alle de seks informantene.

Det er ikke enkelt å si noe generelt om akkurat hva som påvirker forekomsten av ukonvensjonell bruk av vokallengde blant informantene, ei heller om det er den lingvistiske eller den sosiale konteksten som fremkaller slike forekomster. Men dersom en ser på de tilfellene hvor informantene uttaler konvensjonelt lange vokaler som korte, kan en se at det som regel er kortere ord bestående av kun en eller to stavelser som oftest ser ut til å få kort vokal. Men dersom vi ser på de tilfellene hvor informantene uttaler konvensjonelt korte vokaler som lange, er det ikke like lett å se noe mønster.

På det leksikalske nivået analyserte jeg deltakernes bruk av lånord og slang. Jeg valgte også å plassere diskursmarkørene under leksikalske trekk, dermed ble det òg relevant å se på informantens bruk av ulike diskursmarkører. Blant slang og låneord fant jeg en del engelske ord som brukes mye av ungdommene i vennesamtalen, som *chille*, *beef*, *joine* og *jette*. Videre fant jeg at av de engelske lånordene fikk norsk bøyingsmorfologi, et trekk som er funnet i flere studier av ungdomsspråk i multietniske miljøer tidligere (Quist, 2000, Rashidi, 2022).

Videre, etter å ha undersøkt de ulike diskursmarkørene som brukes av informantene i vennesamtalen, fant jeg at det var *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista. Dette samsvarer med funnene gjort i UPUS-prosjektet, da det også her var *wolla* som befant seg øverst på frekvenslista over låneord og slang fra andre språk enn norsk og engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 118). Videre fant jeg at det kun er guttene som tar i bruk markøren. I tillegg til *wolla*, fant jeg en rekke andre diskursmarkører som ble brukt frekvent av ungdommene i vennesamtalen, som *mann*, *bror*, *lover*, *sverger* og *du vet*, hvorpå flere av disse er blitt funnet i andre multietniske byer, både i Norge og i andre land (Aasheim, 1995, Quist, 2000, Benýšková, 2007, Svendsen & Røyneland, 2008, Opsahl, 2009, Ellingsen, 2015, Rashidi, 2022).

5.3 Begrensninger

Som jeg nevner i metodekapittelet, kan det i forbindelse med bruk av vennesamtale som metode ansees som en svakhet at samtalen er arrangert. Det å ta lydopptak av en arrangert samtale når en ønsker å forske på «naturlig» språk er et problem omtalt som *the observers paradox* (Labov, 1972, s. 209). Paradokset innebærer at det å ha en observatør i rommet når en ønsker å observere «naturlig» språk, vil kunne føre til at informantene snakker mer formelt: «språkbrukeren snakker mer formelt, og dermed oppstår observatørens paradoks» (Sollid, 2002, s. 176). Likevel, basert på samtaleemnene som dukket opp underveis i samtalen, virket det som at informantene av og til glemte at det ble gjort lydopptak av samtalen deres. Dermed mener jeg samtalematerialet egner seg godt for å forske på «naturlig» og «ekte» ungdomsspråk.

Videre kan det ansees som en begrensning at studien kun ser på noen utvalgte språktrekk. Grunnet plasshensyn og tidsrammene for en masteroppgave ble det nødvendig å gjøre noen avgrensninger knyttet til hvilke multietnolektale trekk jeg valgte å inkludere i min studie. Dermed er det enkelte språktrekk som er fremtredende blant informantene i vennesamtalen som ikke inkluderes i oppgaven. På det fonologiske nivået valgte jeg som nevnt å kun se på

ukonvensjonell bruk av korte og lange vokaler. Her kunne det eksempelvis vært interessant å se nærmere på sammenfallet mellom *kj*-lyden og *skj*-lyden, et fonologisk trekk som har blitt trukket frem i flere studier av ungdomsspråk i multietniske områder tidligere, og som også jeg finner blant mine informanter.

Når det kommer til studier om multietnolekt og multietnolektisk stil, er det som jeg nevner i innledningskapittelet vanlig å skille mellom studier som undersøker varietetens *form*, og studier som undersøker varietetesens *funksjon*. Det at min studie kun ser på varietetens funksjon kan ansees som en begrensning, da jeg ikke fikk snakket med informantene om hva ulike ord som brukes betyr. Videre blir ikke betydningen av ulike sosiale kontekster som engasjement blant informantene og snakkehastighet inkludert i analysearbeidet når jeg snakker om hvilke kontekster som fremmer forekomster av ulike «brudd». Dette kan ansees som en begrensning, da også sosiale kontekster kan være med å ha påvirkning på informantenes språkbruk.

5.4 Videre forskning

Jeg vil nå forsøke å se etter linjer mot videre forskning på området, og si noe om hvilke aspekter som ville vært interessante og relevante i den forbindelse. Det ville først og fremst vært interessant å undersøke fenomenet nærmere med flere informanter og mere datamateriale. Videre mener jeg og det kunne vært interessant å se nærmere på informantenes språkbakgrunn slik at en kunne ha forsøkt å si noe om hvilke trekk som er multietnolektale språktrekk og hvilke trekk som er innlærertrekk.

Både nasjonalt og internasjonalt er det blitt gjennomført studier om ungdomsspråk i flerspråklige miljøer. Mens min studie kun ser på varietetens *form*, har som nevnt flere tidligere studier av ungdomsspråk i flerspråklige miljøer sett på både varietetens *form* og dens *funksjon* (Svendsen & Røyneland, 2008, Opsahl, 2009, Ellingsen, 2015, Rashidi, 2022). Jeg mener derfor at det som peker seg ut som mest interessant å se på i det videre ville vært varietetens *funksjon*. I den forbindelse kunne det vært interessant å intervju ungdommene og høre om de selv mener at ungdommene på skolen deres bruker en spesiell form for norsk, og hva de eventuelt anser som karakteristisk for denne talestilen. Videre ville det òg vært interessant å undersøke om det foregår situasjonsbetenget veksling, da dette er noe som er blitt funnet i flere lignende studier tidligere (Ellingsen, 2015, Rashidi, 2022). I den forbindelse ville det videre være interessant å høre om informantene selv hadde gjort seg opp noen tanker om den eventuelle vekslingen.

Litteraturliste

- Akselberg, G. & Mæhlum, B. (2008) «Sosiolingvistisk metode». I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røynealand & H. Sandøy. *Innføring i sosiolingvistikk*. (2. utg., s. 73-88). Cappelen Damm AS.
- Arnaut, K., Blommaert, J., Rampton, B. & Spotti, M. (2011). Introduction: Superdiversity and Sociolinguistics. I K. Arnaut, J. Blommaert, B. Rampton & M. Spotti (Red.), *Language and Superdiversity* (s. 1-19). Routledge.
- Backus, A. & Blommaert, J. (2013). Multilingualism: Concepts, Practices and Policies. I I. Saint-Georges & J.-J. Weber (Red.), *Multilingualism and Multimodality: Current Challenges for Educational Studies* (s. 11-33). Sense Publishers.
http://dx.doi.org/10.1007/978-94-6209-266-2_2
- Benýšková, H. (2007). «Kebab-norsk»: Språkfenomen i dagens flerkulturelle ungdomsmiljø i Norge. [Masteroppgave]. Karlsuniversitetet i Praha.
- Blackledge, A., Creese, A. & Takhi, J. K. (2013). Language, Superdiversity and Education. I I. de Saint-Georges & J.-J. Weber (Red.), *Multilingualism and multimodality: Current Challenges for Educational Studies* (s. 59-80). Sense Publishers.
- Blommaert, J. & Rampton, B. (2011). Language and Superdiversity. *Diversities*, 13 (2), (s. 1-21).
- Bodén, P. (2010). Pronunciation in Swedish Multiethnolect. I P. Quist & B. A. Svendsen (Red.) *Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic Practices* (s. 65–78). Bristol: Multilingual Matters.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5. utg.). Oxford University Press.
- Budach, G. & Saint-Georges, I. (2017). Superdiversity and language. I S. Canagarajah (Red.), *The Routledge Handbook of Migration and Language* (s. 63-78). Routledge.
<https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315754512.ch3>
- Clyne, B. (2000). Lingua franca and ethnolects in Europe and beyond (s. 83–89). *Sociolinguistica* 14,
- Corbett, G. G. (1991) *Gender*. Cambridge University Press.
- Eckert, P. (2013). Ethics in linguistic research. I J. R. Podesva & D. Sharma (Red.), *Research*

- methods in linguistics* (s. 11-26). Cambridge University Press.
- Ekberg, L. (2010). «Extended Uses of 'sån' (Such) among Adolescents in Multilingual Malmö Sweden». I P. Quist & B. A. Svendsen (Red.), *Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic Practices* (s. 17-30) Bristol: Multilingual Matters.
- Enger, H. (2004). Tre endringer i det skandinaviske genussystemet i lys av Grammatikaliseringsteori (s. 125–145). *Arkiv för nordisk filologi* 119.
- Ellingsen, E. M. (2015). «Det er vår måte å snakke på»: En studie av språkbruk blant ungdom i flerspråklige miljø i Bergen. [Masteroppgave]. Universitetet i Bergen.
- Faarlund, J. T., Lie, S. & Vannebo, K. I. (1997). *Norsk referansegrammatikk* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Freywald, U., Cornips, L., Ganuza, N., Nistov, I. & Opsahl, T. (2013). *Urban vernaculars in contemporary northern Europe: Innovative variants of V2 in Germany, Norway and Sweden*. Urban Language & Literacies.
- Ganuza, N. (2008). *Syntactic Variation in the Swedish of Adolescents in Multilingual Urban Settings* [Doktoravhandling]. Stockholms Universitet.
- Ganuza, N. (2010). «Subject-Verb Order Variation in the Swedish of Young People in Multilingual Urban Areas». I P. Quist & B. A. Svendsen (Red.), *Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic Practices* (s. 31-48). Bristol: Multilingual Matters.
- Harnæs, L. A. & van Dommelen, W. A. (2013). Hvordan realiserer andrespråksbrukere norsk kvantitetsdistinksjon? Varighets-målinger i norsk som andrespråk. *NOA Norsk som andrespråk* 29, (s. 53-69).
- Hårstad, S. (2010). *Unge språkbrukere i gammel by: En sosiolingvistisk studie av ungdoms talemål i Trondheim*. [Doktoravhandling]. NTNU Trondheim.
- Hårstad, S. & Opsahl, T. (2013). *Språk i byen – Utviklingslinjer i urbane språkmiljøer i Norge* (1.utg). Fagbokforlaget.
- Høgheim, S. (2020). *Masteroppgaven i GLU*. Fagbokforlaget.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt.

- Kotsinas, U. (1988). Rinkebysvenskan – en dialekt? I P. Linell, V. Adelswärd, T. Nilsson & P. A. Pettersson (Red.), *Svenskans beskrivning 16. Förhandlingar vid sammankomst för att dryfta frågor rörande svenskans beskrivning*. Linköping: Universitetet i Linköping, (s. 264-278). Tema kommunikation.
- Kotsinas, U. (1990). Svensk, invandrarsvensk eller invandrare. Om bedömning av ”främmade” drag i svenskt talspråk. I G. Tingbjörn (Red.), *Andra symposiet om svenska som andraspråk i Göteborg 1989* (s. 244-273). Skriptor.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen*. Fastsatt som forskrift ved kongelig resolusjon. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/verdier-ogprinsipper-for-grunnopplaringen/id2570003/>
- Kunnskapsdepartementet. (2019). *Læreplan i norsk (NOR01-06)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/nor01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv1111?lang=nob>
- Kvarv, S. (2014). *Vitenskapsteori: tradisjoner, posisjoner og diskusjoner*. (2.utg.). Novus Forlag.
- Labov, W. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Oxford: Blackwell.
- Lie, S. (2008). Veldig sånn festjente. I Johannessen, J. B. & Hagen, K. (Red.), *Språk i Oslo: Ny forskning omkring talespråk* (s. 78-96), Novus Forlag.
- Madsen, L. M. (2008). *Fighters and Outsiders: Linguistic practices, social identities, and social relationships among urban youth in a martial arts club* [Doktoravhandling]. Københavns universitet.
- Nilsen, G. K. (2019). *På nivå: Grammatikk i norsk som andrespråk*. Fagbokforlaget.
- Opsahl, T. (2009). «Egentlig alle kan bidra!» – en samling sosiolingvistiske studier av strukturelle trekk ved norsk i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo. [Doktoravhandling]. Universitetet i Oslo.
- Opsahl, T. & Nistov, I. (2010). «On some structural aspects of Norwegian spoken among adolescents in multilingual settings in Oslo». I Quist, P. & B.A. Svendsen (Red.) *Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic Practices*. Bristol: Multilingual

- Matters, (s. 49–64).
- Oslo kommune. (u. å.). *Bydel Bjerke*. Oslo Bydeler.
<https://www.oslo.kommune.no/bydeler/bydel-bjerke/#gref>
- Oslo kommune. (2023). *Personer med innvandrerbakgrunn*. Bydel Bjerke.
<https://bydelsfakta.oslo.kommune.no/bydel/bjerke/innvandrerbefolkningen>
- Pavlenko, A. (2016). Superdiversity and why it isn't: Reflections on terminological innovations and academic branding. *Sloganzations in Language Education Discourse*.
- Pennycook, A. (2018). Repertoires, registers and linguistic diversity. I A. Creese & A. Blackledge (Red.). *The Routledge Handbook of Language and Superdiversity*. (s. 3-15). Routledge.
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Quist, P. (2000). Ny københavnsk 'multietnolekt'. Om sprogbrug blandt unge i sprogligt og kulturelt heterogene miljøer. *Dansk talesprog*. Bind 1, (s. 143–212).
- Quist, P. (2005). *Stilistiske Praksisser i Storbyens Heterogene Skole: En etnografisk og sociolingvistisk undersøgelse af sproglig variation*. [Doktoravhandling]. Københavns universitet.
- Quist, P. (2008). Sociolinguistic approaches to multiethnolect: Language variety and stylistic practice. *The International Journal of Bilingualism*, 12 (1&2), (s. 43-61).
- Ragnhildstveit, S. (2018). Genusmarkering i norsk som andrespråk er styrt av genusmarkørens signalvaliditet. *Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning*, 13 (2), (s. 168-191).
- Rashidi, B. (2022). «En innblikk» i språklige trekk blant ungdommer i multietniske miljøer i Fredrikstad. [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo.
- Røynesdal, H. H. (2007). *Diversitet og aksept: Språkpraksis og språkhaldningar blant sju ungdomar på Holmlia*. [Masteroppgave]. Universitetet i Bergen.
- Sollid, H. (2002) *Om observatørens paradoks*. Målbryting 6. Bergen: Norsk sociolingvistisk nettverk, (s. 175–190).
- Svendsen, B. A. (2022). Norway: Contemporary urban speech styles. I P. Kerswill & H.

- Wiese (Red.), *Urban Contact Dialects and Language Change: Insights from the Global North and South* (s. 206-223), Routledge.
- Svendsen, B. A. & Røyneland, U. (2008). Multiethnolectal facts and functions in Oslo, Norway. *The International Journal of Bilingualism* 12 (1 & 2), (s. 63–83).
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg. utg.). Fagbokforlaget.
- Theil, R. (2023). *Gradbøying*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/gradb%C3%B8ying>
- Thurén, T. (2009). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (9. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Vertovec, S. (2017). Talking around super-diversity. *Ethnic and Racial Studies*, 42 (1), (s. 125-139). <https://doi.org/10.1080/01419870.2017.1406128>
- Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies*, 30 (6), (s. 1024-1054). <https://doi.org/10.1080/01419870701599465>
- Østby, A. E. (2005). *Kebabnorsk ordbok*. Oslo: Gyldendal.
- Aarsæther, F. (2010). The Use of Multiethnic Youth Language in Oslo. I Quist, P. & B. A. Svendsen (red.) *Multilingual Urban Scandinavia. New Linguistic Practices* (s. 111–126). Bristol: Multilingual Matters,
- Aasheim, S. C. (1995). *"Kebab-norsk": framandspråkleg påverknad på ungdomsspråket i Oslo* [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo.

Oversikt over vedlegg

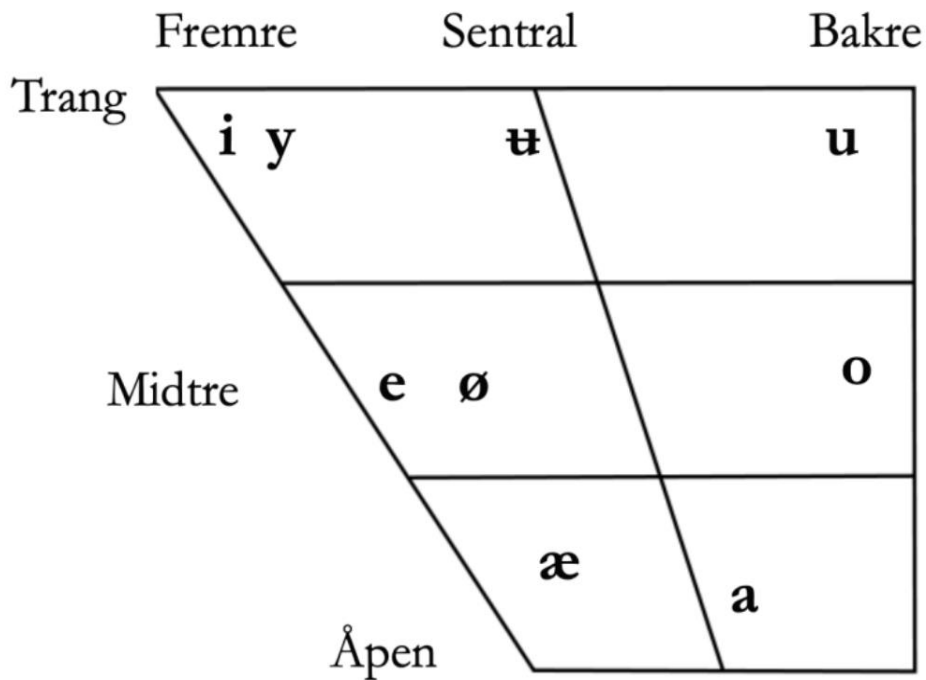
Vedlegg 1: IPA – Vokaler og Konsonanter.

Vedlegg 2: Transkripsjonsveiledning

Vedlegg 3: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring.

Vedlegg 4: Godkjenning fra SIKT.

Vedlegg 1: IPA – Vokaler og konsonanter

	Bilabial	Labiodental	Dental	Alveolar	Postalveolar	Retrofleks	Palatal	Velar	Uvular	Glottal
Plosiv	p b			t d		ʈ ɖ	k ɡ			
Nasal	m			n		ɳ		ŋ		
Vibrant				r						
Tapp eller flapp						ɽ				
Frikativ		f		s ʃ			ç			h
Approksimant							j			
Lateral approksimant				l						

Vedlegg 2: Transkripsjonsveiledning

Forklaring av tegn:

#	Kort pause
##	Lang pause
...	Når en ytring blir avbrutt
aa	Markerer lengde. Dobbel vokal/konsonant, uansett lengde. Eks: jaa
x	Ord fra andre språk enn norsk og engelsk som jeg ikke kjenner igjen
< >	Kommentarer i samtalen. Eks: <ler>, <utydelig>
{ }	Øvrige kommentarer. Eks: {uforståelig}, {flere snakker samtidig}
()	Når informantene nevner andre navn enn hverandres. Brukes også om gjenkjennelige stedsnavn. Eks: (guttenavn), (jentenavn), (kallenavn), (gjenkjennelig stedsnavn)
[]	Det jeg tror informantene sier, men er usikker på

Vedlegg 3: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring.

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Multietnolektale trekk blant elever på en flerspråklig skole i Oslo»?

Dette er et spørsmål til deg om du ønsker at ditt barn skal delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å skrive en masteroppgave om utvalgte elevers bruk av multietnolektale trekk. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg og ditt barn.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å skrive en masteroppgave om utvalgte elevers bruk av multietnolektale trekk. Å delta innebærer at ditt barn tar del i en spontan samtale med andre elever. Det vil bli tatt lydopptak av samtalen. Det vil være 5-7 elever som deltar. Ved å analysere lydopptak av samtalen mellom elevene ønsker studenten å peke på elevenes bruk av multietnolektale trekk, samt undersøke om det er forskjell på bruk av multietnolektale trekk blant enspråklige og flerspråklige elever.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Innlandet avdeling Hamar er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Studenten har forhørt seg med lærere på skolen om de kunne hjelpe til med å komme i kontakt med 5-7 elever som kunne tenke seg å ta del i prosjektet. Det var ønskelig å komme i kontakt med en gruppe elever som var venner med hverandre. Videre var det ønskelig at elevene i gruppen skulle ha ulik språkbakgrunn. Ditt barn er en av elevene vi ble anbefalt å ta kontakt med.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Å delta i dette prosjektet innebærer at ditt barn tar del i en spontan samtale med 4-6 andre medelever. Vi vil ikke være til stede i rommet mens samtalen finner sted, men det vil bli tatt lydopptak av samtalen. Samtalen vil vare i ca. 15-30 minutter.
- Vi vil også be ditt barn om å gi noen opplysninger om seg selv, dette vil skje i forkant av samtalen. Dette vil være opplysninger om ditt barns språklige bakgrunn.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om ditt barn til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Den eneste som vil ha tilgang til ditt barns personopplysninger er studenten som gjennomfører prosjektet.

- Navnet og personopplysningene til ditt barn vil bli erstattet med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data.
- Lydopptaket av samtalen vil lagres i et eget program hvor det kun er studenten som har tilgang gjennom personlig kode.

Alle personopplysninger vil bli anonymisert, slik at deltakerne ikke vil kunne gjenkjennes ved lesning, eller i eventuelle publikasjoner.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes når oppgaven er godkjent. Dette vil skje omkring oktober/november 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger bli slettet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen i Innlandet har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandørs personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om ditt barn, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om ditt barn som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om ditt barn
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av ditt barns personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Høgskolen i Innlandet avdeling Hamar ved:

- Student: Silje Flyen
E-post: flyen.silje@gmail.com
- Veileder: Kristin Vold Lexander
E-post: kristin.lexander@inn.no
- Vårt personvernombud: Andrew Michael Davidson
E-post: andrew.davidson@inn.no
Telefonnummer: +47 62 59 79 30

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen av prosjektet som er gjort av Sikts personverntjenester ta kontakt på: E-post: personverntjenester@sikt.no, eller telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Kristin Vold Lexander

Silje Flyen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Multietnolektale trekk blant elever på en flerspråklig skole i Oslo*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- at mitt barn deltar i ikke-deltakende intervju (spontan samtale)
- at studenten samler inn data om mitt barns språkbakgrunn

Jeg samtykker til at mitt barns opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4: Godkjenning fra SIKT

Meldeskjema / Multietnolektale trekk bland enspråklige og flerspråklige elever på en f... / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
839787

Vurderingstype
Standard

Dato
30.01.2023

Tittel

Multietnolektale trekk bland enspråklige og flerspråklige elever på en flerspråklig skole i Oslo -En språkanalyse

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskolen i Innlandet / Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk / Institutt for pedagogikk og samfunnsfag - Hamar

Prosjektansvarlig

Kristin Vold Lexander

Student

Silje Flyen

Prosjektperiode

01.01.2023 - 31.08.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.08.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

FORELDRE SAMTYKKER FOR BARN

Prosjektet vil innhente samtykke fra foresatte til behandlingen av personopplysninger om barna.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-enderingar-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!